

Ἔτος Δ΄.

ΕΝ ΣΜΥΡΝῃ 1876.

Φυλ. Ζ΄.

ΛΟΓΟΘΟΣΙΑ

ΤΩΝ ΕΝΙΑΥΣΙΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ ΤΟΥ ΦΙΛΕΚΠΑΙΔ. ΣΥΛΛΟΓΟΥ « ΟΜΗΡΟΥ »

Ἀναγρασθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ἀντιπροέδρου

ΦΩΚΙΩΝΟΣ Π. ΚΥΒΕΤΟΥ.

Φιλόμουσον Ἀκροατήριον,

Κατ' ἐντολὴν τοῦ ἀποχωροῦντος συμβουλίου τοῦ Συλλόγου ἡμῶν ἔρχομαι ἐπ' ὀνόματι αὐτοῦ νὰ δώσω λόγον τῶν κατὰ τὸ λήξαν ἔτος πεπραγμένων, καὶ ἐκθέσω ἀνευ ῥητορικῶν σχημάτων καὶ πομπωδῶν ἐκφράσεων τὰς ἐργασίας καὶ τὴν θέσιν, εἰς ἣν εὐρίσκεται σήμερον τὸ σωματεῖον ἡμῶν. Θέλω δὲ πραγματευθῆ περι τοῦ κατὰ τὸ λήξαν ἔτος ἀριθμοῦ τῶν μελῶν καὶ συνδρομητῶν, περι τῶν κατὰ τὸ αὐτὸ διάστημα

(ΟΜΗΡΟΣ ΦΥΛ. Ζ΄)

διδασκέντων μαθημάτων, περι τῆς βιβλιοθήκης, τοῦ ἀναγνωστηρίου καὶ τοῦ μουσείου τοῦ Συλλόγου ἡμῶν, περι τοῦ νυκτερινοῦ σχολείου τοῦ λαοῦ καὶ περι τοῦ νηπιαγωγείου, ἅτινα διατηρεῖ ὁ Σύλλογος ἡμῶν, περι τῶν μετὰ τῶν λοιπῶν σωματείων καὶ συλλόγων σχέσεων, περι τοῦ ὑπὸ τοῦ Συλλόγου ἐκδιδόμενου περιοδικοῦ « Ὀμήρεας », καὶ τέλος θέλω ἐκθέσει τὴν οικονομικὴν κατάστασιν τοῦ σωματείου ἡμῶν.

Α'. Ἀριθμὸς τῶν συνδρομητῶν καὶ μελῶν τοῦ Συλλόγου κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν μελῶν καὶ συνδρομητῶν κατὰ τὸ λήξαν ἔτος ἀνέρχεται εἰς 250, ἀπέναντι 318 τοῦ προτελευταίου ἔτους· ἦτοι ὑπάρχει διαφορὰ ἐπὶ ἑλαττον κατὰ 68. Τίνες λόγοι ἐπήνεγκον ἄρα γὰρ τὴν ἐλάττωσιν ταύτην; Τὴν ἐλάττωσιν ταύτην δυνάμεθα ν' ἀποδώσωμεν εἰς τρεῖς κυρίας αἰτίας· 1ον. Εἰς τὴν ὀσμῆραὶ αὐξάνουσιν ἀχρηματίαν, ἐξ ἧς πάσχει δυστυχῶς ἡ μεσαία τάξις τῶν συμπολιτῶν ἡμῶν, ἡ κυρίως φροντίζουσα περὶ τῶν κοινῶν ἡμῶν καταστημάτων. 2ον. Εἰς τὴν ὀλιγωρίαν καὶ ἑλλείψιν ἐνδιαφέροντος πρὸς τὰ κοινὰ τῶν ἀποτελούντων τὴν τάξιν τῶν πλουσίων, οἵτινες ἐλαχίστην πάντοτε δεικνύουσι προθυμίαν νὰ συνεισφέρωσιν ὑπὲρ τῶν κοινωφελῶν καταστημάτων. Εἶναι λυπηρὸν, καὶ ὅμως ἀναγκάζομαι δημοσίᾳ νὰ στηλιτεύσω τὴν ἑλλείψιν παντὸς εὐγενοῦς αἰσθήματος παρὰ τῆ αὐτοκαλουμένη νεολαίᾳ τῆς ὑψηλῆς περιωπῆς, πλεῖστα μὲν ἀφειδῶς δαπανῶσιν χάριν διασκεδάσεως ἢ ἐπιδείξεως, μεγίστην δὲ ἐπιδεικνύουσαν φειδῶ ὅσας τις πρόκειται νὰ συνδράμῃ ὑπὲρ σκοποῦ τινος φιλανθρωπικοῦ. Ἐὰν τὸ δέκατον τῶν κακῶς ἐξοδευομένων ἀπεφάσιζον νὰ διαθέσωσιν ὅπου δεῖ, οὐχὶ μόνον ὁ Σύλλογος, ἀλλὰ καὶ πάντα τὰ καταστήματα ἡμῶν θὰ ὑπέρουσαν χρημάτων καὶ θὰ ἠδύνατο νὰ ἐκτελέσωσιν ἐπιτυχῶς τὸν σκοπὸν τῆς ἰδρύσεως αὐτῶν. Πρέπει ἄρα γὰρ ν' ἀποφανθῶμεν ὅτι ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν ἐσβέσθη πᾶν αἰσθημα ἔθιμοῦ καὶ φιλανθρωπίας; Ἀπέχω ν' ἀπάντησω εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην, εὐχόμενος νὰ συναισθανθῶσιν οἱ παρ' ἡμῖν εὐποροῦντες τὸ ἄδικον, ὅπερ πράττουσι πρὸς ἑαυτοῦς καὶ πρὸς τὴν κοινωνίαν ἐν τῇ ζωῖν. Ἦθελον πολὺ τοὺς ἀδικῆσαι, ἐὰν ὑπέθετον ὅτι ἀπέχουσι τῆς πρὸς τὸ σωματεῖον τοῦτο συνδρομῆς, διότι δὲν δύνανται νὰ κατανοήσω-

σιν ὁπόσῃν ὠφέλειαν δύνανται νὰ παράσχῃ εἰς τὸ ἔθνος ἡμῶν σύλλογος εὐπορῶν καὶ δυνάμενος νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν πρόδοον τῶν τάξεων ἐκείνων, ὑπὲρ ὧν πρὸ τοῦ συλλόγου οὐδεὶς εἶχε φροντίσει. Παραλείπων τὰς λοιπὰς ποικίλας ἐργασίας τοῦ Συλλόγου, μίαν καὶ μόνην ἀρκουμαι ν' ἀναφέρω, ὅπως πεισθῇ ἕκαστος μὴ ἐκουσίως τυφλώτῃ, περὶ τῆς μεγίστης χρησιμότητος τοῦ σωματείου τοῦτο. Εἶναι δὲ αὕτη ἡ διατήρησις τοῦ νηπιαγωγείου καὶ τοῦ νυκτερινοῦ τοῦ λαοῦ σχολείου, ἧτις καὶ μόνη θὰ ἤρκει ὅπως ἀποκτήσῃ ὁ Σύλλογος τὰ μεγαλειότερα δικαιώματα ἐν τῇ κοινωνίᾳ ἡμῶν. Διὰ τῆς συστάσεως καὶ διατηρήσεως τοῦ νηπιαγωγείου καθίσταται προσιτὴ ἡ στοιχειώδης ἐκπαίδευσις εἰς 200 καὶ ἐπέκεινα νήπια ἀπόρων οἰκογενειῶν, διδασκόμενα τὰ στοιχειώδη γράμματα καὶ τὰς ἀρχὰς τῆς ἠθικῆς, προπαρασκευαζόμενα νὰ κατασταθῶσι μίαν ἡμέραν χρῆστοι καὶ τίμιοι πολῖται, ἐνῶ ἐν ἑλλείψει τοῦ σχολείου τοῦτο θὰ ἐκυλίοντο εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ εἰς τὸν βρόχρον τῆς διαφθορῆς, ἐνηλικιούμενα δὲ θὰ ὑψίζανον τὸν ἀριθμὸν τῶν φαυλοβίων. Διὰ δὲ τῆς συστάσεως καὶ συντηρήσεως τοῦ νυκτερινοῦ σχολείου τοῦ λαοῦ, ὑπὲρ τοὺς 150 ἐργάται πάσης ἡλικίας, μὴ εὐτυχήσαντες νὰ διδασκῶσιν τὰ στοιχειώδη μαθήματα, ἀφοῦ εἰργάσθησαν ὅλην τὴν ἡμέραν, εὐρίσκουσιν ἐν τῷ σχολείῳ τοῦτο ἀναψυχὴν καὶ μαθάνουσιν ἀνάγνωσιν, γραφὴν, στοιχεῖα ἀριθμητικῆς, τὸ δὲ κυριώτερον ἀκούουσι πρακτικὰ τινὰ μαθήματα ἠθικῆς, δι' ὧν μορφώνεται ὁ χαρακτὴρ αὐτῶν.

Ὅποιαν συγκίνησιν, ὁποῖαν ἱκανοποίησιν ἠθικὴν αἰσθάνεται ἕκαστος ἡμῶν σκεπτόμενος ὅτι διὰ τῆς ἐτησίως πληρωμῆς τοῦ μηδαμινοῦ ποσοῦ τῶν ἐξ μετ' ἐπιπέδων ἔχει κατάστημα, ἐνθα δύνανται νὰ δαπανήσῃ τερπνῶς καὶ ἐπωφελῶς τὰς ὥρας τῆς ἀργίας του ἀναγινώσκων πληθὺν ἐφημερίδων, περιοδικῶν καὶ ἄλλων βιβλίων, καὶ δεύτερον ὠφελοῦμενος αὐτὸς συντελεῖ καὶ εἰς τὴν διανοητικὴν καὶ ἠθικὴν

μόρφωσιν πλείστων ὁμοίων του, οἵτινες ἄνευ τοῦ σχολείου τοῦτο θὰ ἐξηκολούθουν διατελοῦντες εἰς τὴν ἐσχάτην ἀμάθειαν! γνωρίζετε δὲ σήμερον ἐκ τῶν διαφόρων στατιστικῶν, ὅτι οἱ πλείστοι τῶν φαυλοβίων καὶ κακούργων ἐξέρχονται ἐκ τῆς τάξεως ἐκείνης τῶν ἀνθρώπων, οἵτινες ἀγνοοῦν ν' ἀναγινώσκωσι καὶ γράφωσι. Διὰ τῶν τοιούτων σχολείων ὁ ἐργάτης δαπανᾷ ὠφελίμως τὰς ὥρας τῆς ἀργίας του, ἀποφεύγει τὰς κακὰς ἐξεις καὶ συναναστροφὰς, ἃς θ' ἀπέκτα εἰς τὰ καφενεῖα καὶ οἰνοπωλεῖα, εἰς ἃ πρὸ τῆς συστάσεως τοῦ σχολείου τοῦτο προσώθει αὐτὸν ἡ ἀργία. Νῦν, ἐρωτῶ, πόσοι ἐξ ἡμῶν ἐφροντίσαμεν νὰ ἐπισκεφθῶμεν τὰ νυκτερινὰ ταῦτα σχολεῖα; Πόσοι μεταξὺ τῶν συμπολιτῶν ἀγνοοῦσιν ἴσως καὶ αὐτὴν τὴν ὑπαρξίν των! Ὅλοι καθ' ἑκάστην κραυγάζομεν περὶ τῆς ὀσμῆραὶ ἐπιτεινομένης ἐν τῇ κοινωνίᾳ ἡμῶν διαφθορῆς, καὶ ὅμως οὐδὲν πράττομεν ὅπως φωτίσωμεν τὴν τάξιν ἐκείνην τῶν συμπολιτῶν ἡμῶν, ἧτις ἔχει ἀνάγκην ποδηγητήσεως καὶ ἧτις ὡς ἐκ τῆς ἑλλείψεως διανοητικῆς καὶ ἠθικῆς μορφώσεως εὐκολώτερον ὑποπίπτει εἰς τοὺς πειρασμοὺς τοῦ ἐγκλήματος. Ποῖος ἐφρόντισε νὰ διδάξῃ εἰς τὴν τάξιν αὐτὴν τὰ καθήκοντα τοῦ ἀνθρώπου, νὰ παρηγορήσῃ αὐτοὺς πάσχοντας καὶ ἀθρημονοῦντας ἐν παντοίαις στερηθήσεσι, καὶ ἐνθαρρύνῃ αὐτοὺς κραταιόνων εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἀρετῆς; Ὅλοι πάσχομεν ἐκ τῆς τοιαύτης καταστάσεως, ἢν διὰ μικρῆς θυσίας θὰ ἠδυνάμεθα νὰ θεραπεύσωμεν, καὶ ὅμως δὲν ἀποφασίζομεν νὰ παράσχωμεν εἰς τὸν Σύλλογον τὴν συνδρομὴν ἡμῶν, ὅπως ἐπεκτείνῃ τὴν εὐεργετικὴν αὐτοῦ ἐνέργειαν καὶ εἰς ἄλλας συνοικίας τῆς πόλεως ἡμῶν. Ἀλλὰ τί λέγω νὰ ἰδρῶσωμεν καὶ ἄλλα τοιαῦτα σχολεῖα, ἀφοῦ καὶ αὐτὸ τὸ νῦν ὑπάρχον μετὰ μεγίστης δυσκολίας θὰ ἠδυνάμεθα νὰ τὸ διατηρήσωμεν ἐφέτος, ἐὰν εὐγενεῖς τινες κυρίκι καὶ κύριοι δὲν ἐσπευδον προθύμως νὰ προσφερθῶσι πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς μουσικῆς συναυλίας, ἧς τινος τὸ προῖον ἐπέφερε κ-

πως ἰσορροπίαν τινὰ εἰς τὰς εἰσπράξεις καὶ δαπάνας τοῦ σωματείου ἡμῶν.

Εἶδομεν πόσης ὠφελείας πρόξενος γίνεται ὁ Σύλλογος ἡμῶν διὰ τῆς διατηρήσεως αὐτῶν καὶ μόνων τῶν δύο προμνησθέντων σχολείων· ἀλλ' ἐκτὸς τούτων ὁ Σύλλογος συντελεῖ διὰ τῶν ἐν τῇ αἰθούσῃ αὐτοῦ διδομένων διδαγμάτων εἰς τὴν διάδοσιν πρακτικῶν ὠφελίμων γνώσεων παρ' ἐκείνοις, οἵτινες διψῶντες τὴν μάθησιν προτιμῶσι τὴν παρεχομένην αὐτοῖς διανοητικὴν τροφὴν ἀπὸ τὴν ἐν τοῖς καφενείοις διαίτησιν. Ὡστε μόνον οἱ ἐκουσίως τυφλώττοντες δύνανται νὰ παρίδωσι τὸν προορισμὸν τοῦ σωματείου τοῦτο.

Τρίτος λόγος τῆς ἐλαττώσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μελῶν εἶναι τὸ ἀψίκορον τοῦ χαρακτῆρος ἡμῶν. Ἄμα συστήθῃ νέον κατάστημα, σπεύδομεν ἔλοι μὲ τὴν μεγαλειότεραν προθυμίαν νὰ τὸ συνδράμωμεν ἀμέσως ὅμως ἐπέρχεται ὁ κόρος, καὶ οὔτε κ' ἐν σκεπτόμεθα περὶ αὐτοῦ, ὥστε τινὲς μὲν παύουσι νὰ παρέχωσι τὴν παρ' αὐτῶν ὑποσχεθεῖσαν συνδρομὴν, ἄλλοι δὲ ἐξακολουθοῦσι μὲν διατελοῦντες μέλη, φρονοῦσιν ὅμως ὅτι καταβαλόντες τὴν συνδρομὴν αὐτῶν ἐξεπλήρωσαν πᾶν πρὸς τὸ σωματεῖον καθήκον αὐτῶν. Ἀφίνοντες δὲ τὴν ὅλην φροντίδα καὶ ἐργασίαν εἰς τὸ συμβούλιον, οὐδὲ ὅπως σκεπτόνται ἢ ἐργάζονται ὑπὲρ τῆς προόδου τοῦ καταστήματος. Ἄν ἕκαστος ἡμῶν κατενόει αὐτὸς πρῶτος τὸν προορισμὸν τοῦ Συλλόγου, ἐφρόντιζε δὲ ἐν τῷ κύκλῳ του νὰ γίνῃ παρὰ τοῖς φίλοις καὶ γνωρίμοις αὐτοῦ ἀπὸστολος τῆς ιδέας, ἢν οὗτος ἐπιδιώκει, καὶ νὰ μεταδίδῃ τὸν ἑαυτοῦ πρὸς τὰ καλὰ ζῆλον τοῖς περὶ αὐτὸν, καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν μελῶν καὶ συνδρομητῶν θὰ ἦτο τριπλάσιος, καὶ ὁ Σύλλογος ἡμῶν θ' ἀπέκτα τὴν δέουσαν βαρύτητα ἐν τῷ πνεύματι τῆς ἡμετέρας κοινωνίας. Δὲν ἀρκεῖ νὰ ὀρισθῇ ὁ σκοπὸς ἐνὸς σωματείου καὶ νὰ ἐκλεχθῇ συμβούλιον πρὸς ἐκτέλεσιν αὐτοῦ, ἀπαιτεῖται πλὴν τούτων νὰ ἐφοδιασθῇ τὸ συμβούλιον καὶ διὰ τῶν μέσων πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦτο δὲ κατορθοῦται διὰ τῆς ἠθικῆς καὶ ὕλικῆς συνδρομῆς πάντων

τῶν [ἀδελφῶν. Αἱ ἀνωτέρω παρατηρήσεις δὲν ἀναφέρονται βεβαίως εἰς ὅλα τὰ μέλη ὑπάρχουσι μειαζῶ αὐτῶν πολλὰ, ἅτινα καὶ τὸν σκοπὸν κατενόησαν καὶ τὸ ἑαυτῶν καθήκον εὐσυνειδίως ἐξεπλήρωσαν, ἀλλ' ἡ δραστηρία ἐνέργεια τῶν ὀλίγων δὲν δύναται ν' ἀναπληρώσῃ τὴν ἀδράνειαν τῶν πολλῶν. Εὐχαίμαι οἱ ἀσθενεῖς μου λόγοι νὰ φέρωσι τὸ ποθοῦμενον ἀποτελεσμα, ὥστε κατὰ τὴν προσεχῆ λογοδοσίαν ν' ἀνακοινώσωμεν ὑμῖν εὐχρηστότερα ἀποτελέσματα.

Ἐρχόμεθα εἰς τὸ δεύτερον μέρος τῆς ἐνεργείας τοῦ Συλλόγου ἡμῶν, ἣτις εἶναι τὰ κατὰ τὸ λήξαν ἔτος ἐν αὐτῷ διδαχθέντα μαθήματα.

Καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο τινὲς τῶν παρ' ἡμῖν λογίων, λίαν προθύμως προσφερθέντες, ἐδίδασκαν πρακτικὰ καὶ μεγίστης ωφελείας μαθήματα εἰς πολυπληθὲς ἀκροατήριον ἐφ' ᾧ τὸ συμβούλιον ὀφείλει κατὰ καθήκον νὰ ἐκφράσῃ δημοσίᾳ ἐπ' ὀνόματι τοῦ Συλλόγου τὴν εὐγνωμοσύνην του πρὸς τοὺς κυρίους τούτους, οἵτινες μεταξὺ τῶν πλείστων καὶ ποικίλων ἀσχολιῶν των οὐδὲν ὄκνησαν νὰ θυσιάσωσιν ὥρας τινὰς, ὅπως παρέξωσι τερπνὴν καὶ συνάμα ὠφέλιμον διανοητικὴν τροφήν εἰς τοὺς ὠφελιμὸν τι διδάσκεσθαι ἐπιμεμένους. Ἰδιαίτερας μνείας δὲ ἄξιοι εἶναι ὁ Θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος ἅγιος Μυρέων καὶ ὁ ἀξιότιμος ἱατρὸς Κλάδος, οἵτινες ἐδίδασκαν τακτικῶς κατὰ δεκαπενθημερίαν ὁ μὲν πρῶτος τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν, ὁ δὲ δεύτερος τὴν φρενολογίαν. Εἶναι δὲ ἰδίας μνείας ἄξιοι οἱ κύριοι οὗτοι, διότι ἀπὸ ἐτῶν ἐξακολουθοῦσιν ἐργαζόμενοι καὶ συντελοῦντες ὑπὲρ τοῦ Συλλόγου. Πλὴν τῶν ἀνωτέρω ἐδίδασκον ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Συλλόγου πέντε μαθήματα τῆς ἱστορίας τοῦ ἀρχαίου κόσμου ὁ ἀξιότιμος καθηγητὴς τῆς ἱστορίας Κ. Κηρολίδης.

Ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ σχολείου ἐδίδασκον ἑλληνικὴν ἱστορίαν ὁ ἀξιότιμος καθηγητὴς Κ. Κηρολίδης, τέσσαρα μαθήματα πειραματι-

κῆς χημείας ὁ ἀξιότιμος Κ. Στάης, φαρμακοποιός, τὸ Κυριακὸν δὲ μάθημα ὁ ἀξιότιμος κύριος Μ. Γρηγοριάδης, ὁ καὶ διευθυντὴς τοῦ νυκτερινοῦ σχολείου.

Ἐκτάκτως ὠμίλησαν. Ὁ ἀξιότιμος Κύριος Βοντζίδης, διευθυντὴς τῆς κατὰ τὴν Ἁγίαν Αἰκατερίναν Κιουπετζογλείου σχολῆς, ἀναγνούς κατὰ τὴν ἐπέτειον τοῦ Συλλόγου πνευματικὴν, θέμα ἔχοντα «ὅτι τὰ δημοτικὰ ποιήματα εἰσὶν ἀρχὴ καὶ πηγὴ πάσης τῆς ἑλληνικῆς γραμματολογίας». Ἐν τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ καὶ ὁ ἕτερος τῶν Ἀντιπροέδρων, ἀξιότιμος Κ. Φ. Α. Βουτζινάς, ἀπήγγειλεν ὠδὴν τῷ Ἀχιλλεῖ.

Ὁ ἀξιότιμος Κύριος Ἀνδρέας Κουρνιακτῆς ἀνέγνω περὶ χριστιανικῆς ἀγάπης καὶ ἐτέρων πραγματειῶν περὶ τῶν συντελούντων μέσων εἰς τὴν τοῦ ἀνθρώπου εὐδαιμονίαν.

Ὁ ἀξιότιμος καθηγητὴς Κ. Σάββας Κεσσισογλους περὶ ἀστρικῆς ἀστρονομίας.

Ὁ ἀξιότιμος Κ. Λαζαρίδης περὶ τῆς παρ' ἡμῖν ἀδιαφορίας περὶ τὴν κατὰ Χριστὸν διδασκαλίαν.

Ὁ ἀξιότιμος Κ. Καλλιγᾶς, ὁ καὶ πρόεδρος τοῦ Συλλόγου κατὰ τὸ λήξαν ἔτος, τέσσαρας ὁμιλίαι περὶ διαφόρων ἐπιστημονικῶν ἀντικειμένων.

Εἶναι γνωστὰ εἰς ὅλους ἡμᾶς αἱ σκηναὶ, αἱ προσκάλυψεν ἡ ἀπερισκεψία τινῶν συνεπειῶν τῆς τελευταίας ὁμιλίας, ἣτις ἐπέφερε τὴν ἀπὸ τῆς προεδρείας παραίτησιν τοῦ ἀξιότιμου ἡμῶν προέδρου. Διὰ λόγους πολλοὺς ἀπέχω νὰ ὁμιλήσω περὶ αὐτῶν. Ἀρκοῦμαι μόνον νὰ σᾶς ἀναφέρω, πρὸς τιμὴν τοῦ σωματείου ἡμῶν, ὅτι ἡ παραίτησις αὕτη δὲν ἐγένετο δεκτὴ ὑπὸ τοῦ Συλλόγου.

Ἐρχόμεθα εἰς τὰ ἀφορῶντα τὴν βιβλιοθήκην καὶ τὸ ἀναγνωστήριον τοῦ Συλλόγου ἡμῶν.

Ἡ ἡμετέρα βιβλιοθήκη ἀριθμεῖ σήμερον τόμους 2092, αὐξηθεῖσα κατὰ 206 παρὰ διαφόρων δωρηθέντας.

Τὸ ἀναγνωστήριον ἀριθμεῖ 19 ἡμερησίων ἀριθμῶν ἐκδομένων ἀριθμῶν 2092, αὐξηθεῖσα κατὰ 206 παρὰ διαφόρων δωρηθέντας.

Τὸ ἀναγνωστήριον ἀριθμεῖ 19 ἡμερησίων ἀριθμῶν ἐκδομένων ἀριθμῶν 2092, αὐξηθεῖσα κατὰ 206 παρὰ διαφόρων δωρηθέντας.

καὶ Βέλος τὰς ἐν Ἀθήναις Μέλλορ, Μέριμαρ, Ἑλληνικὴν Ἀρταπόκρισιν, Ἑθνικὸν Πνεῦμα, Παλιγγενεσίαν, Πρωτὸν Κήρυκα, Ἐφημερίδα καὶ Ἀγγελον τὴν ἐν Σύρῳ Ἐρμούπολιν, τὰς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Ἡμερήσια Νέα, Ἐλπίδα καὶ Ἀφρικὴν, τὴν ἐν Τεργέστη Ἡμέραν, τὴν ἐν Βραζίλα οἱ Σύλλογοι καὶ τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκδιδομένην Νεολόγος. Ἄπαντα τ' ἀνωτέρω φύλλα, πλὴν τοῦ Νεολόγου, ἀνταλλάσσονται μετὰ τοῦ περιοδικοῦ τοῦ Συλλόγου. Περιοδικὰ λαμβάνει τὸ ἀναγνωστήριον 1) Ἀθηνῶν, τὸ Ἀθηναίον, τὴν Οἰκονομικὴν Ἐπιθεώρησιν, τὸν Βόρωνα καὶ τὴν Φύσιν 2) Ζακύνθου, τὸν Ζακύνθιον Ἀρθῶρα 3) Ἀλεξανδρείας τὴν νέαν περίοδον τῆς Ἑθνικῆς Βιβλιοθήκης καὶ 4) Καίρου τὸν Κέκροπα, ἅπαντα ἀνταλλάσσόμενα μετὰ τοῦ περιοδικοῦ ἡμῶν. Ἐπίσης λαμβάνει ἐπὶ πληρωμῇ τὰ ἐν Παρισίοις ἐξῆς ἐκδιδομένα περιοδικὰ, Revue de Deux Mondes, Revue Britannique Revue Scientifique Revue Politique et Litteraire. Ἐπίσης λαμβάνει τὸ ἐν Λονδίῳ ἐκδιδομένον ἀγγλιστὶ The Graphic, δωρούμενον παρὰ τοῦ ἀξιότιμου Κ. Κωνσταντίνου Πρωτοπάτζη, ὅστις, καίτοι μακρὰν διατελεῖ, δὲν λησμονεῖ τὴν γενέτειραν αὐτοῦ Σμύρνην. Ἐτερον περιοδικὸν ἑλληνικὸν Ἀθηνῶν, ἡ Ἐστία, λαμβάνεται τακτικῶς εἰς τὸ ἀναγνωστήριον, δωρούμενον ὑπὸ τοῦ ἀξιότιμου συμπολίτου ἡμῶν ἱατροῦ Κ. Μ. Κοσσονῆ.

Ἦς πρὸς τὸ Μουσεῖον τοῦ Συλλόγου. — Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν τῷ Συλλόγῳ ἀρχαιοτήτων ἔμεινεν ἀναλλοίωτος κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο, καὶ ὁ λόγος λίαν εὐνήτος. Συστηθέντος ἐνταῦθα εἰδικοῦ ἀρχαιολογικοῦ μουσείου, εἶναι πολὺ φυσικὸν καὶ ὀρθὸν νὰ παραδίδωνται ἐκεῖσε τὰ εὐρισκόμενα ἀρχαῖα. Ὑπὸ τῆς ἰδέας ταύτης ἐμφορούμενον καὶ τὸ συμβούλιον τοῦ Συλλόγου εἶχεν ἀποφασίσει νὰ παραδώσῃ τὰς νῦν ὑπαρχούσας ἀρχαιοτήτας ὡς παρακαταθήκην εἰς τὸ Μουσεῖον λέγω ὡς παρακαταθήκην, δι-

ὅτι, ὡς γνωρίζετε, κατὰ τὸ καταστατικὸν τοῦ Συλλόγου ἡ περιουσία αὐτοῦ εἶναι ἀναπαλλοτρίωτος. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον εἶχεν ἐπιτευθῆ σύμβασις μετὰ τῶν δύο σωματείων, ἣτις ἐκτελουμένη θὰ ἐγένετο πολλῶν ἀγαθῶν πρόξενος καὶ εἰς τὰ σωματεία αὐτὰ καὶ εἰς τὴν πόλιν ἡμῶν, ἀλλ' ὅμως ἐναυάγησεν ἕνεκα τῆς ζωηρότητος τινῶν. Ἀπέχω νὰ ἐπαναλάβω ἐνταῦθα τὰ λαβόντα χώραν, πεπεισμένος ὅτι καλῆτεροι σκέψεις θέλουν ἐπαναφέρει τὴν ποθητὴν ἀρμονίαν μετὰ τῶν δύο καταστημάτων, ὥστε νὰ συμβαδίξωσι καὶ συμπράττωσιν εἰς τὸν εὐγενῆ σκοπὸν, ὃν ἕκαστον ἐπιδιώκει.

Παρατῶσαντες τ' ἀφορῶντα τὴν ἐσωτερικὴν μεταβαίνομεν εἰς τὴν ἐκθεσιν τῆς ἐξωτερικῆς ἐνεργείας τοῦ Συλλόγου ἡμῶν. Ἀρχόμεθα δὲ ἀπὸ τὸ νυκτερινὸν σχολεῖον τοῦ λαοῦ.

Ἐνεγράφησαν ἐφέτος μέχρι τέλους τοῦ Ἰανουαρίου μαθηταὶ ἐν ὅλῳ 362, ἡλικίας 7 ἕως 35 ἐτῶν. Ἐκ τῶν ἐγγραφέντων 73 κατετάχθησαν εἰς τὸ ἀνώτερον τμήμα, 102 εἰς τὸ δεύτερον καὶ 187 εἰς τὸ κατώτερον. Ἐξηκολούθησαν δὲ φοιτῶντες μέχρι τέλους 127. Μεταξὺ τῶν ἐγγραφέντων ἦσαν 4 τοῦ δυτικοῦ δόγματος, 3 Ἀρμένιοι καὶ 1 Ὀθωμανός. Ἐδιδάχθησαν δὲ ἀνάγνωσιν, γραφὴν, ἀριθμητικὴν, στοιχεῖα γραμματικῆς, ἀκροασθέντες σὺν τούτοις τὴν ἱερὰν κατήχησιν, τὴν ἱερὰν ἱστορίαν καὶ ἐξήγησιν τῶν κατὰ Κυριακὰς εὐαγγελίων. Ἐδίδασκον ἐπὶ μισθῷ ἕξ διδάσκαλοι, οἱ Κ. Κ. Μ. Γρηγοριάδης, διευθυντὴς τοῦ σχολείου, Γ. Οἰκονομόπουλος, Γ. Κουρκουράς, Πρεβελεγγιάδης, Ἰορδάνης Μανιατόπουλος καὶ Ν. Γρηγοριάδης, δωρεὰν δὲ ἅπαξ τῆς ἐβδομάδος τὴν ἱερὰν κατήχησιν ὁ Κύριος Ἀνδρέας Κουρνιακτῆς. Ἄπαντες οὗτοι ἐξεπλήρωσαν μετὰ ζήλου καὶ εὐσυνειδήτους τὸ ἑαυτῶν καθήκον, ἐφ' ᾧ καὶ ἐκφράζει αὐτοῖς τὸ συμβούλιον τὰς εὐχαριστίας του, καθὼς ἐπίσης ἐκφράζει τὰς εὐχαριστίας του εἰς τὴν ἐκπαιδευτικὴν ἐπιτροπὴν καὶ εἰς τὸν γηραιὸν συμπολίτην ἡμῶν Κ. Α. Βουτζι-

νάν, ὅστις καθ' ἐσπέραν ἐπεσκέπτετο τακτικῶς ἐποπτεύων τὰ τοῦ σχολείου. Εὐχῆς ἔργον θὰ ἦτο ἐὰν ἡ πόλις ἡμῶν εἶχε πλείστους μιμητὰς τοῦ σεβασμίου τούτου γέροντος.

Εἰς τὸ νηπιαγωγεῖον ἐνεγράφησαν ἐν ὄλῳ 220, παρέμειναν δὲ μέχρι τέλους 180, ἐξ ὧν ἄρρενα 130 καὶ θήλεα 50. Ἐδίδαξαν εἰς τὰ νήπια ἡ Κυρία Σοφία Παπαδοπούλου καὶ ὁ χρέη ἐπιστάτου ἐκπληρῶσας ἐν αὐτῷ. Εἰς δὲ τὸ ἀνώτερον τμημα εἰδίδαξαν ἡ Κυρία Μαριάνθη Πολυδάκη. Ἐδιδάχθησαν ἀνάγνωσιν, γραφὴν, ἀριθμητικὴν, στοιχεῖα γραμματικῆς, ἱερὰν κατήχησιν καὶ ἱερὰν ἱστορίαν, τὰ δὲ θήλεα, καὶ χειροτεχνήματα. Ἐφέτος δυνάμεθα ν' ἀναγγεῖλωμεν εὐχαρίστως ὅτι αἱ Κ. Κ. Χρυσάνθη Σακελλαρίου, Καλλιόπη Ἰωαννίδου καὶ Μαρία Βραβαρίδου, ὀνομασθεῖσαι ὑπὸ τοῦ συμβουλίου ἐπιτροπῆ ὅπως ἐπιτηρῶσι τὰ τοῦ νηπιαγωγείου, οὐδόλως ὤκνησαν ν' ἀποδεχθῶσι καὶ ἐκτελέσωσι μετὰ προθυμίας τὴν ἀνατεθειαν αὐταῖς ἐντολήν. Ἄς ἐλπίσωμεν ὅτι κατὰ τὸ ἐρχόμενον ἔτος καὶ ἄλλαι κυρίαί θέλουσι μιμηθῆ τὸ ἀξίειπαινον παράδειγμα τῶν εἰρημένων αἵτινες τιμῶσι τὸ γυναικεῖον φῶλον.

Ὡς πρὸς τὰς μετὰ τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ τῶν λοιπῶν συλλόγων σχέσεις τοῦ σωματείου, παρατρέχων νὰ μνημονεύσω τὰ σωματεῖα ἐκεῖνα μεθ' ὧν ἀνέκαθεν διετέλει συνδεδεμένος ὁ Σύλλογος ἡμῶν, περιορίζομαι ν' ἀναφέρω ἐκεῖνα μεθ' ὧν νεωστὶ συνδέσαμεν σχέσεις. Εἰπὶ δὲ ταῦτα τὸ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Σεράπειον ἀναγνωστήριον, ὃ ἐν Καίρῳ σύλλογος «ἡ Ἐνότης», ἡ ἐν Μεγαρόβῳ τῆς Μακεδονίας ἀδελφότης «Ἐλπίς», ὃ ἐν Κωνσταντινουπόλει σύλλογος ὑπὲρ τῆς γυναικείας ἐκπαιδεύσεως ἡ τὸ Ζάπειον καὶ τὸ ἐν Μιτυλήνῃ ἀναγνωστήριον ὃ «Πιττακός». Ἐστάλησαν ἐπιστολαὶ εἰς διαφόρους ββ. Ἐπίσης συνδέσαμεν σχέσεις μετὰ τοῦ Κ. Albert Dumont, διευθυντοῦ τῆς ἐν Ἀθήναις γαλλικῆς σχολῆς, ὅστις εὐχρηστῆθη νὰ μᾶς πέμψῃ καὶ τὰ παρ' αὐτοῦ ἐκδοθέντα βιβλία.

Ἀπολείπεται ἔτι νὰ ὁμιλήσωμεν περὶ τοῦ ὁμωνύμου τῷ Συλλόγῳ περιοδικοῦ «ὁ Ὀμηρος» καὶ περὶ τῆς οικονομικῆς καταστάσεως τοῦ σωματείου ἡμῶν.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸ περιοδικὸν παραθέτομεν τὴν ἐπομένην ἐκθεσιν τοῦ ἀξιότιμου Κυρίου Ἰωάννου Κοντοπούλου, κοσμητήρος τοῦ Συλλόγου.

Κύριε Πρόεδρε,

Ἐποβάλλω ὑμῖν ἐκθεσιν τῆς διαχειρίσεως τοῦ Περιοδικοῦ τοῦ Συλλόγου. Κατὰ καθῆκον ὁ Σύλλογος ὀφείλει νὰ ἐκφράσῃ τὰς εὐχαριστίας του πρῶτον πρὸς πάντας μὲν τοὺς προσενεγκόντας τὴν πνευματικὴν αὐτῶν ἐργασίαν, ἰδίᾳ ὅμως πρὸς τοὺς ἀποτελέσαντας τὴν συντακτικὴν ἐπιτροπὴν. Ἀπάντων τῶν προθύμως καὶ ἀφιλοκερδῶς τὴν πνευματικὴν αὐτῶν συνδρομὴν παρασχόντων τὰ ὀνόματα ἀναγράφονται ἐν τῷ καταλόγῳ τοῦ Περιοδικοῦ. Ἐπίσης ὁ Σύλλογος πολλὰς ὀφείλει χάριτας καὶ πρὸς πάσας μὲν τὰς ἐν τῷ ἐξωτερικῷ ἐπιστάσεις δι' ἣν καταβάλλουσι μέριμναν πρὸς διὰδισιν τοῦ Περιοδικοῦ, ἰδίᾳ ὅμως πρὸς τὸν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἀξιότιμον Κυρ. Β. Ε. Ρούπαν ὅστις, πρὸς τὴν ἠθικὴν, καὶ οὐ μικρὰν ὕλικὴν παρέχει ὠφέλειαν τῷ Συλλόγῳ.

Πρὸς ἀπαλλαγὴν τῶν οὐχὶ ὀλίγων ἐνοχλήσεων ἃς παρέχει ἡ ἐκδοσις πρὸς τὴν συντακτικὴν ἐπιτροπὴν, τὸ Συμβούλιον ἔκρινε συμφέρον νὰ προσλάβῃ ὡς συνεργάτην ἐπὶ μικρᾷ ἀμοιβῇ τὸν ἀξιότιμον καὶ λίαν ἐντρίβῃ περὶ τὰ τοιαῦτα Κ. Ε. Γερογιαννόπουλον, περὶ οὗ ἐν καιρῷ τὸ Συμβούλιον γνωστὸν ἐποιήσατο τῷ Σωματεῖῳ ἡμῶν.

Τὸ Περιοδικὸν δὲν εἶναι βεβαίως ὡς ὀφείλει νὰ εἶναι ἐκδιδόμενον ἐκ Σωματείου Φιλεκαπαιδευτικοῦ φέροντος ἐπωνυμίαν, πλὴν ἡμεῖς πράττομεν τὸ ἐφ' ἡμῖν, καὶ μετ' εὐχαριστήσεως παρατηροῦμεν ὅτι ἄλλως παρ' ἡμῶν κρίνουσιν αὐτὸ οἱ ἐν τῷ ἐξωτερικῷ. Καὶ ἐν τῇ ἀτελείᾳ αὐτοῦ, ὃ περὶ ἐνισχύσεως

τῶν Ἑλλ. Γραμμάτων σοφὸς ἐν Παρισίαις Σύλλογος ἔταξεν αὐτὸ Β'. ἐκ τῶν Ἑλληνικῶν ἐκδιδομένων ὁμοίων τοιούτων, καὶ τοῦτο ἐστὶν ἀρκετὴ ἱκανοποίησις ὑπὲρ τῶν ἐν αὐτῷ ἐργαζομένων.

Τὸ Περιοδικὸν πρὸς τὴν ἠθικὴν ὠφέλειαν παρέχει τῷ Συλλόγῳ καὶ οὐ μικρὰν ὕλικὴν, πλουτίζον πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τὸ Ἀναγνωστήριον αὐτοῦ δι' ἐφημερίδων καὶ Περιοδικῶν ἐξ ἀναλλαγῆς. Ἀποστέλλεται δὲ εἰς πάντα τὰ μεθ' ὧν εὐρίσκεται εἰς σχέσεις σωματεία.

Οἰκονομικὴ διαχείρισις.

Συνδρομητὰς κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο εἶχόμεν ἐν μὲν τῷ ἐξωτερικῷ 391 ἐξ ὧν 200 ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ ἐνταῦθα 230, ἧτοι τὸ ὄλον 621. Διετέθησαν δὲ καὶ ἐκ τῶν τοῦ παρελθόντος κ.τ.λ. καὶ ἀπέφερον τὰ ἐξῆς:

Συνδρομαὶ Γ'. ἔτους 621	φράγκα 7,414
» Α'. » 15	» 431
» Γ'. » 43	» 158
» Παραρτημάτων	» 53
» Καθυστερημάτων προηγούμενων ἐτῶν	» 520

Ἐξωδεδέθησαν

Πρὸς ἐκτύπωσιν 12 Τευχῶν	φρ. 2004
Διὰ χάρτην δεσμ. 101	» 4863.30
» » ἐξωφύλλου καὶ εἰκόνων 12	» 276.50
» εἰκόνας 12	» 360
» Δετικὰ τευχῶν 12	» 276
» Ταχυδρομικὰ	» 602.60
» διάφορα ἐπιστάσεις Σμύρνης	» 381.50
» » » Αἰγύπτου	» 297
» » » Κ)λεως	» 87.75
	» 6,148.65

Πρὸς ἀνατύπωσιν Παραρτ. Ἀφρικῆς τευχῶν 1000.

Διὰ χάρτην δεσμίδα	27 φρ.	500
» » εἰκόνων	»	47.50
» δετικά	»	80
» ἐκτυπωτικά	»	788.58
	»	4,016

Καθυστεροῦνται παρὰ διαφόρων φρ. 4200

Ὄφειλονται πρὸς τοὺς ἐξῆς:

Εἰς προμηθευτὴν χάρτου	φρ. 4,047
» τυπογρ. Μ. Βαλασιάδην	» 644
» βιβλιοδ. Ἀθ. Ἀγγελίδην	» 92
» Δ. Βρετόπουλον	» 450
	» 4,933

Ἐπολείπονται πρὸς πώλησιν καὶ ὄφελος τοῦ Περιοδικοῦ, περὶ τὰ 200 σώματα ἐκ τῶν 3 ἐτῶν, 1000 ἐκ τοῦ Παραρτ. Ἡ Ἀφρικῆ καὶ 500 τοῦ Παραρτ. Τὰ τέκνα τοῦ ἱερῶν.

Αὕτη ἐστὶν ἡ ἐνιαυσία διαχείρισις. Ἦδη ἂς κρίνῃ τὸ κοινὸν κατὰ πόσον κερδοσκοποῦσιν οἱ ἐργαζόμενοι, ὡς ἐν ἐκ τῶν ἐντίμων μελῶν τοῦ Συλλόγου λίαν ἀνοικεῖως ἐν τῷ Τύπῳ κατηγορήσεν αὐτοῦς. Παραδίδοντες τὴν ἐργασίαν ἡμῶν εἰς τὴν νέαν Διεύθυνσιν τὴν παρακαλοῦμεν νὰ μὴν ἀποδειλιάσῃ ἐκ τοῦ κοπιώδους ὅπερ ἀναλαμβάνει ἔργου, καὶ οὔτε ἀκρόασις δώσῃ εἰς τυχούσας ἐμπαθεῖς ἐπικρίσεις, διότι, ὡς μὴ ὀφείλει, οὕτω τρόπῳ ἀμοιβόνται οἱ περὶ τὰ κοινὰ ἐργαζόμενοι. ὁ Κοσμητῶρ

Ι. Κορτόπουλος.

Ἐρχόμεθα εἰς τὸ οἰκονομικὸν μέρος. Αἱ εἰσπράξεις τὸ ἔτος τοῦτο, κατὰ τὸν ἰσολογισμὸν τοῦ ταμίου, ὃν ὑπεβάλλομεν εἰς τὴν ἐξέτασιν ὑμῶν, ἀνήλθον εἰς γρ. 50,

081.50, αἱ δὲ δαπάναι εἰς 50,005.25. ὅτε μετρητὰ ἐν τῷ ταμείῳ εὐρίσκονται γρ. 76. Ἐκτὸς δὲ τούτων ἔχομεν νὰ λαμβάνωμεν ἀπὸ καθυστερούμενα γρ. 9,216 65. Τὰ καθέκαστα δύναται νὰ ἴδῃ ὁ βουλόμενος ἐν τῷ ἰσολογισμῷ, ὅστις τυπωθήσεται ἐν τέλει τῆς λογοδοσίας. Ὡς προανέφερον ἤδη, ἄνευ τῆς ἐπιτυχούς ἐκτελέσεως τῆς συναυλίας, ἦτις ἀφῆκεν ὑπὲρ τοῦ Συλλόγου τὸ ποσὸν τῶν γρ. 41,470 πρὸς 20 τὸ μετζήτιον, ὃ Σύλλογος θὰ εὐρίσκετο εἰς δυσχερῆ κἀπως οἰκονομικὴν θέσιν. Ὁφείλομεν ἐπομένως μεγίστην εὐγνωμοσύνην εἰς τὰς ἀξιότιμους κυρίας Ἀγγελικὴν Ἀγγελίδου, Ἀσπασίαν Ἰγγλέση, Ἐλεονώραν Ἰακώβου, Ἰφιγένειαν Πεστεματζόγλου, Πολύμνιαν Τυπάλδου, Φανὴν Δάλλα, Σοφίαν Παππᾶ, Χρυσὴν Καλοθῆ, καὶ πρὸς τοὺς κυρίου *James Hadkinson*, Ψιακὴν καὶ Κλεάνθη Βουτζινᾶ, διὰ τὴν εὐγενῆ προθυμίαν μεθ' ἧς αἱ μνησθεῖσαι κυρίαί, ὡς καὶ οἱ ἐν λόγῳ κύριοι, ἔσπευσαν νὰ εἰσακούσωσιν εἰς τὴν πρόσκλησιν τοῦ συμβουλίου, ὠφελήσασαι ὑλικῶς μὲν τὸν Σύλλογον, ἠθικῶς δὲ τὴν ἑλληνικὴν κοινότητα Σμύρνης, ἀποδείξασαι ὅτι μεταξὺ τῶν Ἑλληνίδων ὑπάρχουσιν ἀρεταὶ κάτοχοι τῆς μουσικῆς τέχνης καὶ καταθέλωσιν πολυπληθῆς ἀκρατήριον ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε δυνάμεθα νὰ καυχώμεθα δικαίως ὅτι ἡ μουσικὴ συναυλία ἡμῶν ὑπερέβη ὑφ' ὅλας τὰς ἐπόψεις ὅλας τὰς μέχρι τοῦδε δοθείσας ἐνταῦθα. Ἐκτελῶ δὲ καθήκον ἱερὸν ἐκφράζων δημοσίᾳ τὰς εὐχαριστίας τοῦ Συλλόγου καὶ πρὸς τὸν ἀξιότιμον μουσικοδιδάσκαλον Κ. Ἀγαθίδην, ὅστις μετὰ τοσοῦτου ζήλου καὶ ἐπιτυχίας διωργάνισεν καὶ διηύθυνεν τὰ τῆς συναυλίας.

Καὶ ἐφέτος ἔχομεν νὰ θρηνήσωμεν τὸν θάνατον δύο ἐπιτίμων μελῶν, τοῦ μητροπολίτου Καισαρείας Εὐστ. Κλεβούλου, γνωστοῦ εἰς τὸν ἑλληνικὸν κόσμον διὰ τὴν παιδείαν καὶ τὰς ἀρετὰς αὐτοῦ ὡς ἱεράρχου καὶ ὡς Ἕλληνας, καὶ τοῦ Ἑρρίκου Ἄμποτ, Γερμανοῦ προξένου ἐν Θεσσαλονίκῃ, οὗτινος τὸν τραγικὸν θάνατον καὶ τὰς

περιστάσεις ὑφ' ἧς ὑπέστη αὐτὸν γνωρίζετε ὅλοι. Ὁ ἑλλητισμὸς σὺμπας θέλει συναισθανθῆ τὴν ἀπώλειαν τῶν δύο τούτων ἐριτίμων ἀνδρῶν, οἵτινες καθ' ὅλον τὸν βίον αὐτῶν μίαν μόνην εἶχον φροντίδα, εἶνα καὶ μόνον σκοπὸν, τὴν πρόοδον τοῦ ἑλληνισμοῦ. Εἶθε ὁ βίος αὐτῶν νὰ χρησιμεύσῃ ὡς παράδειγμα εἰς πάντας.

Περιστοιχοῦμενοι πανταχόθεν ὑπὸ ἐχθρῶν ἐπιδικούντων τὴν ἐκμηδένισιν τοῦ στοιχείου ἡμῶν, οὐδένα δὲ ἔχοντες εἰλικρινῆ φίλον, ὀφείλομεν νὰ συγκεντρώσωμεν ἀπάσας τὰς δυνάμεις ἡμῶν πρὸς ἀποσόβησιν τῶν κινδύνων, οἵτινες ἀπειλοῦσι τὸ δυστυχὲς ἡμῶν ἔθνος, ν' ἀνανήψωμεν ἀπὸ τοῦ ληθάργου ὅστις μᾶς κατέλαβεν ἀπὸ τινος καιροῦ, καὶ ἀναμιμνησκόμενοι τῶν μεγίστων παραδειγμάτων φιλοπατρίας καὶ αὐταπαρνήσεως τῶν ἀρχαίων ἡμῶν προγόνων, ἧς παύσωμεν καυχώμενοι ἀπλῶς ὅτι εἴμεθα ἐκείνων ἀπόγονοι, καὶ ἧς προσπαθήσωμεν δι' ἔργων ν' ἀποδείξωμεν ὅτι εἴμεθα ἄξιοι νὰ φέρωμεν τὸ ὄνομα τοῦ Ἕλληνας. Ἀλλέως ἂν ἀλλάξωμεν ὄνομασίαν καὶ ἧς παύσωμεν ἀμαυροῦντες ὄνομα εὐγενὲς τὸ ὅποιον ἐπιβάλλει μεγίστας ὑποχρεώσεις εἰς τοὺς ἀξιοῦντας νὰ φέρωσιν αὐτό.

Γενομένων ἀρχαιρεσιῶν πρὸς ἀντικατάστασιν τοῦ ἀποχωρήσαντος Συμβουλίου ἐξελέγησαν διὰ σχετικῆς πλειονοψηφίας:

Πρόεδρος ὁ Κ. Φωκίων Π. Κυβετόζ. *Ἀρτιπρόεδροι* οἱ ΚΚ. Θεμιστοκλῆς Ἰατρὸς καὶ Κλεάνθη Βουτζινᾶς. *Γενικὸς γραμματεὺς* ὁ Κ. Π. Καπλανίδης. *Εἰδικὸι γραμματεῖς* οἱ ΚΚ. Δ. Κερεσετζόπουλος καὶ Γ. Γιαννακόπουλος. *Ταμίαι* ὁ Κ. Θωμᾶς Θωμαΐδης. *Βιβλιοφύλαξ* ὁ Κ. Ἀιδρεᾶς Κουρνιακτής. *Ἐπιμελητὴς τοῦ Ἀναγνώστηριου* ὁ Κ. Ι. Ἀντωνιάδης. *Σύμβουλοι* οἱ ΚΚ. Πολύδωρος Μιχαηλίδης, Π. Σεφεριάδης καὶ Π. Θωμόγλους.

ΕΤΗΣΙΟΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

ΤΩΝ ΕΣΟΔΩΝ ΚΑΙ ΕΞΟΔΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΟΥ ΤΑΜΙΟΥ.

Εἰς Μετζ. πρὸς γρ. 20

ΛΟΥΝΑΙ

Ἐπὶ Τακτικῆς συνδρομᾶς Γρ.	20,533.50
» » »	
Καθυστερούντων »	780
» Δικαιώματα ἐγγραφῆς »	400
» Περιοδικῶν »	45,541
» Ἐνοίκια »	77
» Διδασκαλικῶν Σύλλογον »	440
» Δωρητᾶς Συλλόγου »	4045
» Σχολεῖα (ἐκ Μουσικῆς Συναυλίας) »	44,470
» Κέρδη καὶ ζημίας, τῶν ἀπὸ Κοντολέοντα »	455
» » »	50,081.50

ΛΑΒΕΙΝ

Εἰς Περιοδικῶν Γρ.	46,030.25
» Γενικὰ ἔξοδα Συλλ. »	4,894.75
» Μισθοὺς ὑπαλ. Συλλ. »	6,108.75
» » Διδασκάλων »	8,327
» » Ὑπηρ. Σχολ. »	686.75
» Γενικὰ ἔξοδα Σχολείων »	5,330.25
» Βιβλιοθήκη Συλλ. »	2,462.50
» Ἐνοίκια »	9,465
» Μετρητὰ ἐν αὐτῷ »	76.25
» » »	50,081.50

Σημ. Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ ἔτους ἐξεδόθησαν ἀποδείξεις τακτικῶν συνδρομῶν, ὡς ἑξῆς:

42] μνηνοὶ μελῶν	228	Γρ.	27,360
40] μνηνοὶ »	5	»	500
8] μνηνοὶ »	44	»	880
7] μνηνοὶ »	3	»	210
3] μνηνοὶ »	2	»	60
2] μνηνοὶ »	4	»	20

Γρ. 29,030

» 4,120

» 30,150

Δικαιώματα δὲ ἐγγραφῆς μελῶν 28

Εἰσπραχθήσαν τακτικαὶ συνδρομαὶ Γρ. 20,533.50

» Δικαιώματα ἐγγραφῆς » 400

» 20,933.50

Ὁφείλονται δὲ

9,216.50

Ἐκ τῶν ἄνω ὀφειλομένων γροσίων 9,216.50

γροσία 8,496.50 εἶναι τακτικαὶ συνδρομαὶ
καὶ γρ. 720 εἶναι δικαιώματα ἐγγραφῆς

» 9,216.50

(ΟΜΗΡΟΣ ΦΥΛ. Ζ')

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΩΡΗΘΕΝΤΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ.

ΕΔΜ. ΜΙΣΣΙΡ. Περιγραφή διαφόρων μεταλλικῶν προϊόντων τοῦ Λαυρίου καὶ Ὀρωποῦ, ἐκτεθέντων κατὰ τὴν τρίτην περίοδον τῶν Ὀλυμπίων ὑπὸ Α. Κορδέλλα. Ἐν Ἀθήναις 1875, 8ον σελ. 50. — *Description de produits de mines du Laurium et d'Oropos exposés à la troisième période Olympienne, Athènes 1875 8. p. 47. σώματα 2.*

ΑΝΔΡ. Μ. ΚΟΥΤΣΟΥΔΗΣ. Ὁραὶ ἀνέσεως ἢ ποιήσεις διάφοροι ὑπὸ Ἀνδ. Μ. Κουτσούδη, ἐν Βρατίλα 1875 8ον σελ. 72.

Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ. Μεσαιωνικά ἀνάλεκτα ὑπὸ Μ. Ι. Γεδεών. Ἀθήνησι 1874 8ον σελ. 58 — Ἀνέκδοτος ἐγκύκλιος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Ἱερεμίου Γ'. 1727 ὑπὸ Μ. Γεδεών ἐν Κωνσταντινουπόλει 1872, 8ον σελ. 30.

Θ. Ν. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ Μελέται κατὰ τοῦ ὕλισμου ὑπὸ Καρόλου Σχαϊδεμάχερ, ἐξελληνισθεῖσαι ὑπὸ Ἰγνατίου Γ. Μοσχάκη. Ἀθήνησι 1874, 8ον σελ. 260.

Δ. ΧΑΡΙΚΛΗΣ. Λόγοι ἐκφωνηθέντες κατὰ τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ ἀνδριάντος τοῦ Ἀδαμαντίου Κοραῆ ὑπὸ Α. Κοντοσταύλου καὶ Ε. Κοκκίνου. Ἀθήνησι 1875, 8ον σελ. 36. — Λόγος ἐκφωνηθείς ὑπὸ τοῦ Πρωτάνεως τοῦ ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου Κ. Παπαρηγοπούλου τῇ 22α 8βρίου 1872, ἡμέρα τῆς ἐπισήμου ἐγκαθιδρύσεως αὐτοῦ. Ἀθήνησι 1873, 8ον σελ. 33. — Λόγος περὶ εὐεξίας καὶ μακροβιότητος, ἀναγνωσθεὶς τῇ 21 8βρίου 1874 ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ ὑπὸ Γεωργίου Μακκᾶ, διαδεχομένου τὴν πρωτανείαν κατὰ τὸ ἀκαδημαϊκὸν ἔτος 1873—74 Ἀθήνησι 1875, 8ον σελ. 93. —

Τόμοι

- Λόγος Γεωργίου Α. Μακκᾶ παραδίδοντας τὴν πρωτανείαν εἰς τὸν διάδοχον αὐτοῦ Κ. Παναγ. Ῥομπότην τῇ 17ῃ 8βρίου 1874. Ἀθήνησι 1875, 8ον σελ. 464. — Λόγος Ὀλυμπιακὸς κατ' ἐντολήν τῆς Ἀκαδημαϊκῆς συγκλήτου ἐκφωνηθείς τῇ 4ῃ Μαΐου 1875 ἐπὶ τῇ τρίτῃ ἑορτῇ τῶν ὑπὸ τοῦ αἰοιδίου Εὐαγγέλου Ζάππα ἰδρυμένων Ὀλυμπίων ὑπὸ Ἀνδρ. Ἀναγνωστάκη. Ἀθήνησι 1875, 8ον σελ. 35.
- 3 ΑΔΕΛΦΟΙ ΠΕΡΡΗ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ. Κρίσις τοῦ Βουτσιναίου ποιητικοῦ ἀγῶνος τοῦ ἔτους 1865, 1868, 1869, 1871, 1874. — Ἡ κόρη τοῦ Ἀπέργη κωμῳδία εἰς τρία μέρη ὑπὸ Π. Δ. Ζάνου Ἀθην. 1868, 8ον σελ. 86. — Οἱ μνηστῆρες ποιηταὶ, κωμῳδία ἐπιανεθείσα ἐν τῷ ποιητικῷ ἀγῶνι τοῦ ἔτους 1870, ὑπὸ Π. Δ. Ζάνου, Ἀθήνησι 1870 8ον σελ. 64. — Ἀδρογυναικομαχία, κωμῳδία εἰς τρία μέρη ὑπὸ Π. Δ. Ζάνου. Ἀθήνησι 1871, 8ον σελ. 442. — Βάρδας Καλλέργης, δράμα εἰς πράξεις πέντε ὑπὸ Ἀλεξ. Μωραϊτίδου Ἀθήνησι 1874. — Ἀδάμ καὶ Εὐα, ποίημα ἐπικὸν ὑπὸ Ἀριστομ. Ι. Προβελεγγίου Ἀθήνησι 1874, 8ον σελ. 434. — Ἡ ΚΕ'. Μαρτίου 1876 ἐν τῷ Φιλολογικῷ Συλλόγῳ Παρνασσῶ. Ἀθήνησι. — Λυκαυγές, συλλογὴ λυρικῶν ποιήσεων ὑπὸ Χ. Ἀννίνου, Κεφαλληνία 1872, 8ον σελ. 56. — Δάκρυα, λυρική συλλογὴ βραβευθεῖσα τὸ 1873, ὑπὸ Χαρίτωνος Παπούλια. Ἀθήνησι, 8ον σελ. 39. — Πατρίς. — Νεότης ὑπὸ Ἰωάν. Καμπούρογλου Ἀθήνησι 1872, 8ον σελ. 72. — Φαέθων ὑπὸ Ι. Καμπούρογλου Ἀθήνησι 1872. — Οἱ Ἀδιάφοροι, δράμα εἰς πράξιν μίαν ὑπὸ Ἐρρίκου Γασπάρ, μετάφρασις Ι. Καμ-

Τόμοι
7

5

42

Τόμοι
12

πούρογλου. Ἀθήνησι 1874, 8ον σελ. 79. — Ἡ Ἀκρόπολις ὑπὸ Ι. Καμπούρογλου. Ἀθήνησι 1874. σελ. 71. — Νέρον ὑπὸ Τιμ. Ἀμπελά ἐν Σόρφω 1870, 8ον σελ. 404. — Λέων Καλλέργης, δράμα Τ. Ἀμπελά. Σόρφω 1871, σελ. 120. — Βιργινία ἢ Ῥωμαία ὑπὸ Τιμ. Ἀμπελά. Ἀθήνησι 1874, 8ον σελ. 88. — Ἅγιος Μηνᾶς, ποίημα λυρικοεπικὸν Θ. Ὀρφανίδου. Ἀθήνησι 1860. — *San Minas di Theod. Orphanides versione dal Greco moderno di Luciano Sissa.* — *A chacun son tour, pièce en deux actes par Dem. Coromilas. Paris 1874, 8ον p. 60.* — Ποιήσεις ὑπὸ Δ. Παπαρηγοπούλου. Ἀθήνησι 1867, σελ. 100. — Συζόγου ἐκλογή, κωμῳδία εἰς πράξιν μίαν ὑπὸ Δ. Παπαρηγοπούλου. Ἀθην. 1868 σελ. 40. — Ὀρφεὺς, Πυγμαλίων, ἀρχαῖοι μῦθοι ὑπὸ Δ. Παπαρηγοπούλου. Ἀθήνησι 1869, σελ. 64. — Κυψελίδαι, τραγωδία εἰς πράξεις 5 ὑπὸ Δ. Βερναδάκη. Λειψία 1860, 8ον σελ. 213. — Ἐκτασις ποιητικὴ παρὰ Γ. Ἐξαρχοπούλου. φυσική. Ἀθήνησι 1842. σελ. 31. — Γασκωμα τοῦ Ἅγ. Ῥόκου καὶ τοῦ Ἅγ. Θωμᾶ, γὰρ νὰ ἀνοίξῃ τὸ οὐράνιο παλάτι νὰ ἔμπῃ ἡ ἀρχοντοπούλα Σαμερόσα, *Paris* σελ. 15. — Ὁ ὕδροπότις σύζυγος, κωμῳδία εἰς μίαν πράξιν Ἅγ. Βλάχου. Ἀθήνησι 1873, σελ. 41. — Φειδία καὶ Περικλῆς ὑπὸ Ἅγ. Βλάχου Ἀθήνησι 1863, σελ. 32. — *A qui l'aura, comédie par Ange Vlachos, Athènes 1874.* — Ἀιδὼν καὶ Ἴον, παραλογὴ Ἅγ. Βλάχου, σελ. 46. — Λαμαρτίνου ποιητικαὶ μελέται μεταφρ. Ἀγγέλ. Βλάχου, σελ. 132. — Κλαβίγιος, τραγωδία *Goethe*, μεταφρ. Α. Βλάχου. —

12

Τόμοι
12

Διατὶ δὲν χορεύει, κωμῳδία Ἅγ. Βλάχου εἰς μίαν πράξιν. Ἀθήνησι 1873, σελ. 31. — Περὶ Ἰωάννου Καρασούτσα καὶ τῶν ποιήσεων αὐτοῦ ὑπὸ Α. Βλάχου. Ἀθήνησι 1874. — Περὶ Παναγ. Σούτσου καὶ τῶν ποιήσεων αὐτοῦ, λόγος Α. Βλάχου. Ἀθήνησι 1874. — Οἱ Καλλέργαι Λουκάς καὶ Νοταρᾶς, δράμ. Σ. Βασιλειάδου Ἀθήνησι 1869. — Μελέτη ἐπὶ τοῦ βίου τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων, μέρος Α'. Ἀθήνησι 1871. — Ἡ ΚΕ'. Μαρτίου ποίημα Καμπούρογλου Ἀθην. 1871.

41 Ν. ΚΟΝΤΟΠΟΥΛΟΣ. Ποικίλα ἢ τραγωδία. Κάλλιον θάνατος ἢ ἀτιμία, καὶ ἄλλα τινά, ὑπὸ Ν. Κοντοπούλου. Ἀθήνησι 1874, 8ον σελ. 112. — Τῶν παιδῶν τὰ καλὰ μαθήματα, ἀπολογία Ν. Κοντοπούλου μετὰ εἰκότων. Ἀθήνησι 1875, 8ον σελ. 64, σώματα 4

401 Φ. Α. ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΔΗΣ. Ἐγκόλπιον τοῦ γυναικείου φύλου ἢ ὁδηγὸς τῆς φυσικῆς καὶ ἠθικῆς ἀνατροφῆς τῶν γυναικῶν ὑπὸ Δαρθίνου Ὀρφελάδου μεταφρ. Φ. Α. Οἰκονομίδου. Ἀθήνησι 1874, σώματα 3. — Μήδεια, τραγωδία Εὐρυπίδου, παράφρασις εἰς 5 σκηνὰς ὑπὸ Α. Οἰκονομίδου. Ἀθήνησι 1872, σώματα 3. — Εἰς τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ πρὸ τοῦ ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου ἀνεγερθέντος ἀνδριάντος τοῦ Ρήγα Φερζίου. Ἀθήνησι 1871, σώματα 3 — Εὐρυπίδου Κόκλωψ, ὑπὸ Π. Μεταξᾶ παράφρασις. Ἀθήνησι 1872. — Ὁ Πετραλεῖφας, δράμα εἰς μέρη πέντε ὑπὸ Ἰωάν. Μαργαρίτα. Ἀθήνησι 1875, σελ. 148. — Σάλπισμα ὑπὸ Ἀλεξ. Σαλβατώρ ὑπὲρ τῶν ἀγωνιζομένων Ἑλλήνων. Ἐρμουπόλει 1866. — Ἡ κατὰ τὸ 1868 περὶ τοῦ Βουτσιναίου ἀγῶνος ἔκθεσις τῆς ἐπι-

151

- τρόπης.
ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΡΙΟΝ ΑΙΓΑΗ. Χρονικά του ἐν Σύμῃ ἀναγνωστήριου Αἴγλης ἔτος Α'. 1872—1873. Ἀθήνησι 1874, 8ον σελ. 96.
- ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΑΔΕΛΦΟΤΗΣ.** Κανονισμός τῆς ἐν Αἰγύπτῳ Κυπριακῆς ἀδελφότητος 1874, σελ. 30.
- ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟΣ ΦΙΛΕΚΠ. ΣΥΛΛΟΓΟΣ.** Ἐκθεσις τῶν πεπραγμένων τοῦ ἐν Σέρραις Μακεδονικοῦ φιλεκπ. Συλλόγου κατὰ τὸ δ'. καὶ ε. ἔτος ἀπὸ τῆς συστάσεως αὐτοῦ ὑπὸ Ἰωαν. Θεοδορίδου. Κωνσταντινουπόλει 1875.
- ΑΔΕΛΦΟΤΗΣ ΞΗΡΟΚΡΗΝΗΣ.** Ἐπετηρίς τῆς ὑπὲρ τῆς μεγάλης τοῦ γένους σχολῆς ἀδελφότητος Ξηροκρήνης, περίοδος Δ'. 1874—1875 ἐν Κωνσταντινουπόλει, 8ον σελ. 59.
- ΦΙΛΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΑΘΗΝΩΝ.** Πρακτικά τῆς φιλεκπ. εταιρίας τοῦ 1874, 8ον σελ. 50. — Διηγήματα καὶ πρακτικά μαθήματα πρὸς χρῆσιν τῶν νηπιαγωγείων καὶ τῶν δημοτικῶν σχολείων μετὰ εἰκονογραφῶν, ἐκδίδονται ἐπιμελείᾳ τῆς φιλεκπ. εταιρίας, δαπάνη δὲ τοῦ κληροδοτήματος Γ. Α. Μελά. Ἀθήνησι 1874, σελ. 122.
- ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ.** Ἐπετηρίς τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἡπειρωτικοῦ Συλλόγου. Ἔτος Β'. 1873—74, 8ον σελ. 344.
- Κ. ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ.** Ἡ διδασκαλία τῆς Ἑλλην. γλώσσης ἐν τοῖς δημοτικοῖς καὶ Ἑλληνικοῖς σχολείοις ὑπὸ Κ. Ξανθοπούλου, δαπάνη τοῦ πρὸς διάδοσιν τῶν Ἑλλ. γραμμάτων Συλλόγου. Σμύρνη 1875, 8ον σελ. 120.
- Μ. Α. ΙΣΗΓΟΝΗΣ.** *Histoire naturelle générale et particulière par M le comte de Buffon 1785.* 16ον gé-
- 43 *nérale tom. 1—13, Des animaux quadrupèdes tom 1—14, Des oiseaux tom 1—18. Des minéraux tom 1—9.*
- 4 **ΑΝΑΣΤ. ΓΟΥΔΑΣ.** Βίοι παράλληλοι τῶν ἐπὶ τῆς ἀναγεννήσεως τῆς Ἑλλάδος διαπρεψάντων ἀνδρῶν, ὑπὸ Ἄν. Γούδα, τόμος Ζ'. καὶ Η'.
- 4 **ΦΙΛΕΚΠ. ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ.** Ἐκθεσις τῶν ὑπὸ τοῦ συλλόγου πεπραγμένων, ἀναγνωσθεῖσα τὴν 19 86ρ. 1875, ὑπὸ Μ. Παπαδοπούλου. Θεσσαλονίκη 1876.
- 4 **ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ.** Νεοελληνικά ἀνάλεκτα περιοδικῶς ὑπὸ τοῦ Συλλόγου Παρναστοῦ ἐκδιδόμενα tom. Β. φυλ. Γ. Δ. Ε'. περιέχων γλωσσικὴν ὕλην. Ἀθήνησι 1876, 8ον σελ. 368. — Ἀττικαὶ Νύκτες μέρος Β'. καὶ Γ'. ὑπὸ Σ. Ν. Βασιλειάδου. — Λογοδοσία τῶν κατὰ τὸ δέκατον ἔτος γενομένων τοῦ Φιλ. Συλ. Παρνασσῶ ὑπὸ Ἐμ. Λυκούρη—Ἀθήνησι. 1876.
- 4 **Ξ ΑΝΤΑΛΛΑΓΗΣ ΜΕΤΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ ΟΜΗΡΟΥ.** Οἰκονομικὴ ἐπιθεώρησις, περιοδικὸν ἐκδιδόμενον ὑπὸ Ἀριστείδου Κ. Οἰκονόμου ἔτος Γ'. Ἀθήνησι 8ον σελ. 576. — Ζακύνθιος Ἀνθῶν μηνιαῖον περιοδικὸν ἐν Ζακύνθῳ ὑπὸ Ἰωαν. Τσακασιανοῦ tom. Α'. 1874—1875. 8ον. σελ. 396. — Ἀθηναῖον συγρ. περιοδικὸν κατὰ διμηνίαν ἐκδιδόμενον ἐν Ἀθήναις. tom. Γ'.
- 3 **ΑΓΟΡΑ ΣΥΛΛΟΓΟΥ.** *Revue des Deux Mondes. Paris 1875, tomes 6. Revue Britannique. Paris 1875, tomes 6.* — Λεξικὸν Γαλλοελληνικὸν ὑπὸ Μ. Σχινᾶ καὶ Ι. Λεβαδέως tom. 2. Ἀθήνησι 1874. — *Dictionnaire universel des sciences, des lettres et des arts par M. N. Bouillet. Paris 1872 8. p.*

Τόμοι
239

ΘΑΥΜΑΤΟΥΡΓΙΑΙ.

1817. — *Dictionnaire universel d'histoire et de géographie par M. N. Bouillet. Paris, 1871, p. 1040.*

ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΚΑΙ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ. Ἐνσηματῆριος Λόγος. Λογοδοσία. Ἐπιγραφαί. Περίοδος Α'. 1873—1875. Σμύρνη.

ΑΘ. ΒΟΥΤΖΙΝΑΣ. Ἐπίσημος ἔφημερίς τῆς συνελεύσεως. Ἀθήνησι. 1863. tom. Α' Β'. Γ'. Δ'. καὶ ΣΤ'.

ASSOCIATION POUR L'ENCOURAGEMENT DES ETUDES GRECQUES. — *Annuaire de l'Association, année 1874 et 1875.* — *Monuments Grecs publiés par l'association. N. 3—4.*

ALBERT DUMONT. *Mélanges archéologiques par A. Dumont. Paris 1873.* — *Sur un poids grec trouvé en Babylone par A. Dumont. Paris 1869.* — *La population de l'Attique par A. Dumont.* — *Vases peints de la Grèce propre par A. Dumont. Paris 1873.* — *Archives des missions scientifiques et littéraires, tom VI. Paris.* — *Revue archéologique par A. Dumont, pièces 7.*

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΛΕΣΒΙΟΣ. Περὶ ὑπάρξεως καὶ Ἀθανασίας τῆς ψυχῆς ὑπὸ λογικὴν ἔποψιν, ὑπὸ Γρηγ. Λεσβίου. Ἐν Γαλαζίῳ 1875, 8ον σελ. 252.

278

Σημ. Ἐκ παραδρομῆς τοῦ στοιχειοθέτου δὲν ἀνεφέραμεν ὅτι ἐν τῷ ἀναγνωστήριῳ ὑπάρχει, πρὸς ταῖς λοιπὰς ἡμερῶν, ἡ γαλλικὴ τῆς Μυσαλίας *Sémaphore* ἐκ προσφορᾶς τοῦ ἀξιοτίμου Κ. Φ. Βουτζινᾶ.

Ἐκ τῆς ἱστορίας ἀποδείκνυται ὅτι οἱ μόνον ἀρχαῖοι καὶ οἱ ἱερεῖς, ἐν τοῖς ἀρχαίοις χρόνοις, μετήρχοντο συστηματικῶς τὸ ἔργον τοῦ ἐξαπατᾶν τὸν λαόν. Ὅτε οὗτοι δὲν ἠδύνατο ἢ δὲν ἤθελον νὰ ἰδρῶσιν τὴν ἡγεμονίαν αὐτῶν ἐπὶ τῆς ἀγάπης καὶ τῶν συμφερόντων τῶν ὑπηκόων των, ἐζήτουν νὰ περιχαράκωνται ἐν φρουρίοις ὑπερφυσικῆς ἐνεργείας καὶ νὰ κυβερνώσιν δι' ἐξουσίας οὐρανῶθεν αὐτοῖς κληροδοτηθείσης. Ἴσως ὁ τρόπος οὗτος τοῦ κυβερνᾶν οὐκ ἦν ἀλλότριος πρὸς τὰς θρησκευτικὰς αὐτῶν δοξασίας· ἀλλ' αἱ αὐταὶ ἀπάται καὶ φανακίαι διεπράττοντο προσέτι καὶ μετὰ τὴν ἐν τῇ Δύσει καθίδρυσιν τοῦ Χριστιανισμοῦ. Οὐ μόνον ὁ ἀπλοῦς ἱερεὺς προσεπάθει νὰ ὑπεξαιρῇ τὸ ἀργύριον, ἢ νὰ προσελκύσῃ τὸ τέρας τοῦ ποιμνίου του, ἀλλὰ καὶ ἄνδρες ὑψηλῆς περιωπῆς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ποντίφηκες καὶ ἀρχιερεῖς, χρῆσιν ἐποιοῦντο τῆς μαγικῆς βάρβδου ἐπὶ βασιλέων καὶ αυτοκρατόρων τῆς Δύσεως, ἐπὶ εὐγενῶν τε καὶ δούλων. Ἄνδρες σοφοί, οἱ τὸν βίον αὐτῶν πρὸς τὴν σπουδὴν τῆς φύσεως καὶ τῶν φυσικῶν νόμων ἀφιερῶσαντες, μετέσχεον ὡσαύτως τῆς ζοφερᾶς συνωμοσίας τοῦ ἐξαπατᾶν καὶ ὑποδουλοῦν τοὺς ὁμοίους

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

ΜΕΡΟΣ Α'.

ΧΗΜΙΚΑ.

των. Οὕτω λοιπὸν ὁ ἄνθρωπος, καίτοι δυσανασχετῶν πρὸς πᾶσαν ἄλλην ὑποταγὴν, ἐγένετο εὐπειθὴς δούλος πνευματικοῦ δεσποτισμοῦ καὶ ἐθελουσίως ἐδεσμεύθη δι' ἀλύσεων ἐξ οὐρανοῦ δῆθεν καταπεμφθεισῶν.

Τὸ φῶς μόνον τῆς ἐπιστήμης διεσκέδασε τὸ φοβερὸν τοῦτο σκότος, καὶ ὅπως εἰς τὴν εὐρείαν αὐτοῦ ἐπέκτασιν ὄφειλται, ὅτι οἱ ἠγεμόνες ἤρξαντο νέας πορείας, ἤτοι τὸ νὰ βασιλεύωσι διὰ τῆς ἀγάπης ἐπὶ τοῦ λαοῦ των, ὃ δὲ λειτουργὸς τῆς θρησκείας νὰ μὴ ἀπαιτῆ πλέον ἄλλο σέβας εἰμὴ τὸ ἐμπνεόμενον ὑπὸ τῆς ἰσότητος καὶ τῆς καθαρότητος τοῦ χαρακτῆρος αὐτοῦ.

Ὁφείλομεν νὰ θεωρῶμεν ὡς εὐτύχημα διὰ τὸ ἀνθρώπινον γένος, ὅτι αἱ γνώσεις τῶν ἀρχαίων αἰώνων ἦσαν λίαν ἐλλειπεῖς καὶ οὕτω παρήγαγον συγκριτικῶς εὐλίγιστα στοιχεία ἀπάτης. Ὅποια τρομερὰ ἐργαλεῖα ἤθελον τεθῆ εἰς κίνησιν κατὰ τῆς ἀνθρωπότητος διὰ τοῦ πολυειδοῦς καὶ ἰσχυροῦ μηχανισμοῦ τῶν νεωτέρων ἐπιστημῶν!

Ἡ μυστικὴ χρῆσις τῶν ἀρχαίων ἐπιστημονικῶν ἀνακαλύψεων καὶ ἐφευρέσεων ἡμῶν πόδισεν ἀναμφιβόλως πλείστας αὐτῶν τοῦ νὰ περιέλθωσι μέχρις ἡμῶν. Ἀλλ' ὅμως ἀρκοῦντως ἀπεδείχθη ὅτι ἕκαστος σχεδὸν κλάδος μαθήσεως συνετέλεσε πρὸς αὐξήσιν τῶν τερατουργημάτων ἐν τῷ Μυχικῷ προὔπολογισμῷ...

Ὁ Γάλλος Εὐσέβιος Σαλβέρτος ἐν τῷ περιφήμῳ συγγράμματι αὐτοῦ «Περὶ Φιλοσοφίας τῆς Μαρίας κτλ» δικαιούται λέγων ὅτι «ὁ ἄνθρωπος μὴ δυνάμενος νὰ διακρίνῃ τὴν πλάνην ἢ ν' ἀνασκευάσῃ τὸ ψεῦδος, ἐξήτησατο παρὰ τοῦ οὐρανοῦ θαύμα τι, ὅπερ νὰ κατελέγχῃ τὸν κακοῦργον καὶ νὰ ἀπολύῃ τὸν ἀθῶον, παραδίδων οὕτω τὴν τιμὴν τῶν ὁμοίων του εἰς τὴν ἀπόφασιν τοῦ ἱερέως, εἰς τὴν ἐπιτυχίαν φιλοσοφικοῦ πειράματος, εἰς τὴν τύχην, ἢ εἰς τὸν ἐπονειδιστὸν δόλον.» Οὕτως ἐξηγεῖ ὁ Σαλβέρτος τὴν εἰσαγωγὴν ἐν τῇ

κοινωνίᾳ τῆς καλουμένης Θεοδικίας. Ἐν τῷ κεφαλαίῳ τούτῳ προτιθέμεθα νὰ περιγράψωμεν λεπτομερῶς τὰ κοινότερα εἶδη τῆς δίκης ταύτης καὶ νὰ ὑποδείξωμεν τὰς ἐπὶ τούτῳ γενομένας προπαρασκευὰς ὑπὸ τῶν ἐνδιαφερομένων πρὶν ἢ ἐπιβάλλωσιν αὐτήν.

Ἐξ ὅλων τῶν Θεοδικιῶν ἡ τοῦ πυρός ἐστὶν ἡ ἀρχαιοτέρα καὶ παγκόσμιος, οὕτως εἰπεῖν. — Παραδείγματα :

1. Ἐν Ἰνδοστάν ἡ Σίτα, σύζυγος τοῦ Ράμα, ἕκτης ἐνσαρκώσεως τοῦ Βισχνου, ὑπέστη τὴν δίκην στάσα ἐπὶ πυριφλέκτου σιδήρου ὅπως ἀθωώθῃ ἐκ τῶν ἀτιμωτικῶν ὑπονοιῶν τοῦ συζύγου της. «Ἐπειδὴ οἱ πόδες τῆς Σίτας, λέγουσιν οἱ Ἰνδοὶ ἱστορικοὶ, ἦσαν περιβεβλημένοι τὴν ἀθωότητα, ἡ καταφλέγουσα αὐτοὺς θερμότης ὑπῆρξε δι' αὐτὴν κλίση ἐκ βόδων κατεστρωμένη.»

2 Ὁ Ζωροάστρης, ἵνα ἐξελέγξῃ τοὺς συκοφάντας του, ἐπέτρεψε νὰ χύσωσιν ἐπὶ τοῦ σώματός του ἀναλελυμένον μόλυβδον, καὶ οὐδιμίαν ἔπαθε βλάβην. Μήπως μετεχειρίσθη προφυλακτικόν τι βοήθημα; Περὶ τούτου δὲν ἀναφέρει ἡ βιογραφία αὐτοῦ. Ἀλλ' ἀναγινώσκομεν μόνον ὅτι, πρὶν ἢ ὑποστῆ τὴν δίκην ταύτην, οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ ἤλειψαν τὸ σῶμά του διὰ διαφόρων φαρμάκων. Μήπως δ' ἐπραξεν τοῦτο ἐπὶ σκοπῷ τοῦ νὰ καταστρέψωσι βεβήτως τὴν ἐνέργειαν τῶν ὑπ' αὐτοῦ προσιπτεθέντων βαλσάμων καὶ ἀροπλίσωσιν, οὕτως εἰπεῖν, αὐτὸν τῆς προσδοκωμένης σωτηρίας, καίτοι ἀποτυχόντες;

3. Ἐν τῇ Ἀντιγόνη τοῦ Σοφοκλέους (Στίχ. 264), οἱ Θεβαῖοι οἱ κατηγορηθέντες ὅτι ἐξέθαψαν τὸν νεκρὸν τοῦ Πολυνεΐκου ἀνεφώνησαν :

«Ἡμεν δ' ἔτοιμοι καὶ μύδρους αἶρειν χερσίν

«Καὶ πῦρ διέρπειν, καὶ θεοὺς δρωμοτεῖν
«Τὸ μῆτε δρᾶσαι» κτλ.

ἤτοι: «Ἐἴμεθα δ' ἔτοιμοι ν' ἀποδείξωμεν τὴν ἀθωότητά μας εἴτε ἀναλαμβάνοντες, εἴτε χεῖρας σιδήρον πεपुरακτωμένον, εἴτε βαδίζοντες ἐπὶ τῶν φλογῶν.» Τὰ παρα-

δείγματα ταῦτα ἀρκοῦσιν ἵνα καταδείξωσιν ὅτι ἢ τε Θεοδικία καὶ τὸ ἀπόκρυφον τοῦ ὑποστῆναι αὐτὴν ἦσαν γνωστὰ παρὰ διαφόροις ἔθνεσι τῆς ἀρχαιότητος.

Πρὶν δ' ἢ προδῶμεν καὶ εἰς τὰ λοιπὰ παραδείγματα τῆς φοβερᾶς ταύτης δίκης, τὰ λαβόντα χώραν μετὰ τὴν καθίδρυσιν τοῦ Χριστιανισμοῦ, προσθέτομεν ὅτι ἐν ταῖς Καθολικαῖς πόλεσιν ἡ ἀθωτικὴ αὕτη δίκη ἐπεβάλλετο κυρίως εἰς ὑποκείμενα ἀδυνατοῦ κράσεως, ἀνίκανα τῆς χρήσεως τῶν ὀπλων καὶ ἰδίως εἰς μοναχοὺς καὶ ἐκκλησιαστικοὺς, εἰς οὓς δὲν ἐπετρέπετο τὸ μονομαχεῖν. Ἡ δὲ διὰ τοῦ πυρός Θεοδικία διεξήγετο λοιπὸν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν τοῦ κλήρου· λειτουργία συγχρόνως ἐψάλλετο καὶ ὁ τε σίδηρος καὶ τὸ θῦμα ἐρραντίζοντο διὰ τοῦ ἁγιασμοῦ. Αἱ προπαρασκευαὶ ὡσαύτως ἐγίνοντο ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τῶν ἱερέων. Ὁ κατηγορούμενος ὄφειλε νὰ διαμένῃ ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν αὐτῶν καὶ πρὸ τῆς δίκης καὶ μετ' αὐτήν ἵνα δ' ἐμποδίσωσι δῆθεν αὐτὸν τοῦ προετοιμάσαι τὰς χεῖράς του διὰ τῆς τέχνης καὶ ἐξασφαλίσωσι τὴν ἐκβασιν τῆς δίκης, αἱ χεῖρές του περιεκαλύπτοντο καὶ ἐσφραγίζοντο τρεῖς ἡμέρας, τὰς τε πρὸ τῆς ἐπαφῆς τοῦ πυρός καὶ τὰς μετ' αὐτήν. Πιθανολογεῖται ὅθεν ὅτι, κατὰ μὲν τὰς πρώτας τρεῖς ἡμέρας προφυλακτικόν τι φάρμακον ἐπετίθετο εἰς τοὺς μέλλοντας ἀθωθῆναι, αἱ δ' ἐπόμεναι τρεῖς ἀπητοῦντο ὅπως ἐπαναφέρωσι τὰς χεῖρας εἰς τὴν φυσικὴν αὐτῶν κατάστασιν.

4. Ὁ Σιμπλίκιος ἀνέβη εἰς τὸν Παπικὸν θρόνον τὸ 497 μ. Χ. Οὗτος εἶχε προλαβόντως νυμφευθῆ, ἀλλὰ διεζύχθη ἀπὸ τῆς συζύγου του, καίτοι αὕτη κατόκει μετ' αὐτοῦ. Ἐπειδὴ δὲ τὸ περιστατικὸν τοῦτο ἐπέφερον ὑπονοίας, ἡ γυνὴ κατεπέσθη ὅπως ἀποδείξῃ τὴν ἀθωότητά της διὰ τῆς δίκης τοῦ πυρός πρὸς τοῦτο δ' ἐξελέξατο ἡμέραν τινὰ ἑορτῆς, καὶ ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ συνηγμένου πλήθους, ἐκράτησε πῦρ ἀνά χεῖρας, καὶ εἶτα ἔροιψεν

αὐτὸ ἐπὶ τῶν φορεμάτων της χωρὶς τὸ παράπαν νὰ βλαφθεῖν. Ἐπέριψε δ' ἐκ τοῦ αὐτοῦ πυρός καὶ ἐπὶ τῶν ἐνδυμάτων τοῦ συζύγου της μετὰ τοῦ αὐτοῦ ἀποτελέσματος, προειπούσα αὐτῷ τάδε: «Δέχθητι τὸ πῦρ τοῦτο ὅπερ δὲν θὰ καύσῃ, ἵνα πεισθῶσιν οἱ ἐχθροὶ ἡμῶν ὅτι αἱ ἡμέτεραι καρδίαι τοσοῦτω εἰσὶν ἀπρόσιτοι τῷ πυρὶ τῆς συζυγικῆς συνομιλίας, ὅσῳ καὶ τὰ ἡμέτερα φορέματα τῇ τῶν φλεγόντων τούτων ἀνθράκων ἐνεργείᾳ.» Τὸ φαινόμενον τοῦτο θαῦμα ἐξέπληξεν ἅπαντας τοὺς θεατὰς καὶ ὅπως κατεσίγασε τοὺς συκοφάντας.

5. Τὸ 1047 μ. Χ., ὁ Χαρόλδος, δι' ἰσχυρίζομενος ὅτι εἶναι υἱὸς τοῦ Μάγνου, βασιλέως τῆς Νορβηγίας, καὶ ὡς τοιοῦτος ἀπαιτῶν τὴν εἰς τὸν θρόνον διαδοχὴν, προσετάχθη ν' ἀποδείξῃ τὸ ἀληθὲς τῆς ἀξιώσεώς του διὰ τοῦ πυρός. Ὑπέστη τὴν ποινήν καὶ ἐβάδισεν ἐπὶ πεपुरακτωμένου σιδήρου λίαν ἀβλαβῶς.

6. Τὸ 1340, ἡ ἀκόλουθος δίκη ἔλαβε χώραν ἐν Διδυμοτείχῳ τῆς Θράκης. Γυνή τις διετάχθη ὑπὸ τοῦ συζύγου της ἵνα ὑποστῆ τὴν διὰ πυρός Θεοδικίαν, ὅπως ἀπαλλαγθῇ τῶν ἐπιβαρυνουσῶν αὐτὴν ἀτιμωτικῶν ὑπονοιῶν. Καίτοι δ' ἡ γυνὴ ἐξωμολογήσατο τῷ ἐπισκόπῳ τῆς χώρας τὸ ἁμάρτημά της, κατὰ προτροπὴν ὅμως αὐτοῦ συγκατετέθη ν' ἀναλάβῃ ἀνά χεῖρας τὸν πυριφλέκτον σίδηρον, μεθ' οὗ βαδίσασα τρεῖς περίξ μιᾶς καθέκλας τὸν κατέθηκε τέλος ἐπ' αὐτῆς κατὰ διαταγὴν τοῦ συζύγου της, ἡ δὲ καθέκλα ἀμέσως ἀνεφλέχθη. Ὁ σύζυγος οὐδόλως πλέον ἀμφέβαλλε περὶ τῆς συζυγικῆς πίστεώς της.

Προβαίνομεν ἤδη εἰς τὴν ἐξήγησιν τῶν ἀνωτέρω παραδειγμάτων τῶν ἐξαπατησάντων τοὺς θεατὰς.

Παράδ. 1. Ἡ δύναμις τοῦ περιπατεῖν γυμνοῖς τοῖς ποσίν ἐπὶ ἀνημμένων ἀνθράκων ἢ πεपुरακτωμένου σιδήρου ἀποδίδεται ὑπὸ τοῦ Beckmann εἰς τὸ ὅτι ἡ ἐπιδερμὶς τοῦ πέλματος τῶν ποδῶν καθίστατο προηγουμένως τυλώδης καὶ σκληρὰ, ὥστε τὰ νεῦρα

νά προφυλάττωνται κατά πάσης βλάβης ἢ οἱ ἄνθρακες ἢ ὁ σίδηρος ἤθελον ἄλλως ἐπιφέρει εἰς αὐτά. Πρὸς ἐμπέδωσιν τῶν λόγων του ἀναφέρει καὶ τὸ ἐπόμενον ἀνέκδοτον. « Τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1765, ὅτε ἐπεσκέφθη τὰ σιδηουργεῖα τῆς Ἀβεστάτης, εἰς τῶν ἐργατῶν ἐπὶ χρηματικῆ ἀμοιβῆ ἔλαβεν ἀναλελυμένον χαλκὸν ἐν τῇ παλάμῃ καὶ δείξας αὐτὸν πρὸς ἡμᾶς τὸν ἔφορον κατὰ τοῦ τοίχου. Τότε δὲ συσφίγγας τοὺς δακτύλους τῆς τυλώδους χειρὸς του, ἔθηκεν αὐτὴν δι' ὀλίγας στιγμὰς ὑπὸ τὴν μασχάλην, ὅπως ἐπιφέρει ἰδρώτα, ὡς ἔλεγεν' εἶτα προσεγγίσας αὐτὴν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν ἀγγείου περιέχοντος ἀναλελυμένον χαλκὸν καὶ ἐξαφίσας ὀλίγον ἐξ αὐτοῦ, περιεκίνει ταχέως τὴν χεῖρα πρὸς ἐπίδειξιν. Ἡσθάνθημεν μόνον ὁσμὴν τινα ὁμοίαν πρὸς τὴν τοῦ καιομένου κέρατος ἢ δέρματος βοῦς, καίτοι ἡ χεῖρ οὐδὲν ἔπαθε. » Ἡ τύλωσις δ' αὐτῆ τοῦ δέρματος δύναται, κατὰ τὸν Beckmann, νὰ ἐπιτευχθῆ διὰ συνεχοῦς ἐπιθρέγγματος ἐκ θεϊκοῦ ὀξέως, ἢ διὰ σταθερᾶς καὶ συνεχοῦς ἐλαιοτριψίας τῶν ποδῶν. Προσθετέον ὅτι οἱ ἐξηκτημένοι πεζοδρόμοι συσταίνουσι τοῖς πρωτοπείροις, πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς μακροπορείας των, νὰ σκληρύνωσι τοὺς πόδας αὐτῶν διὰ λεμονοζώμου ἢ ἄλλου τινος ὀξέως.

2. Τὸ θαῦμα τοῦτο δύναται νὰ ἐξηγηθῆ ἐν μέρει οὕτω πως: Ὑπάρχει εὐδιάλυτον τι μέταλλον, μίγμα τι ἐξ ὑδραργύρου, λευκοσιδήρου καὶ βισμούθιου ὁμοιοχρώματος τῷ μολύβδῳ τῆκεται δ' ἐν τοσοῦτῳ ἐλαφρᾷ θερμοκρασίᾳ, ὥστε μικρὸν κοχλιαρίον ἐκ τοῦ μετάλλου τούτου ἀναλύεται εὐκόλως ἐν ποτηρίῳ θερμοῦ τῆου. Πιθανῶς τὸ μέταλλον τοῦτο ἢ ἄλλο προσάμιον μετεχειρίσθη ὁ Ζωροάστρης, ἀφοῦ συγχρόνως κατέστησε τὸ σῶμα του τυλώδες πρὸς μετρίαν θερμότητα δι' ἀλοιφῆς τινος. Ὁ Δόκτωρ Σεμεντίνης ἀνεκάλυψεν ὅτι διὰ ἀλελυμένη τις ποσότης στίψεως προφυλάττει πᾶν μέλος, ἰσχυρῶς δι' αὐτῆς βεβρεγμένον, κατὰ τῆς ἐνεργείας τοῦ πυρός· καὶ

μάλιστα ἐὰν τὸ δῆμα τριφθῆ διὰ σάπωνος μετὰ τὴν ἀλειψιν τῆς στίψεως. Προστίθησι δ' ὅτι τὴν σκευασίαν ταύτην ἐδοκίμασεν ἐπὶ τοῦ ἰδίου αὐτοῦ σώματος λίαν ἐπιτυχῶς.

3 καὶ 4. Ἐὰν κοινὸν πανίον διαβρεχθῆ ἐν πυκνῇ διαλύσει στίψεως, καθίσταται ἀφλεκτον. Ἡ ἰδιότης αὕτη τῆς στίψεως ἦτο γνωστὴ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, ὡς ἐπίσης καὶ ἡ τέχνη τοῦ ὑφαίνειν πανία ἐξ ἀμιάντου λίθου. Ὁ Ἰσοκράτης ἢ ἀμιάντος λίθος εἶναι ἀργυροειδὲς τι λευκὸν ὀρυκτὸν ἔχον τὴν ἰδιότητα τοῦ μὴ καίεσθαι. Οἱ ἀρχαῖοι περιετύλισσον τὰ σώματα τῶν νεκρῶν εἰς σινδόνας ἐξ ἀμιάντου πρὶν ἢ κατακαύσωσιν αὐτά. Πρὸ τινων ἐτῶν ὁ ἱππότης Ἀλδίνης τοῦ Μεδιολάνου ἐξετέλεσε πλείστα πειράματα ἐπὶ πανίων τοιοῦτου εἶδους, οὐ μόνον πρὸς φιλοσοφικὴν τέρψιν, ἀλλὰ κυρίως πρὸς ἀπόδειξιν τοῦ ὅτι ἡ τέχνη τοῦ ὑπερασπίζειν τὰς χεῖρας καὶ τὸ πρόσωπον, ἐστὶ δὲ καὶ ἅπαν τὸ σῶμα κατὰ τῆς ἐνεργείας διαπύρου σιδήρου καὶ αὐτοῦ τοῦ πυρός, ἀντὶ νὰ συντελῆ πρὸς ἀπάτην τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ἡδύνατο νὰ χρησιμεύη πρὸς τὸν εὐγενέστερον σκοπὸν τοῦ διασώζειν τὴν ζωὴν καὶ ἀσφαλίζειν τὰς οἰκοδομὰς κατὰ τῶν φλογῶν. Ἐκ τῶν πειραμάτων αὐτοῦ πρὸς τοὺς ἄλλοις ἀπεδείχθη ὅτι, ἂν ὁ δάκτυλος περιτυλιχθῆ πρῶτον δι' ἀμιάντου καὶ ἔπειτα διὰ λεπτοῦ σιδηροσύματος, δύναται ἐπὶ πολλὸν χρόνον νὰ ἐκτεθῆ εἰς τὴν φλόγα λυχνίας ἢ λαμπάδος πρὶν ἢ αἰσθανθῆ τὴν καύσιν τοῦ πυρός. Πυροσθέστης τις ἔχων τὴν χεῖρα ἐντὸς χειρίδος ἐξ ἀμιάντου καὶ τὴν παλάμην κεκαλυμμένην ὑπὸ ὑφάσματος τοῦ αὐτοῦ εἶδους, ἐκράτησε θαρραλέως ὄγκον διαπύρου σιδήρου, μετέφερον αὐτὸν εἰς ἀπόστασιν 150 ποδῶν, ἤναψεν ἄχυρα δι' αὐτοῦ καὶ ἐπανάγαγεν αὐτὸν εἰς τὴν κάμινον. Ἐβάδισε δὲ καὶ ἐπὶ πυροστίας τεθειμένης ἐπὶ ἀνημμένῳ γαιανθράκων.

5. 6. Καὶ ταῦτα εὐκόλως ἐξηγοῦνται ἐκ τῶν προλεχθέντων.

ΜΕΡΟΣ Β'.

Ἐν τῶν ἀρχαιοτάτων κατορθωμάτων τῆς μαγείας ἦτο ἡ τέχνη τοῦ ἀναπνεῖν φλόγας—τέχνη καὶ νῦν ἐτι διεγείρουσα τὸν θαυμασμὸν τοῦ λαοῦ. Παραδείγματα:

1. Ὁ ἐκ Συρίας Εὐνος, δούλος Ῥωμαίου, ὁ ἐπὶ κεφαλῆς 50,000 συνδούλων εἰσβαλὼν ἐν Σικελίᾳ καὶ κατατροπώσας πλείστους Ῥωμαίους στρατηγούς, ἀλλ' ὅστις τέλος συλληφθεὶς ὑπὸ τοῦ Περπένηνα ὑπέστη τὸν ἀτιμωτικὸν ἐπὶ σταυροῦ θάνατον τὸ 136. π. Χ., πρὸς τοὺς ἄλλοις αὐτοῦ τερατουργήμασι, διίσχυρίζετο ὅτι εἶχεν ἄμεσον συκοινωνίαν μετὰ τῶν θεῶν πρὸς ἐπικύρωσιν δὲ τῶν ὀπτασιῶν καὶ ὑποτιθεμένων προφητειῶν του, κατέπινεν ἐνώπιον τῶν ὀπαδῶν του φλόγας πυρός.

2. Ὁ περίφημος Ἰουδαῖος ἀγύρτης Βαρχοχέβας ἢ Σιμεὼν Βὰρ Χοσεβὰς, ὁ ἀρχηγὸς τῆς τελευταίας ἀνταρσίας τῶν Ἑβραίων κατὰ τοῦ αὐτοκράτορος Ἀδριανοῦ, ἀπέκλειε αὐτὸν Μεσσίαν, ἐφαρμόζων εἰς αὐτὸν τὸ λόγιον τῆς Γραφῆς « Ἰδοὺ ἐξελεύσεται ἀστὴρ ἐκ τοῦ Ἰακώβ » κτλ. Οὗτος ὡσαύτως πρὸς ὑποστήριξιν τῶν λόγων του, ἐξέβαλλε φλόγας ἐκ τοῦ στόματός του δημηγορῶν.

4. Ὁ Μάρκος, ὁ ἀρχηγὸς μιᾶς τῶν αἱρέσεων, αἰτινες κατὰ τοὺς πρώτους αἰῶνας τῆς Ἐκκλησίας προσεπάθουν ν' ἀναμιγνύωσι μετὰ τῶν Χριστιανικῶν δογμάτων καὶ ἐθνικὰς δοξασίας, ἐπλήρωσε τρία ποτήρια ἐκ διαφανοῦς ὑέλου ἀχρωμάτου οἴνου. Ἐνῶ δὲ προσπύχετο, ὁ οἶνος τοῦ ἐνὸς ποτηρίου ἐγένετο αἱματόχρους, τοῦ δευτέρου πορφυροῦς καὶ ὁ τοῦ τρίτου κυανοῦς.

5. Ἐν τινι Αἰγυπτιακῇ ἐκκλησίᾳ ἐφαίνετο ἄλλοτε φρέαρ, οὐτινος τὸ ὕδωρ τιθέμενον ἐντὸς λαμπτήρος καθίστατο αἱματόχρου.

6. Ἐπ' ἐσχάτων, ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ δουκὸς τοῦ Βρούνσουϊκ, ὁ καθηγητὴς Beyruss ὑπέσχετο ὅτι ἐν καιρῷ τοῦ γεύματος τὸ ἐνδυμὰ του θὰ γείνη ἐρυθρὸν, καὶ πρὸς ἐκ-

πληξιν τοῦ τε δουκὸς καὶ τῶν συνδαιτηρῶν, ἔλαβε πράγματι τὸ ῥηθὲν χρῶμα.

7. Ὁ Ἀρχέλαος, βασιλεὺς τῆς Καππαδοκίας, ὁ ὑπὸ τοῦ Σύλλα ἐν πολέμῳ ἐχμαλωτισθεὶς, ὡς συμμαχήσας μετὰ τοῦ Μιθριδάτου, λέγεται ὅτι ἀνήγειρε ξύλινον πύργον ἐν Πειραιεὶ ὅστις ἀντείχε κατὰ τοῦ πυρός.

8. Ἡ ἱστορία ἀναφέρει περὶ μιᾶς Ἑστιάδος μελλούσης ὑποστῆναι τὴν ποινήν τὴν ὠρισμένην διὰ τὰς ἱερείας αἰτινες ἄφιναν τὸ ἱερὸν πῦρ νὰ σβεσθῆ ὅτι, ἅμα ἐφῆπλωσε τὴν καλύπτραν τῆς ἐπὶ τοῦ βωμοῦ ἀνήφθη αὐτομάτως τὸ πῦρ μετὰ λαμπροτέρας φλογός.

9. Ὁ Πλίνιος ἀναφέρει ὅτι ἐν τῷ ἀδύτῳ τοῦ ναοῦ *Gnathia* τὸ θυμίαμα ἤναπτεν αὐθορμήτως πρὸς τιμὴν τῶν θεῶν. Ὁ δὲ Πausanias, ὅτι ὁ Σέλευκος, προσφέρων θυσίαν τῷ Διὶ, εἶδεν ὅτι ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τὰ ξύλα ἀνήφθησαν ἀφ' ἑαυτῶν τοῦθ' ὅπερ ἐφάνη ἀγαθὸς οἰωνὸς τοῦ μέλλοντος μεγαλείου του.

10. Ὁ Μάξιμος, ὁ διδάσκαλος τοῦ αὐτοκράτορος Ἰουλιανοῦ εἰς τὰ περὶ μαγικῆς, προσφέρων θυμίαμα τῇ Ἑκάτῃ, ἀνήγγειλεν ὅτι αἱ δᾶδες, ἃς ἐκράτει εἰς χεῖρας ἡ θεὰ, ἤθελον αὐθορμήτως ἀναφθῆ, ἡ δὲ πρόρρησις του ἀπέβη ἀληθής.

11. Οἱ Ἀθίγγανοι συνείθιζον πρὸς ἀπόδειξιν τῆς ὑπερφυσικῆς τῶν δυνάμεως νὰ κάμνουν ν' ἀναδίδηται φλόξ ἐκ δέσμης ἀχύρων κειμένης μετ' ἄλλων τοιοῦτων καὶ νὰ τὴν σβύνωσι κατ' ἀρέσκειαν.

12. Ἡ Δηϊάνειρα, θυγάτηρ τοῦ Οἰνέως, βασιλέως τῆς Αἰτωλίας, ὑπανδρεύθη τὸν Ἡρακλέα. Συνταξιδεύουσα δὲ μετ' αὐτοῦ, συνέβη νὰ ἐμποδισθῆ ὑπὸ τῶν ἐξωγαμμένων ὑδάτων τοῦ ποταμοῦ Εὐήνου τῆς περαιτέρω πορείας τῆς. Ὁ Ἡρακλῆς τὴν παρέδωκε τότε τῷ Κενταύρῳ Νέσσω, ἵνα τὴν μεταφέρῃ διὰ τοῦ ποταμοῦ. Ἀλλ' οὗτος ἅμα τὴν ἀπεβίβασεν εἰς τὴν ἀπέναντι ὄχθην, ἠτίμασεν αὐτὴν διὰ τῆς βίας. Ὁ Ἡρακλῆς πρὸς ἐκδίκησιν τῆς ὕβρεως ταύτης τὸν ἐφόνευσε διὰ βέλους φαρμακεροῦ. Ὁ Νέσσος ἀποθνήσκων, ἐδωρήσατο τῇ Δηϊανείρᾳ ἐντὸς κοχλίου ἐκ τοῦ δηλητηριασθέντος αἵματος,

προσειπών ότι τοῦτο ἔσται τὸ μόνον διεγερτικὸν φίλτρον τῆς συζυγικῆς ἀγάπης. Ἡ γυνὴ ἀσμένως ἐδέξατο τὸ φάρμακον. Ὅτε δὲ ὁ Ἡρακλῆς ἐφάνη ἀπιστος πρὸς αὐτὴν, χρίσασα δι' αὐτοῦ ἓνα χιτῶνα, τὸν ἀπέσειπεν αὐτῇ, διὰ τοῦ Λίγα. Ὁ Ἡρακλῆς τὸν ἐνεδύθη, καὶ ἠτοιμάζετο νὰ προσφέρῃ θυσίαν, ἀλλ' ἀφοῦ ἐπέθηκε τὸ πῦρ ἐπὶ τῆς πυρᾶς τῶν θυμάτων, ἤσθάνθη τὴν ἐνέργειαν τοῦ φίλτρον καὶ σύσσωμος κατεκάη.

13. Παρὰ ταῖς ὄχθαις τοῦ ποταμοῦ Βέζερ, ὁ θεὸς Βουστέριχ ἐλατρεύετο τὸ πάλαι ὑπὸ τῶν Τευτόνων. Τὸ ἐκ μετάλλου ἀγαλμα αὐτοῦ ἦν ἐνδοθεν κοῖλον. Ὅταν δ' ἀνθρακες ἀνημμένοι ἐτίθεντο ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του, ὕδωρ ἐξέρρεε κρουνηδὸν ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν καὶ τοῦ στόματός του. Σημεῖον τοῦτο ἀσφαλές παρὰ τοῖς βαρβάροις αὐτοῦ λατρευταῖς ὅτι ὁ θεὸς ἦτο παρωργισμένος κατ' αὐτῶν.

14. Τὸν Αὐγούστου τοῦ 1808 ἐν ὧν εὐρέθη ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τοῦ Μητροπολιτικοῦ ναοῦ τῆς Λισαβῶνος φέρον ἐπὶ τοῦ κελύφους ἐγγεγραμμένην δικαστικὴν ἀπόφασιν καταδικάζουσαν εἰς θάνατον ἅπαντας τοὺς Γάλλους, καίτοι οὐδὲν ἔχνος ἐφαίνετο ὅτι ἀνθρωπίνη χεὶρ ἐνεχάραξε τὰ ψηφία.

15. Ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἱστορίᾳ ἀναγινώσκουμεν περὶ πλείστων ἐκπυροκροτήσεων, αἵτινες ἐλογίσθησαν ὡς ὑπερφυσικαί. Ἐὰν π. χ. ἐρευνήσωμεν τὰ χρονικά τῆς Ἑλλάδος, εὐρήσωμεν ὅτι οἱ ἐν Δελφοῖς ἱερεῖς τοῦ Ἀπόλλωνος, ἐχρησιμοδότησαν ὅτι ὁ θεὸς ἐγίνωσκε καλῶς πῶς νὰ σώσῃ τὸν ναὸν αὐτοῦ καὶ πραγματικῶς τὸν διέσωσεν ἐκ τῆς ἐπιδρομῆς τῶν Περσῶν, ὡς ἀκολούθως καὶ ἐκ τῆς τῶν Γαλατῶν. Ὁ Ἡρόδοτος ἀναφέρει ὅτι οἱ ἐπιδραμόντες Πέρσαι, οἱ μὲν ἐφρονέθησαν ὑπὸ τῶν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπιπτόντων αὐτοῖς κεραυνῶν, καὶ ὑπὸ δύο βράχων ἐκ τῶν κορυφῶν τοῦ Παρνασσοῦ ἀπορραγέντων, οἱ δὲ λοιποὶ φοβηθέντες καὶ τραπέντες εἰς φυγὴν κατεδιώχθησαν ὑπὸ τῶν Δελφῶν καὶ κατετροπώθησαν. (Ἡρόδ. Βιβλ. VIII. 37—38 Ἄλλ' ἐν τούτοις ὁ θεὸς τῶν Δελφῶν ὁ τοσοῦτω ἰσχυρὸς πρὸς

τὸ προστατεύειν τὸν ναὸν αὐτοῦ κατὰ τῶν ξένων, οὐδόλως ἐπελήφθη τῆς διασώσεως τῶν θησαυρῶν του ἐκ τῶν χειρῶν τῶν Φωκῶν.

Ἡδυνάμεθα νὰ πολλαπλασιάσωμεν τοιαῦτα παραδείγματα, ἀλλὰ νομίζομεν καὶ ταῦτα ἀρκούντα πρὸς τὸν σκοπὸν ὃν προτιθέμεθα. Τὰ αὐτὰ ταῦτα φαινόμενικὰ θαύματα δύνανται νὰ ἐπαναληφθῶσιν εὐχερῶς ὑπὸ παντὸς εἰδήμονος τῆς χημικῆς ἐπιστήμης εἴτε ἀμέσως, εἴτε ἀφοῦ εἰσδύσῃ εἰς τὸ ἀπόκρυφον καὶ ἀνακαλύψῃ τὰς ἐνεργούσας αἰτίας. Ἡ νεωτέρα ἐπιστήμη παρέχει ὡσαύτως εὐκολίας πρὸς ἐκτέλεσιν παρομοίων φαινόμενων οὐχ ἥττον πολυαριθμῶν καὶ οὐχ ἥττον θαυμασίων.

Προβαίνομεν ἤδη εἰς τὴν ἐξήγησιν τῶν ῥηθέντων παραδειγμάτων.

Παραδ. 1. 2. 3. Ἀγνοοῦμεν ἀκριβῶς τὰς μεθόδους δι' ὧν τ' ἀποτελέσματα ταῦτα παρήχθησαν. Ἄλλ' ὁ ἱστορικὸς Φλῶρος μᾶς ἀναφέρει ὅτι ὁ Εὐνός ἐπλήρωσε θεῖου καὶ πυρὸς ἐν κέλυφος καρβίου τρυπημένον, καὶ κρύψας αὐτὸ εἰς τὸ στόμα ἀνέπνεεν ἐλαφρῶς ἐξ αὐτοῦ ἐνῶ ὠμίλει. Ἡ τέχνη δ' αὕτη ἐκτελεῖται ἀπλούστερον ὑπὸ τῶν νεωτέρων θαυματουργῶν. Ἀφοῦ οὗτοι συμπεριτυλίξωσι λινάριον εἰς τρόπον ὥστε νὰ σχηματίσωσι σφαῖραν ὁμοίαν καρῶν, ἀνάπτουσιν αὐτὴν καὶ τὴν ἀφίνουσι νὰ καταναλωθῇ σχεδὸν ὑπὸ τοῦ πυρός· τότε περιτυλίσσωσιν αὐτὴν πάλιν, ἔτι καιομένην, διὰ λιναρίου, καὶ οὕτω τὸ πῦρ δύναται νὰ διατηρηθῇ ἐν αὐτῇ πολὺν χρόνον. Ἀρχόμενοι τῆς τερατουργίας των, εἰσάγουσι τὴν σφαῖραν ἐντὸς τοῦ στόματος, καὶ ἐνῶ ἀναπνέουν δι' αὐτῆς, ἡ φλόξ ἀναζωπυροῦται, καὶ πλῆθος σπινθήρων ἐξέρχονται ἐξ αὐτοῦ. Οἱ σπινθήρες οὗτοι ἀσθενεῖς ὄντες οὐδεμίαν ἐπιφέρουσι βλάβην· ἀρκεῖ νὰ εἰσπνέουν τὸν ἀέρα διὰ τῶν ῥωθῶν.

4. 5. 6. Δὲν ὑπάρχουσι χημικὰ ἀποτελέσματα μᾶλλον ἐνδιαφέροντα τῶν ἀφορώντων τὰς μεταβολὰς τοῦ χρώματος τὰς ὑπὸ τῆς ἀναμίξεως διαφόρων ῥευστῶν γινόμενας, καὶ τοὺς λαμπροὺς χρωματισμοὺς

ἐκ συνδυασμοῦ σωμάτων οὐδὲν ἐμφανὲς χρῶμα παρουσιαζομένων. Ἡ τέχνη τοῦ παρᾶγειν τοιαύτας μεταβολὰς ἦτο γνωστὴ παρὰ τισὶ τῶν ἀρχαίων ἀγυρτῶν, προσπαθούντων, ὡς εἶδομεν, ἵνα προσλάβωσιν ὑπερφυσικὸν τι κύρος ἐν τοῖς ἔργοις αὐτῶν. Αὗται δ' οὐδεμίαν δυσχέρειαν παρέχουσι τοῖς χημικοῖς. Ὑπάρχουν πλεῖστα ῥευστὰ, ὡς τινες κεχρωματισμένοι χυμοὶ φυτῶν, ταχέως μεταβάλλοντα χρῶμα ἄνευ προσθέτου τινος ὕλης· καὶ ἄλλα ἐφ' ὧν διὰ τινος σκευασίας ἐπιφέρεται ἡ προσδοκωμένη τοῦ χρώματος ἀλλοίωσις. Ἄς ἀναφέρωμεν ἐνταῦθα κοινόν τι πείραμα τοιοῦτου εἶδους, ἧτοι ῥευστόν τι γενόμενον πρῶτον ἐρυθροῦν νὰ μετατραπῇ ἀκολούθως εἰς κίτρινον, κυανοῦν, μαῦρον ἢ πορφυροῦν: Ἐμβρέξατε ῥυκανίσματα καμπεσσίου ξύλου (1) εἰς κοινὸν ὕδωρ, καὶ ὅταν τὸ ὑγρὸν ἀρκούντως κοκκινίσῃ χύσατε τὸ ἐντὸς φιάλης. Εἶτα λάβετε τρία ποτήρια· πλύνετε τὸ ἐν εἰς δυνάτὸν ὄξος· ρίψατε εἰς τὸ δεύτερον ποσότητὰ τινὰ κοπανισμένης στίψως, ἧτις θὰ μὲν ἀπαρτηρῆτος ἐὰν τὸ ποτήριον εἴχῃ προσφάτως πλυθῆ, καὶ ἀφήσατε τὸ τρίτον ὅπως εἶναι. Ἐὰν τὸ ἐν τῇ φιάλῃ ἐρυθρὸν ῥευστόν χυθῆ ἐντὸς τοῦ πρώτου ποτηρίου θέλει γίνεαι ἀχυρόχρωμον προσόμοιον τῷ χρώματι Μαδερῖτου οἴνου· ἐὰν ἐντὸς τοῦ δευτέρου, βαθμηδὸν μετατραπῆσεται εἰς μαῦρον ἀφοῦ ταραχθῆ διὰ τεμαχίου σιδηροῦ προεμβεβαμμένου εἰς ὄξος· ἐν δὲ τῷ τρίτῳ θέλει παρουσιάσει χρῶμα ἰοειδές. Ὁ Κ. Φῶγγελ, ὁ ἀναφέρων τὴν μεταβολὴν τοῦ χρώματος τοῦ ἐνδύματος τοῦ Καθηγητοῦ Beyruss, δὲν ἀνεκάλυψε τὸ ἀπόκρυφον· παρατηρεῖ ὁμοῦς ὅτι, ἐὰν χύσωμεν ὕδωρ ἀσθέτου εἰς χυμὸν κοκκινουγυλλίου, θὰ σχηματίσωμεν ἄχρουν τι ὑγρὸν καὶ ὅτι ῥάκος ἐριούχου ἐμβαπτόμενον εἰς τὸ ὑγρὸν τοῦτο καὶ ταχέως ξηραίνόμενον θέ-

(1) Camphèche. Ἀγγλιστὶ Logwood. Δένδρον Ἀμερικανικῆς πατρὸς ὀσπριοειδῶν, ἔχον τὸ εὐλὸν σκληρότατον καὶ παράγον καλλίστην κοκκίνην βαφίν.

λει μετ' ὀλίγον κοκκινίσει διὰ μόνης τῆς ἐπαφῆς τοῦ ἀέρος.

7. Ἐὰν πιστεύσωμεν τὸν ἱστορικὸν Κλαύδιον Κουαδριγάριον, ὁ πύργος οὗτος κατέστη ἀφλεκτος, διότι ὁ Ἀρχέλαος ἐφρόντισε νὰ προεμβάψῃ εἰς στίψιν τὴν ξυλείαν ἐξ ἧς κατεσκευάσθη. Οἱ ἀρχαῖοι ἄλλως τε ἐγίνωσκον καλῶς τὴν ιδιότητα τοῦ ξύλου, τοῦ ἐκ στιπτηρίας ποτισμένου, τοῦ ἀντέχειν εἰς τὰς φλόγας ἐπὶ πολὺν χρόνον.

8. 9. 10. 11. Ἡ Ἔστιας ἤρκει μόνον νὰ ἐφαπλώσῃ τὴν καλύπτραν τῆς ἐπὶ τοῦ βωμοῦ, καὶ ἡ πυρὰ αἴφνης νὰ ἀναλάμψῃ καὶ νὰ καίῃ ζωηρότερον ἢ τὸ πρῖν· καθότι ὑπὸ τὴν προσφιλή ταύτην καλύπτραν, δυνάμεθα εὐκόλως νὰ ὑποθέσωμεν κόκκον τινὰ φωσφόρου ἢ πυροφόρου πίπτοντα ἐπὶ τῶν θερμῶν εἰσέτι ἀνθράκων καὶ ἀναπληροῦντα τὴν ἐπέμβασιν τῆς θεότητος. Καὶ κατὰ συνέπειαν τῆς ὑποθέσεώς μας ταύτης, οὐδόλως πλέον συμμεριζόμεθα τὴν ἀπορίαν τοῦ Ὠρατίου περὶ τοῦ ἐν τῷ ἀδύτῳ τοῦ ναοῦ *Gnathia* γενομένου θαύματος· δυνάμεθα ὡσαύτως νὰ ἐννοήσωμεν ὅτι ὁ Σέλευκος τῶντι εἶδε τὸν βωμὸν αὐθορμήτως ἀναρθέντα, καὶ ὅτι ὁ Μάξιμος ἐν πλήρει πεποιθήσει ἀνεκέρυξε τὴν αὐτόματον ἀνάφλεξιν τῶν δάδων. Ἄπαντα ταῦτα εἶναι φωσφορικὰ τερατουργήματα· ὡς πρὸς τοὺς Ἀθιγγάνους, ἀναφέρωμεν ἀπλῶς ὅτι οἱ μικροὶ παῖδες ἐν Εὐρώπῃ διασκεδάζουν τοιοῦτοτρόπως ἀνάπτοντες οἰνόπνευμα ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν, καὶ ὅταν αἰσθανθῶσι τὴν ἐνέργειαν τῆς θερμότητος δι' ἀπλοῦ φυσήματος, διασκορπίζουσι τὴν φλόγα.

12. Ἐπὶ τοῦ παραδείγματος τούτου ἀναφέρωμεν ἐνταῦθα αὐτολεξεί τὴν περιγραφὴν αὐτῆς τῆς Διανείρας περὶ τῶν πρώτων ἀποτελεσμάτων τοῦ αἵματος τοῦ Νέσσου.

«Τὸ φάρμακον τοῦτ' ἄπυρον, ἀκτίνος τ' ἄρει
«Θερμῆς ἄθικτον ἐν μυχοῖς σώζειν ἐμὲ,
«Ἐως ἂν ἀρτίχριστον ἀρμόσαιμι που.
«Κᾶδρων τοιαῦτα· νῦν δ' ὅτ' ἦν ἐργαστέον,

« Ἐχρῖσα μὲν κατ' οἶκον ἐν δόμοις κρυφῆ
 « Μαλλῶ, σπάσσα κτησίου βοτοῦ λάχνην
 « Κἄθηκα συμπτῆζ' α' ἀλαμπές ἡλίου
 « Κοίω ζυγάστρω δῶρον, ὥσπερ εἶδετε
 « Ἐσω δ' ἀποστειχουσα, δέρομαι φάτιν
 « Ἀφραστον, ἀξύβλητον ἀνθρώπων μαθεῖν.
 « Τὸ γὰρ κάταγμα τυγχάνω ρίψασά πως
 « Τῆς οἴδς, ὧ προῦχριον, ἐς μέσην φλόγα,
 « Ἀκτὴν' ἐς ἡλιώτην' ὡς δ' ἐθάλλετο,
 « Ρεῖ πᾶν ἄδηλον, καὶ κατέψηκται χθονί,
 « Μορφῆ μάλιστ' εἰκαστόν, ὥστε πρίονος,
 « Ἐκβρώματ' ἂν βλέψαις ἐν τομῇ ξύλου.
 « Τοιόνδε κεῖται προπετές' ἐκ δὲ γῆς ὕθεν
 « Προῦκειτ', ἀναζέουσι θρομβώδεις ἀφροί
 « Γλαυκῆς ὑπώρας ὥστε πίνος ποτοῦ
 « Χυθέντος εἰς γῆν Βακχίας ἀπ' ἀμπέλου.

(Σοφοκλ. Τραχίνιαί· Πράξις Δ'. 682—701.)

ἤτοι: « Ὁ Νέσσος μὲ παρήγγειλε νὰ φυλάττω τὸ φάρμακον τοῦτο (ὑπερ ἦν τὸ ἐκ τοῦ τραύματος ῥυὲν αἱμά του) ἄθικτον ἐν τόπῳ κρυπτῷ, μακρὰν τοῦ πυρὸς καὶ τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων, μέχρι τῆς στιγμῆς καθ' ἣν ἤθελα τὸ μεταχειρισθῆ. Τοῦτο δὲ καὶ ἔπραξα. Σήμερον λοιπὸν, ὅτ' ἐχρειάσθη αὐτὸ, κόψασα μαλλίον προβάτου καὶ βάψασα ἐν τῷ φαμάκῳ, ἔχρῖσα δι' αὐτοῦ κρυφίως κατ' οἶκον τὸν χιτῶνα, ὃν περιτυλίξασα κατέθηκα ἀμέσως ἐντὸς κιβωτίου, ἵνα μὴ προσβληθῆ ὑπὸ τῆς ἡλιακῆς λάμψεως, καὶ οὕτως ἀπέστειλα αὐτὸν δῶρον τῷ Ἡρακλεῖ, ὡς εἶδετε. Ἐπειτα δ' ἔρριψα τὸ μαλλίον ἐκεῖνο, δι' οὗ ἔχρῖσα τὸν χιτῶνα, τυχαίως πως ἐπὶ τινος πέτρας ἐκτεθειμένης εἰς τὰς ἀκτίνας τοῦ ἡλίου. Τοῦτο δὲ θερμανθὲν, ὡς ἐς μέσην φλόγα, ἐτάκη αὐθορμήτως, καὶ ἔρρευσε κατὰ γῆς, ὡς τέφρα ὁμοία τῇ μορφῇ πρὸς ῥυκανίσματα ξύλου πριονισθέντος. Ἐκ δὲ τῆς γῆς ἐνθα κατερρύη ἀναζέουσι θρομβώδεις ἀτμοὶ ὡς οἱ τοῦ γλεύκους τῶν βοτρώων τῆς ἀμπέλου, ἐξ ὑψηλοῦ τινὸς μέρους ἐκχυθέντος. »

Ὁ χημικὸς ἀναγινώσκων τὰς λεπτομερείας ταύτας, ἀπηλλαγμένης πάσης μυθολογικῆς ἀναμνήσεως, τί θέλει ἄρα γε ἐξιχνιάσει ἐν τῷ ὑποτιθεμένῳ τούτῳ φίλτρῳ, τῷ ὑπὸ ἐκδικητικῆς χειρὸς ἐπιδοθέντι, καὶ ὑπερ,

ὡς ἐκ τῆς συστάσεως τοῦ χρώματος καὶ τῶν ἄλλων ἰδιοτήτων ὠνομάσθη αἷμα; Οὐδὲν ἕτερον εἰμὴ ῥευστώδη σκευασίαν φωσφόρου, ὅστις, ἀναλόγως τῶν ἀποτελούντων αὐτὸν στοιχείων, ἀνεφλέχθη αὐθορμήτως ἅμα ἐκτεθείς εἰς τὰς ἀκτίνας καὶ τὴν θερμότητα τοῦ ἡλίου. Τὸ φωσφορικὸν δξυγόνον καιόμενον παρήγαγε τοὺς παφλάζοντας ἐκείνους ἀτμοὺς καὶ τὴν τέφραν τοῦ μαλλίου ἅτινα ἐξέπληξαν τὰ ἄμματα τῆς Δηϊανείρας. Κατὰ τὸν Δόκτωρα Thompson, φωσφόρος μετὰ θειοφίου μεμιγμένος ἀποτελεῖ σῶμα φωσφοροῦχον ὑπερ διαμῆνει ἐν ῥευστῇ καταστάσει εἰς θερμοκρασίαν 40 βαθμῶν τοῦ θερμομέτρου Φαρενχάιτ καὶ ἀναφλέγεται εἰς τὴν τῶν 50 καὶ 77 βαθμῶν. Ἡ προσέγγισις τῆς φλογός, θέλει εἶπει ὁ χημικὸς, καὶ ἡ φυσικὴ θερμότης τοῦ σώματος ἀνθρώπου ἐργαζομένου πλῆσιον ἀνημμένης πυρᾶς θέλει ἀφεύκτως ἀποσυνθέσει, ἄνευ δρατῆς τινος φλογώσεως, τὸ ἐπὶ τοῦ χιτῶνος αὐτοῦ ἐπιβληθὲν φωσφοροῦχον. Τὸ μίγμα δὲ τοῦτο καυστικώτερον οὕτω γινόμενον, ἐπενεργεῖ ἐφ' ὅλων τῶν μερῶν τοῦ σώματος, ἀλλοιώνει τὸ δέσμα καὶ τὴν σάρκα καὶ διὰ δρυμυτάτων πόνων ἐπιφέρει εὖν θάνατον τοῦ ἀτυχοῦς θύματός του.

43. Τὸ ἄγαλμα τοῦ θεοῦ ἦτο κοῖλον καὶ πλήρες ὕδατος, αἱ δὲ ὄπαι τῶν ὀφθαλμῶν καὶ τοῦ στόματος ἐκλείοντο διὰ ξυλίμων σφηνῶν. Ὅτε δ' ἀνημμένοι ἀνθρακὲς ἐτίθεντο ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, ὃ γινόμενος ἀτμὸς ἀπώθει τὰς σφῆνας δι' ἐκρήξεως, καὶ κρουνηδὸν ἐξέρρει τὸ ἐνδοθι ὕδωρ μετ' αὐτοῦ.

44. Τὸ φαινόμενον τοῦτο θαῦμα ἐνεποίησε μεγίστην ἀνησυχίαν καὶ ἐκπληξιν παρὰ τοῖς Πορτογάλλοις, μεγιστοῦ οἱ ἐν τῇ χερσονήσῳ τῆς Ἰσπανίας τὴν ἐποχὴν ἐκείνην πολεμοῦντες Γάλλοι ἀνέθηκαν ἐν ἀπάσαις ταῖς Ἐκκλησίαις ἀπειράριθμα ὡὰ, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἦτο ἐγγεγραμμένη ἡ ἀθωοτικὴ ἀπόφασις τῆς προτέρας δίκης. Συγχρόνως δ' ἐτοιχοκολλήθησαν εἰς τὰ κεντρικώτερα μέρη τῆς πόλεως διακηρύξεις ἐπεξηγηματικαὶ τοῦ ὑποτιθεμένου θαύματος, ὑπερ συνίστατο εἰς τὸ γράφειν ἐπὶ τοῦ κελύφους καλυ-

πτομένου προηγουμένως ὑπὸ ἐλαιώδους τινος οὐσίας, καὶ εἰς τὸ ἐμβάπτειν ἀκολούθως τὸ ὡν καὶ κρατεῖν αὐτὸ ἐπὶ τινὰς στιγμὰς εἰς δξυγόνον τι ὑγρὸν. Πρὸς ἀπόδειξιν τούτου ἀποσπῶμεν τὰ ἐπόμενα ἐκ τοῦ συγγράμματος τοῦ Δόκτωρος Hutton, τοῦ ἐπιγραφομένου « *Select amusements in Philosophy and Mathematics.* »

« Ἄν θέλης ν' ἀναγλύψῃς σχήματα ἐπὶ δοῦ, χάραξον ἐπὶ τοῦ κελύφους οἰαδῆποτε σχήματα δι' ἀναελευμένου λίπους ἢ ἄλλης παχείας ἐλαιώδους οὐσίας, ἀντεχούσης πρὸς τὸ δξυγόνον, εἶτα ἐμβαψὸν τὸ ὡν εἰς δριμύ ἔξος, καὶ ἄφες αὐτὸ μεχριστοῦ τὸ δξυγόνον ἀρκούντως διαφθεῖρη τὰ διαστήματα τῶν σχημάτων τὰ μὴ καλυφθέντα ὑπὸ τοῦ λίπους ἢ τοῦ ἐλαίου. »

45. Πρόδηλον καθίσταται ἐκ πλείστων μερῶν τῆς ἀρχαίας ἱστορίας ὅτι τοῦλάχιστον οὐσία τις ἐκπυροσκοπικὴ ἦτο γνωστὴ ἐξ ἀμνημονεύτων χρόνων. Πρὸς διασάφησιν τοῦ παραδείγματος τούτου ὀφείλομεν νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι ἡ καταστροφή τῶν Περσῶν προήλθεν ἐξ ἐκπυροσκοπίας μεταλλικῶν οὐσιῶν τεθειμένων ἐντὸς τῶν περικυκλούμενων τὸν ναὸν βράχων. Ὑπάρχουσιν ἄλλως τε διάφοροι οὐσίαι ἐπίσης καταστρεπτικαί, ὡς ἡ πυρίτις, ἐξ ὧν τινες ἦσαν βεβαίως γνωσταὶ καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις. Μίγματα ἐκ χλωροῦχου, ἰωδοῦχου, νάφθας, πετρελαίου, ἐλαιοτερεθινθίνης καὶ ἐκ πλείστων ἄλλων οὐσιῶν γνωστῶν τοῖς χημικοῖς, παρόμοια ἐκρηκτικὰ ἀποτελέσματα δύνανται νὰ παράσχωσι.

Περαιόντες τὰ περὶ τῶν χημικῶν τερατουργημάτων, ὀφείλομεν νὰ προσείπωμεν τοῖς ἡμετέροις ἀναγνώσταις ὅτι μὲ ὅλας τὰς προφυλάξεις, ἃς οἱ πρὸς ταῦτα ἐνδιαφερόμενοι ἐλάμβανον, καὶ μὲ ὅλον τὸν θαυμασμὸν ὃν διήγειρον, ἡ ἐνέργεια τῆς ἐπιστήμης πολλάκις ἀναφανδὸν ἀνεδείκνυτο ἐν τοῖς τερατουργήμασιν αὐτῶν. Ὡς ἐν παραδείγματι: Ὁ Πausanias ἀναφέρει τὰ ἐπόμενα ἄπερ ἐθεάσατο ἐν δυοῖ πόλεσι τῆς Λυδίας, οἱ κάτοικοι τῶν ὁποίων ὑποταγέ-

τες τῷ Περσικῷ ζυγῷ, ἠσπάσθησαν συνάμα καὶ τὸ ὀρήσκυμα τῶν Μάγων.

« Καὶ ἄλλο ἐν Λυδίᾳ θεασάμενος οἶδα » διάφορον μὲν θαῦμα... Ἔστι γὰρ Λυδοῖς » ἐπίκλησιν Περσικοῖς ἱερὰ ἔντε Ἱεροκαιοσα- » ρεῖα καλουμένη πόλις καὶ ἐν Ὑπαίοις, » ἐν ἑκατέρῳ δὲ τῶν ἱερῶν οἰκημά τι καὶ » ἐν τῷ οἰκήματι ἐστὶν ἐπὶ βωμοῦ τέφρα. » Χρόα δὲ οὐ κατὰ τέφραν ἐστὶν αὐτῇ τῇ » ἄλλην' ἐσελθὼν δὲ εἰς τὸ οἰκημα ἀνήρ » μάγος καὶ ξύλα ἐπιφορήσας αὐα ἐπὶ τὸν » βωμὸν, πρῶτα μὲν τιάραν ἐπέθετο ἐπὶ τῇ » κεφαλῇ, δεῦτερα δὲ ἐπίκλησιν ὅτου δὴ » θεῶν, ἐπάδει βάρβαρα καὶ οὐδαμῶς συνε- » τὰ Ἑλληνισιν' ἐπάδει δὲ ἐπιλεγόμενος ἐκ » βιβλίου ἄνευ τε δὴ πυρὸς ἀνάγκη πᾶσα » ἀφθῆναι τὰ ξύλα καὶ περιφανῆ φλόγα ἐξ » αὐτῶν ἐκλάμψαι. »

(Pausan. Ἡλιακῶν. Α. XXVII. 3)

ἤτοι: Ἐν ταῖς Λυδικαῖς πόλεσιν Ἱεροκαιοσαρεῖα καὶ Ὑπαίοις, διάφορον τι θαῦμα ἐθεασάμην... βωμὸν ἐν τῷ ἱερῷ ἑκατέρας πόλεως' ἐπ' ἀμφοτέρων δὲ τῶν βωμῶν ἐπέκειτο τέφρα οὐδόλως προσομοία τῇ συνήθει τέφρα κατὰ τὴν χρόαν. Ἐπὶ δὲ τούτων τῶν βωμῶν οἱ μάγοι ἐπιφορήσαντες ξηρὰ ξύλα, ἐποίησαντο ἐπίκλησιν ἀγνώστου τινὸς θεοῦ, ἐπάδοντες ἐκ βιβλίου προσευχὰς ἐν βαρβάρῳ διαλέκτῳ ἀκατανοήτῳ ταῖς Ἑλλῆσι καὶ ἄνευ πυρὸς τὰ ξύλα ἀνήθησαν καὶ περιφανῆς φλόξ ἐξέλαμψεν ἀμέσως ἐξ αὐτῶν. »

Τὸ ἀλλόκοτον τοῦτο χρῶμα τῆς τέφρας τῆς πάντοτε ἐπικειμένης ἐπὶ τῶν βωμῶν περιέκρυπτεν ἀναμφιβόλως μίγμα τι εὐρλεκτον ἴσως ἀπλῶς χοῦν ἐμβεβαμμένον ἐν πετρελαίῳ ἢ νάφθῃ. Οἱ δὲ Μάγοι ἐπιτιθέντες τὰ ξύλα, πιθανῶς ἔρριψαν συγχρόνως, κρυφίῳ τῷ τρόπῳ κόκκους τινὰς πυροφόρου (1) ἐχοντος τὴν ιδιότητα τοῦ ἀνάπτειν διὰ τῆς ἐλαχίστης θλίψεως. Διαρκούσης δὲ τῆς ἐπώδης τῶν μάγων ἐπῆλθεν ἡ ἀνάφλεξις.

(Ἀκολουθεῖ.) Ἐμ. Γιαννακόπουλος.

(1) Πυροφόρον ἢ Πυροφόρον. Χημικὴ τις οὐσία συγκεκριμένη ἐκ στιπτηρίας καὶ ἀμύλου εἰς ἄσβεστον μεταβαλλομένην.

ΠΑΤΑΓΩΝΙΑ.

ΠΕΡΙΗΓΗΣΙΣ ΤΟΥ ΔΙΔΑΚΤΟΡΟΣ ΜΠΕΡΓ

Οί τὴν μεσημβρινὴν Ἀμερικὴν περιηγοῦμενοι φυσιοδίφαι προτιμῶσι μᾶλλον τὰς τροπικὰς χώρας, αἵτινες ἔχουσι λαμπρὰ δάση καὶ παντοειδῆ ζῶα, ἢ τὰς νοτίους, ὧν ἡ βλάστησις εἶναι πτωχοτάτη καὶ αἵτινες κατοικοῦνται ὑπὸ ὀλίγων ζῶων, μηδὲν παρεχόντων ἐνδιαφέρον, διότι εἰσὶν ἐκ τῶν κοινοτάτων. Πρῶτος ὁ Δαρβίνος πρὸ τεσσαράκοντα περίπου ἐτῶν περιέγραψε τὰ ζῶα καὶ φυτὰ τῶν μεμακρυσμένων ἐκείνων μερῶν. Τῷ 1874 ὁ Γερμανὸς διδάκτωρ Κάρολος Μπέργ, ἐπιθεωρητὴς τοῦ μουσείου τοῦ Βουένος Ἀϊρες, καὶ προηγουμένως ὁ Ἀγγλος φυσιοδίφης Κούνιγγαμ, προσέβησαν εἰς ἐπιστημονικὰς ἐρεῦνας ἐν τοῖς λιμῶσι καὶ συνέλεξαν ἄπειρα φυτὰ καὶ πολλὰ ἀντικείμενα ἀναγόμενα εἰς τὴν φυσικὴν ἱστορίαν. Περὶ τῆς τῆς περιηγήσεως τοῦ Κ. Μπέργ ἐδημοσιεύθη τὸ ἀπελθὼν ἔτος ἐν τῇ Γεωγραφικῇ Συλλογῇ τοῦ Πέτερμαν, ἐξ αὐτῆς δὲ ἡ Ἐπιστημονικὴ Ἐπιθεώρησις ἠρμάνισθη τὰ ἐπόμενα.

Ὁ Κ. Μπέργ ἐδίστασεν ἐπὶ τινὰ χρόνον περὶ τοῦ δρομολογίου, ὅπερ ὤφειλε ν' ἀκολουθήσῃ ἢ πρὸς βορρᾶν κειμένη χώρα τῶν Ἐξαποστολῶν ὑπέσχετο πλοῦσιον τὸν ἄμυτον, ἀλλὰ τὰ πλεῖστα τῶν φυτῶν ἐκείνων ἦσαν γνωστά ἀπ' ἐναντίας δὲ πρὸς νότον ἡ Παταγωνία δὲν εἶχε μὲν ἀφθονίαν φυτῶν καὶ ζῶων, ἀλλὰ ταῦτα ἦσαν ὅλως νεοφανῆ διὰ ἐστράφη πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο. Ἐπειδὴ δὲ δύσκολον ἦν νὰ περιηγηθῇ μόνος, ἐζήτησε συνοδοιπόρους καταλλήλους καὶ προθύμους καὶ ἐπέτυχεν ὄντως νὰ εὑρῇ Ἀργεντινὸν τινὰ, ὀνομαζόμενον δὸν Φραγκίσκον Μορένον, ἄνδρα ἀσχολούμενον εἰς τὴν ἐθνογραφίαν καὶ κάτοχον ἀξίας λόγου τῆς φυσικῆς ἱστορίας συλλογῆς, ἣν ἐπεθύμει

ν' αὐξήσῃ. Ὁ ὑπουργὸς τῶν στρατιωτικῶν ἔθηκεν εἰς τὴν διάθεσιν τῶν περιηγητῶν τὸ βρίκιον *Rozales* (*Rosales*), διοικούμενον ὑπὸ τοῦ πλοιάρχου Μαρτίνου Γουερρίκου, ὅστις εἶχε σπουδάσει τὰ ναυτικὰ ἐν τῇ Εὐρώπῃ καὶ ἐν ταῖς Ἰνωμέναις Πολιτείαις τῆς Ἀμερικῆς καὶ ὅστις εἶχε διαπρέξει ἐν τῷ κατὰ τῆς Παραγουάης πολέμῳ. Ὁ ἀξιωματικὸς οὗτος εἶχε διαταχθῆ νὰ καταμετρήσῃ τὰ διάφορα τῆς Παταγωνίας παράλια, ἐφάνη δὲ χρησιμώτατος εἰς τὸν Κ. Μπέργ, ὃν κατὰ τὴν μακρὰν περιήγησίν του ἐβοήθησε διὰ τῶν φώτων καὶ τῆς πείρας του.

Οἱ περιηγηταὶ ἀπέπλευσαν ἐκ Βουένος Ἀϊρες τὴν 9)21 Αὐγούστου καὶ διευθύνθησαν κατὰ πρῶτον πρὸς τὸ Ῥίο Νέγρο, ἀλλ' ἔνεκεν τῶν ἐναντίων ἀνέμων μόλις μετὰ 17 ἡμέρας προσωρμίσθησαν εἰς τὸν μικρὸν τῶν Παταγῶν λιμένα Κάρμεν. Ἐκεῖθεν ὁρμηθεὶς ὁ Κ. Μπέργ ἐξηρεύνησε διάφορα μέρη, ὅτε μὲν μόνος, ὅτε δὲ συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ Κ. Μορένου ἢ τοῦ πλοιάρχου Γουερρίκου συνέλεξε δὲ πολὺ ὑλικὸν βοτανικῆς καὶ ἐντομολογίας, ἧτοι ἐκατὸν περίπου εἶδη φυτῶν καὶ ἑβδομήκοντα εἶδη ἐντόμων. Ἐν τούτοις ὑπῆρχον δέκα ἢ δώδεκα ὅλως νέα διὰ τὴν ἐπιστήμην, τὰ δὲ λοιπὰ ὁμοιάζον πρὸς τὰ ὑπάρχοντα εἰς τὰς βορειοτέρας χώρας καὶ ἰδίως εἰς τὴν Ἀργεντινὴν δημοκρατίαν τινὰ ὅμως, ὡς ἡ νυκτερινὴ χρυσαλλίς, ἡ καλουμένη *Heliothis armigera*, ἀνήγοντο εἰς τοὺς τύπους τοὺς κοινοὺς εἰς τρία ἢ τέσσαρα μέρη τοῦ κόσμου. Ἀπ' ἐναντίου, μετὰ πολλοῦ κόπου ὁ Κ. Μπέργ ἐδυνήθη ν' ἀνακαλύψῃ σπάνιά τινὰ εἶδη ἀραχνίδων, ὄστρακοδερμάτων, σκωλήκων καὶ μαλακίων, ὃ δὲ Κ. Μορένος συνέλεξε περὶ τὰ ἐξήκοντα ἰνδικὰ κρᾶνία, σχεδὸν ἐκατὸν πεντήκοντα ἀκωκὰς βελῶν τῆς λιθίνης ἐποχῆς, πολλὰς ἐθνογραφικὰς ἀποδείξεις, καὶ ἕκαμὲ λίαν ἀξιολόγους γλωσσολογικὰς παρατηρήσεις.

Τὸ μέρος τῆς Παταγωνίας, τὸ πρὸς τὸ Ῥίο Νέγρο, περιβάλλεται ὑπὸ εὐρυτάτων κοιλάδων, ἐνιαχοῦ δὲ ὑπάρχουσι μικραὶ

ἀλίσεις μονοτόνων λόφων. Τὸ ἔδαφος ἀποτελεῖται ὑπὸ βράχων τριτογενῶν, σπηριζομένων βεβαίως ἐπὶ πορφύρου, διότι βλέπει τις ἐνθα κακεῖσε ἐξέχοντα συνήτην. Μέγα μέρος τῆς κοιλάδος καλύπτεται ὑπὸ ψάμμου, λιθαρίων καὶ ἀμμώδους πηλοῦ, περιεχόντων ὄστρακα σπυροειδῆ, κτεῖνας, τελλίνας, κτλ. Εἰς τινὰ μέρη μελανόλιθοι ἀποδεικνύουσιν ὅτι ὑπῆρχόν ποτε ἠραιστεια, ὧν τὴν πηγὴν πρέπει ν' ἀναζητήσῃ τις εἰς τὰς Ἀνδεῖς ἐπ' αὐτῶν δὲ τῶν ὄχθων τοῦ Ῥίο Νέγρο ἐκτείνεται εὐφρονα ἐξ ἰλύος μέρος, κεκαλυμμένον ὑπὸ πλουσιωτάτης βλαστήσεως. Ἡ μεσημβρινὴ ὄχθη τοῦ ποταμοῦ, ἔχουσα εἰς τινὰ μέρη ὕψος μέχρι διακοσίων ποδῶν, δεικνύει σαφέστατα σειρὰν τριτογενῶν στρωμάτων, κειμένων ὅτε μὲν ὀριζοντίως, ὅτε δὲ διαγωνίως, καὶ περιεχόντων στακτόχρουν ἄμμου.

Ἐν τοῖς ἀγροῖς καὶ τοῖς λιμῶσι ἡ βλάστησις εἶναι πτωχὴ, μάλιστα κατὰ τὸ θέρος δένδρα διόλου δὲν ὑπάρχουσιν, οἱ δὲ θάμνοι εἶναι ἄτροφοι τινὲς μάλιστα, ὅπως ἡ μακράκανθος (*longispina*) *Colletia*, ὑστεροῦνται φύλλων καὶ μόνον ἀκάνθια φέρουσιν. Ὁ Κ. Μπέργ μόνον ἐν εἶδος μύρτων ἀπήνητησεν, ἔχον ὕψος δέκα περίπου ποδῶν. Οἱ θάμνοι οὗτοι, ἐν γένει ἀπαντώμενοι ἐπὶ βουνῶν, σύγκεινται τὸ πλεῖστον ἀπὸ *Gourlica decorticans*, δίχρους Ἀδεσμίας (*Adesmia bicolor*), *Cassia corymbosa*, μαργοροκάρπου, καὶ τὰ τοιαῦτα. Τὰ χόρτα ἀνήκουσιν εἰς τὰ εἶδη *Phararis*, *Cyperus*, *Festuca*, *Holius*, κτλ. Εἰς τινὰ μέρη, ὅπου ἡ γῆ εἶναι ὑγρότερα, φύονται βύρλα, ὧν ἔνεκεν δυσκόλωτατον περιπατεῖ τις εὑρηται δὲ τὸ πολυμορφὸν τρίφυλλον, τὸ πολυανθὲς *Lupinus*, τὸ Ἐρώδιον (φυτὰ τῆς οἰκονομίας τῶν γερανοειδῶν), κτλ.

Ὡς εἶπομεν, εἰς τὰ πλησιέστερα πρὸς τὸ Ῥίο Νέγρο μέρη ἡ βλάστησις εἶναι ποικιλωτέρα καὶ ἀφθονωτέρα ἰδίως ὅμως ἐκπλήττει τοὺς Εὐρωπαίους περιηγητὰς ἡ πληθὺς τῶν ξένων δένδρων, ἅτινα εἰσῆχθησαν οὐ πρὸ πολλοῦ καὶ ἀνεπτύχθησαν

ἄριστα. Τὸ κοινὸν τεύτλον (*Beta vulgaris*) καὶ τὸ μάραθρον φύονται πυκνότερα, λίαν δὲ ἀνεπτύχθησαν δύο εἶδη ἡδυσμένου φύονται πρὸς τούτοις πολλὰ ἐπιβλαβῆ φυτὰ, ἧτοι ἡ ἀκαλήγη, τὸ ξάνθιον, ἡ θλάσις, ὃ μὲ πέντε στήμονας κεράστις (*Cerastium semidecandrum*), τὸ μεσαῖον ἀστερόεν καρπία ἢ κορυδαλλίς (*Frumaria*) ἢ *officinale*, τὸ σπιλωμένον κώρειον (*Conium maculatum*), ὃ κοινὸς ἠριγέρων (*Senecio vulgaris*), ὃ σίλλυβος τῆς Μαρίας (*Silybum marianum*), ὃ ἐλάδης σόγχοι, τὸ λευκὸν χηροπόδιον, κτλ. Σημειωτέον ὅμως ὅτι τὸ πρῶτον τῶν φυτῶν τούτων, ἀφοῦ ἐθαλασσοπόρησεν, ἀπέβαλε κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον, ὑπὸ τὴν ἐπενέργειαν τοῦ κλίματος, τὴν ιδιότητα τοῦ κνιδισμοῦ καὶ ἔχει τρίχας ἥττον στερεὰς. Φυτὰ τινὰ ποτιστικά καὶ λαχανικά κατήνητησαν ἄγρια εἰς μικρὰν ἀπὸ τῶν καλλιεργημένων γαιῶν ἀπόστασιν, ἧτοι τὸ κοινὸν τεύτλον, ἡ κράμβη, ἡ βουριάς (γογγύλι), ἡ βαφανίς, τὸ μῆθιον, ὃ κβάμος, τὸ πῖσον, ὃ σκόλυμος (ἀγριαγκινάρα, *Cynara cardunculus*), κτλ.

Τὸ αὐτὸ φαινόμενον παρετηρήθη καὶ εἰς τὰ ἄνθη καὶ βότανα ἢ ἰατρικὰ φυτὰ, ἧγουν τὸ καρυόφυλλον, τὸ ἰνδικὸν μελιλωτον (*Melilotus indica*), τὴν θηγαρθεμίδα (*Tonacetum vulgare*), τὸ *Antirrhinum majus*, τὸ μελισσόχορτον καὶ μάλιστα τὸ ῥόδιον τῶν κήπων, ὅπερ θαυμασίως εὐδοκιμεῖ περὶ τῶν οἰκιῶν.

Τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ σκιαζουσιν ἰτέαι καὶ *Gourlica decorticans*, αἵτινες, χάρις εἰς τὴν ἐπικρατοῦσαν ὑγρασίαν, φθάνουσιν εἰς ὕψος δώδεκα μέχρι δεκαπέντε ποδῶν, ἐνῶ εἰς τοὺς λιμῶνας μόλις πέντε ποδῶν ὕψος ἔχουσι. Παρὰ τὰς ἀπιδέας, μηλέας καὶ καρυὰς φύεται συνήθως ἡ πυραμιδοειδὴς λεύκη ἢ αἰγίριος, πολλὰ ἄλλα δένδρα καὶ ἡ σφαιροειδὴς εὐκάλυπτος. Τὸ δένδρον τοῦτο, ὅπερ ἀπὸ πέντε ἢ ἐξ ἑτῶν πολὺ καλλιεργοῦσιν εἰς τὴν Ἀργεντινὴν δημοκρατίαν, φαίνεται προωρισμένον νὰ παράσχη μέγα καλὸν

εις την χώραν, ἔνεκεν τῆς ἀλεξιπυρέτου ιδιότητός του.

Τὸ ὕλικόν, ὅπερ συνέλεξεν ὁ Κ. Μπέργ, ὅσον ἀφορᾷ τὰ ζῶα, προφανῶς δὲν εἶναι ἐπαρκές. Ὁ περιηγητὴς οὗτος ἐν ταῖς ἐκδρομαῖς του παρετήρησε μεταξὺ τῶν σαρκοφάγων μαστοφύρων μίαν ἀλώπεκα (*Canis azatae*), ἣν οἱ ἐγγύριοι καλοῦσι *Zorra*, καὶ ἐν εἶδος Γαλικτίδος (*Galictis vilata*), ἥτις εὐκόλως ἐξημεροῦται καὶ ἐν ταῖς οἰκίαις χρησιμεύει μνηγάως κατὰ τῶν μυῶν, οὓς ἐξαφανίζουσι. Τρωκτικὰ ζῶα παρετήρησεν ὀλίγα, ἐκ δὲ τῶν μνηραζόντων εἶδε δύο εἶδη ἐλάφων καὶ ἐκ τῶν νωδῶν μικρὸν δασύπουν, οὗ τὸ κρέας λίαν ἀγαπῶσι, διὸ πολὺ θηρεύουσι τὸ ζῶον.

Πολλὰ εἶδη πτηνῶν ἀπανιῶνται εἰς τὴν Παταγωνίαν, ὄντα κοινὰ εἰς τὴν Ἀργεντινὴν δημοκρατίαν καὶ εἰς τὰ ἀνατολικά τῆς Οὐραγουάης. Κοινότατα τούτων εἶναι εἶδη τινὰ γυπῶν, καλοῦμαι *Poliboroi κοιτοὶ* καὶ ἐν τῇ χώρᾳ *carancho*, ἐν εἶδος περιστερῶν καὶ δύο εἶδη τῶν πτηνῶν θάμνων, διαφόρου μεγέθους, ὡς καὶ ὑδροβίων πτηνῶν. Σπανιώτεροι εἶναι οἱ αἰγωλιῖ, οἱ ἐγγύριοι σχοίνικλοι, οἱ μελαγχολικοὶ τύραννοι (*Tyrannus melancholicus*, *Lichenops perspicillatus*) καὶ οἱ φουρνάριδες (*Furnarius rufus*). Πλησιέστατα ὅμως τῶν οἰκίων ὑπάρχουσι χιλιάδες ψιττακῶν.

Δύο μόνον εἶδη ἰχθύων ἀναφέρει ὁ Κ. Μπέργ, τὸν ἀργεντικὸν ἀθεριόιχθῦν καὶ τὸν *Percichthys laevis*, ἔρπετὰ δὲ μόνον μίαν σαύραν καὶ ἓνα φρῦνον.

Μεταξὺ τῶν ἐντόμων τῆς Παταγωνίας τὴν πρώτην θέσιν κατέχουσι τὰ καραβοειδῆ καὶ ἰδίως τὸ *Harpalus cupripensis*. Κολεοπτέρων ὑπάρχουσιν ἀρκετὰ εἶδη, ἀλλὰ τὰ λεπιδόπτερα δὲν ἦσαν ἀφθονα καὶ μόνον τέσσαρα εἶδη συνέλαβε.

Τὴν 17)29 Σεπτεμβρίου οἱ περιηγηταὶ ἀνεχώρησαν τοῦ λιμενίσκου Κάρμερ καὶ ἐπλευσαν εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ῥίου Νέγρο, ἐκεῖθεν δὲ πρὸς τὸ Ῥίο Σάντα Κρούζ. Τὴν 40 Ὀκτωβρίου ἔ. ν. ἠγκυροβόλησαν ἀπέναντι τοῦ Οὐέδδελ Μπλῶφ (*Weddel-Bluff*),

δέκα ἢ δώδεκα μίλλια ἄνω τῶν ἐκβολῶν τοῦ τελευταίου ποταμοῦ, κειμένου, ὡς γνωστὸν, εἰς τὴν 50°, 5', 30" νοτίου πλάτους καὶ 68° 3' δυτικοῦ μήκους (μεσημβρινός τοῦ Γρήνουϊτς), οἱ δὲ φυσιοδίφαι ἤρχισαν τὰς ἐρευνας των εἰς τὰ περίξ Ἄπασα ἢ λεκάνη τοῦ Ῥίου Σάντα Κρούζ (ποταμὸς τοῦ ἱεγίου Σταυροῦ) εἶναι λίαν μονότονος, μέχρις ἀπελπισίας, τὸ δὲ ἔδαφος εἶναι τῆς τριτογενοῦς ἐποχῆς, συγκείμενον κυρίως ἀπὸ λεπτὴν ψάμμον, λιθάρια, κτλ. Τῶνόντι ἔνεκεν τῶν σφοδρῶν δυτικῶν καὶ βορειοδυτικῶν ἀνέμων, οἵτινες πνέουσι σχεδὸν ἀδιαλείπτως, μόνον εἰς τὰ ἀνώμαλα μέρη τοῦ ἔδαφους φύονται φυτὰ τινὰ, ἐνῶ ἀλλαχοῦ μόλις πρὸς τὴν θάλασσαν εὐρίσκει τις ἴχνη βλαστήσεως. Δὲν πρέπει δὲ νὰ ἐκπλαγῆ τις διὰ τὴν ἐλαχίστην βλάστησιν, διότι αἱ ἀπαντώμεναι λίμναι ἔχουσιν ὕδωρ ἄλμυρον. Ἡ χλόη, ἐν τῇ κυρίᾳ τῆς λέξεως σημασία, εἶναι ὅλως ἄγνωστος εἰς τὴν χώραν ἐκείνην, καὶ αὐτὰ δὲ τὰ φυόμενα δένδρα καὶ χόρτα εἰσὶν ἐλαιόχροα. Μόλις ὁ Κ. Μπέργ συνήγαγεν ἐξήκοντα εἶδη κρυπτογάμων καὶ φανερογάμων βοτάνων, ὧν δέκα εὐρηγνται καὶ εἰς Ῥίο Νέγρο. Ἐν τοῖς μικροτέροις φυτοῖς καταλεχτέας τὴν *Errera pullos* ὀξυλίδα καὶ τὴν *Calceolaria Fothergillii*. Ἡ πρώτη, ἡ ἐνεαφυλλος δηλ. ὀξυλίς, φύεται κυρίως εἰς τὸ μέρος τοῦτο τῆς Ἀμερικῆς καὶ πανταχοῦ εὐρηγται ἀφθονός· φέρει δὲ ποικιλόχροα ἄνθη.

Ἐπειδὴ ἡ γῆ καλλιεργεῖται ἀτελῶς καὶ ἀραιῶς καθ' ὅλον τὸ μήκος τοῦ Ῥίου Σάντα Κρούζ, ὀλίγα ξένα φυτὰ εἰσῆχθησαν ἐν τούτοις ὁ Κ. Μπέργ εἶδεν εἰς ἀγρίαν κατάστασιν, εἰς μικρὰν ἀπὸ τῶν κατοικημένων μερῶν ἀπόστασιν, γογγύλια, κρόμμυα, κεράσους καὶ τρία ἄλλα φυτὰ, τὸ λευκὸν γηνοπόδιον, τὸ σισύμβριον καὶ ἕτερον.

Μεταξὺ τῶν ὀλίγων κρυπτογάμων, τὸ κοινότερον εἶναι ἡ *Usnea barbata*, ἥτις ζῆ ὡς παράσιτον φυτὸν πλησίον εὐθάλων θάμνων, καὶ ἐν τῷ ποταμῷ τὸ γιγαντιαῖον φύκος (*Macrocyctis* ἢ *Fucus giganteus*), ὅπερ φύεται εἰς ὅλας τὰς ἀκτὰς τῆς Παταγωνίας, εἰς βάθος δέκα μέχρι δεκαπέν-

τε ὄργυιων καὶ οὗ ὁ καυλὸς πρέπει νὰ φθάσῃ εἰς μῆκος διακοσίων ποδῶν ἢ καὶ ἐπέκεινα.

Εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο καὶ ἐν γένει εἰς τὴν Παταγωνίαν οἰκοῦσι μεγάλα τινὰ ζῶα, ἥτοι τὰ γουαράκος καὶ τὰ γανδοῦ. Τὰ πρῶτα ζῶα συνήθως κατ' ἀγέλας καὶ ἄλλοτε εὐρίσκει τις εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Σάντα Κρούζ τοιαύτας ἐκ τριακοσίων μέχρι πεντακοσίων κατὰ τὰ τελευταῖα ὅμως ἔτη φαίνεται ὅτι ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ἠλαττώθη πολὺ, εἴτε διότι ἀπεσῆθησαν εἰς τὸ ἐσωτερικόν, εἴτε διότι ἐξωλοθρεύθησαν ὑπὸ τῶν κυνηγῶν. Πραγματικῶς οἱ ἐγγύριοι καὶ οἱ ἄποικοι πολὺ καταδιώκουσι τὰ ζῶα ταῦτα διὸ ὀλίγιστα μόνον εἶδεν ὁ Κ. Μπέργ.

Τρωκτικῶν ζῶων μόνον δύο εἶδη εἶδε, τὸν *Xanthopygus* μῦν, καὶ ἕτερον δὲν ἀπῆντησε δὲ τὸ *τρουκουτόκο*, μικρὸν ζῶον, ἔχον τὸ ἀνάστημα τοῦ ἀρουραίου μυῆς καὶ σκάπτου, ὅπως οὗτος, μακρὰς ὑπογείους στοάς. Κατὰ τὸν Κ. Μπέργ, τὸ τρωκτικὸν τοῦτο εἶναι ὁ *βρασιλιανὸς κτερόμυς*, ὅστις φρονεῖ ὅτι δὲν εὐρίσκειται πρὸς τὰ μεσημβρινὰ τοῦ Σάντα Κρούζ· ἀλλ' ὁ Κούνιγχαμ διατείνεται ὅτι τῷ 1868 εὗρε τὸ αὐτὸ ζῶον εἰς τὰ παράλια τοῦ πορθμοῦ τοῦ Μαγελλάνου, ὡς καὶ ἕτερον ὅμοιον (τὸν *μαγελλανικὸν κτερόμυν*)· τῶσον δὲ πολλὰ ἦσαν, ὥστε τὸ ἔδαφος ἦν ἵππονομευμένον ὑπὸ τῶν φωλεῶν τῶν ζῶων καὶ κατέπιπτε διερχομένων τῶν ὁδοιπόρων.

Τὰ πτηνὰ εἶναι ἀφθονώτερα τῶν μαστοφύρων· ἀλλ' εἰσὶν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον σιωπηλὰ ἢ ψάλλουσι μονοτόνως· εὐρηγνται δὲ ὁ ἴκτερος, ὁ ψάρος, ἡ ἀκανθίς, ἐν εἶδος κρηθολόγου, ὁ μῆμος ὁ παταγονικός, ὁ μαγελλανικός τρωγλοδίτης, ὁ βόβιλος ἢ τρυποκαρύδας, κτλ., ὡς καὶ σαρκοράγα τινὰ πτηνά. Πολλὰ ἔνυδρα πτηνὰ ὑπάρχουσιν εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ ποταμοῦ καὶ εἰς τὴν νῆσον τοῦ Θαλασσίου Λέοντος· κυρίως λάροι αἱματόρρυγχοι, σφηνίσκοι, φαλακροκόρακες, καὶ νῆσσαι.

Οἱ ἡμέτεροι περιηγηταὶ, ἀφοῦ ἐξηρῶνθησαν τὰ περίξ τοῦ Οὐέδδελ-Μπλῶφ, μετέ-

(ΟΜΗΡΟΣ ΦΥΛ. Ζ')

θησαν διὰ θαλάσσης εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Σάντα Κρούζ. Τὸ πλοῖον, ὑπὸ σφοδρῶτατος βορείου ἀνέμου ὠθούμενον, ἐξώκειλεν εἰς σύρτιν ἐξ ἄμμου, ἠγκυροβόλησε δὲ ἀπέναντι ἀποτόμων βράχων ἐχόντων ὕψος τριακοσίων μέχρι τετρακοσίων ποδῶν. Τὸ ἑσπέρας ὁ Κ. Μπέργ, ὁ πλοίαρχος, ὁ Κ. Μορένος καὶ δύο ἀξιωματικοί, ἐπιβάντες λέμβου, ἠθέλησαν ν' ἀποβίβασθῶσιν εἰς τὴν μεσημβρινὴν ὄχθην, ἀλλὰ ὁ σκοπὸς των ἐματαιώθη ἐπελθούσης τρικυμίας· διὸ μετὰ πολλὰς προσπαθείας ὤφειλον τὴν πρώτην νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὸ πλοῖον, διελθόντες τὴν νύκτα ἐπὶ μικρᾷ νήσου καλουμένης τῶν Λεόντων.

Τὸ νησίδιον τοῦτο κατοικεῖτο ὑπὸ μυριᾶδων πτηνῶν, ἅτινα, ἰδόντα αἴφνης τοὺς περιηγητὰς, ἐφυγαν ἀγρίως κεκραγότα. Ἐν τοῖς πτηνοῖς δὲ τούτοις ὑπῆρχον λάροι, σφηνίσκοι καὶ νῆσσαι βραχύπτεροι, ὅς οἱ Ἀμερικανοὶ καλοῦσιν *ἀτμοκινήτους* (*Alciropterus brachypterus*), ἔνεκεν τῆς μεγάλης ταχύτητός των. Τῆς νήσου μικρὰν ἐχούσης ἔκτασιν, ἐδυνήθησαν νὰ ἐξερῶσιν αὐτὴν ἐν βραχυτάτῳ χρόνῳ· ὑπῆρχε δὲ εἰς τινὰ μέρη γουάγορ (κόπρος πτηνῶν) καὶ ὀλίγιστα ἦσαν τὰ φυτὰ. Ἐπὶ τῆς παραλίας ἔκκειτο σκελετοὶ θαλασσίων λεόντων καὶ θαλασσίων ἄρκτων καὶ ὄστρακα, ριφθέντα ὑπὸ τῶν κυμάτων ἢ μεταφερθέντα ὑπὸ τῶν θαλασσίων πτηνῶν. Τὴν νύκτα διήλθον χαλεπῶς πάνυ ἐν τῇ νήσῳ. Τὸ θερμόμετρον κατέβη ἕως 2 βαθμοῦς τοῦ ἑκατοβάθμου, οἱ δὲ περιηγηταὶ ἡμῶν, περιπτύξαντες ἀλλήλους ἐντὸς λάκκου, μετὰ πολλοῦ κόπου προσφυλάχθησαν κατὰ τοῦ νοτίου ἀνέμου, ὅστις διεύθυνε κατ' αὐτῶν χεῖμαρρον βροχῆς μεμιγμένης μετὰ χιόνος. Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἤκουον τὴν διάτορον ἰαγὴν τῶν σφηνίσκων καὶ τοὺς ὀξεῖς συριγμοὺς τῶν λάρων, τὴν δὲ αὐγὴν εἶδον τὰ ζῶα ταῦτα διευθυνόμενα εἰς τὴν παραλίαν· καὶ οἱ μὲν σφηνίσκοι ἐλουόντο, οἱ δὲ λάροι κατεβρόχιζον μαλάκια.

Ἐως οὗ παρέλθη ἡ τρικυμία καὶ δυνη-

θώσι να επιστρέψωσιν εις τὸ πλοῖον οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ ναῦται ἤρχισαν να θηρεύωσι σφηνίσκους, ὧν κατέρωσαν να συλλάβωσι περὶ τοὺς τριάκοντα, ὡς καὶ τινὰς φαλακροκόρακας. Τὰ τελευταῖα πτηνὰ συντελοῦσιν οὐ μικρὸν εἰς τὸν σχηματισμὸν τοῦ γουάνου. Καθ' ὅλον τὸ ἔτος ὁ ἄρρη καὶ ἡ θήλεια δὲν παύουσιν ἀπὸ τὸ να ἐπισωρεύωσι τὰ ἴδια περιττώματα καὶ τῶν λοιπῶν πτηνῶν, ὥστε ν' ἀποτελῶσι βουνοὺς ἔχοντας ὕψος ἕνα καὶ ἡμισυ πόδα καὶ ἀποτελοῦντας ἐν συνόλῳ ἀληθῆ χωρία. Ὅταν ἦναι εἰς τὰς φωλεὰς τῶν, δύναται ὁ θέλιον να τὰ πλησιάσῃ, ἀλλ' ὅταν πρόκηται να τὰ συλλάβῃ, πετώπι βαρέως εἰς τὴν παρὰλιαν μετὰ κραυγῶν ἐξαρμονίων.

Ὅτε ὁ ἥλιος ἀνέτειλεν εἰς τὸν ὀρίζοντα οἱ σωροὶ τοῦ γουάνου ἀνέδωκαν τόσην δυσωδίαν, ὥστε ὁ Κ. Μπέρυ καὶ οἱ ἑταῖροί του ἠναγκάσθησαν να παραιτηθῶσι τῆς θήρας καὶ να επιστρέψωσιν εἰς τὸ πλοῖόν των' κατὰ δὲ τὰς ἐπομένους ἡμέρας ἐδυνήθησαν να πραγματοποιήσωσι τὸ σχέδιόν των, ὅπερ εἶχε ναυαγήσει προλαβόντως, καὶ να ἐξερευνήσωσιν ἐν ἀνέσει τὰς ὄχθας τοῦ Σάντα-Κρούζ. Εἰς τὰ παρόχθια οὔτε ὕφεις εὔρον, οὔτε βατραχοειδῆ, ἀλλὰ μόνον σάυρας ἀνηκούσας εἰς τὸ εἶδος τῶν *Proctotrypa*. Μαλάκια ἐλάχιστα συνήγαγον, πλὴν ἐπέτυχον εἰς ἔντομα καὶ συνέλεξαν ἀρκετὰ κολεόπτερα, κυρίως *Meloidosoma* καὶ *Pugogorpha*. Τὰ τελευταῖα ταῦτα οὐ μόνον εἰς τὰς βραγὰδας τοῦ φλοιοῦ ἐκρύπτοντο, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τὴν κόπρον τῶν ἵππων, ἐνῶ τὰ μελανόσωμα περιέπταντο πανταχόθεν καὶ εἰς τινὰ μέρη τόσον πολλὰ ἦσαν, ὥστε τὸ ἔδαφος ἦν λευκὸν ἐκ τῶν περιττωμάτων αὐτῶν. Ἐπὶ τεσσαράκοντα εἰδῶν κολεοπτέρων, ἐν μόνον ἀνῆκεν ἐπίσης εἰς τὸ *Pis-Negro*. Αἱ χρυσαλλίδες ἀντεπροσωπεύοντο ὑπὸ τῆς *Pieris Autodice* τῆς *Colias Lesbia*, ἐνὸς εἴδους *Euchlidia* κτλ' ἡμιπτέρων, διπτέρων, ὀρθοπτέρων καὶ ἡμιπτέρων συνέλεξαν πέντε εἶδη, νευρόπτερα δὲ ἔλειπον. Τέλος, πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ καταλόγου, προσθετέα ἔντομα

τινα εἰσαχθέντα ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου, ἦτοι τὴν σίλφην (*Blatta germanica*) καὶ τὸν ψύλλον.

Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ *Ρίο Σάντα-Κρούζ*, ὡς καὶ καθ' ὅλην τὴν ἀνατολικὴν ἀκτὴν τῆς Παταγωνίας, ἡ ξηρασία εἶναι μεγίστη καὶ μόλις κατὰ τὸ φθινόπωρον βοέει, ἀπὸ τοῦ Ὀκτωβρίου μέχρι τοῦ Δεκεμβρίου. Τὸ κλίμα εἶναι εὐκρατον' τὸ θέρος ὅμως, κατὰ τὰς πληροφορίας τοῦ Κ. Μπέρυ, τὸ θερμόμετρον δεικνύει ἐνίστη εἰς 30 βαθμοὺς τοῦ ἑκατοβάθμου καὶ τὸν χειμῶνα 8 εἰς 9. Καθ' ἣν ἐποχὴν οἱ φυσιοδίφαι ἐξηρεύων τὰ μέρη ἐκεῖνα, ἦτοι τέλη Ὀκτωβρίου ἔ. ν., ὁ κατώτατος ὕρος ἦν 40, 5 καὶ ὁ ἀνώτατος 24. Τὸν χειμῶνα ἡ καταπίπτουσα χιὼν καταντᾷ μέχρι 5 δακτύλων, ὀλίγον ὅμως διαρκεῖ. Εἰς τὸ μέρος τοῦτο τῆς Ἀμερικῆς ὁ ἀνεμος πνέει συνεχῆς, ἐπικρατεῖ δὲ ὁ νότιος, ὥστε τὰ πλοῖα δυσκόλως δύνανται να προσομισηθῶσιν.

Οἱ τὸ μέρος ἐκεῖνο τῆς Παταγωνίας οἰκοῦντες Ἰνδοὶ ἀνήκουσιν εἰς τὴν φυλὴν τῶν *Τεγουνέλιε* (ἡ λέξις ἀνήκει εἰς τὸ ἀραυκανικὸν ἰδίωμα καὶ σημαίνει λαὸς πτηνῶν) μόλις ὅμως σήμερον ἀνέρχονται εἰς 200, ζῶντες ἐκ τῆς θήρας. Κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους, συγχρωτισθέντες πρὸς τοὺς Εὐρωπαϊκοὺς, ἀπέκτησαν χροιάν τινα πολιτισμοῦ καὶ τινες ὁμιλοῦσιν εὐχερῶς τὴν ἀγγλικὴν. Πρὸ δύο ἐτῶν ἡ ἀποικία τοῦ Σάντα-Κρούζ συνέκειτο ἀπὸ καλύβας τινὰς καὶ δύο ξυλίνους οἰκίας, ὧν ἡ μὲν ἀνῆκεν εἰς τὴν κυβέρνησιν τοῦ Χιλῆ, ἡ δὲ εἰς τὴν Ἀργεντινῆν. Οἱ κάτοικοι ἀνῆρχοντο εἰς δέκα, ἦτοι 1 Βορειαμερικανὸν μετὰ τῆς οἰκογενείας του, 4 ἐκ Χιλῆ μετὰ τῆς συζύγου του καὶ 1 Γάλλον ἡμιάγγριον. Ἐκτοτε δὲν πρέπει να μεταβλήθῃ ἐπαισθητῶς τῆς ἀποικίας ἡ κατάστασις, διότι ὁ τόπος τόσον πτωχὸς εἶναι, ὥστε οὐδεὶς ἀποικὸς τολμᾷ ν' ἀπέλθῃ ἐκεῖ. Οἱ νῦν κάτοικοι ὀφείλουσι να τρέφονται, ὅπως καὶ οἱ Ἰνδοὶ, ἐκ τῶν ζώων ἃ θηρεύουσιν. Ἡ γῆ εἶναι ὅλως διόλου ἄγονος.

Ὁ ποταμὸς Σάντα-Κρούζ ὅστις πρὸς τὰ

κάτω ἐκτείνεται εἰς βαθεῖαν κοιλάδα, ἐν καιρῷ παλιρροίας φαίνεται μέγας μέχρις ἀποστάσεως εἰκοσιν ἢ τριάκοντα μιλίων ἀπὸ τοῦ Ὀκεανοῦ' ἀλλ' ὅταν τὰ ὕδατα ἀποσυρθῶσι, φαίνονται εἰς τὸν ποταμὸν σῦρταις ἄμμου καὶ μόνον στενὸς πόρος μένει διὰ τὰ πλοῖα ἅτινα θέλουσι να εἰσπλεύσωσι. Αἱ πέριξ τῆς θαλάσσης ὄχθαι ὑψοῦνται μέχρι 200 ἢ 300 ποδῶν' καὶ τοὶ δὲ βλάστησις οὐδέλλως σχεδὸν ὑπάρχει, αἱ ὄχθαι αὐταὶ εἰσὶ μεγαλοπρεπεῖς. Πολλοὶ φρονοῦσιν ὅτι ὁ ποταμὸς οὗτος ἦν ἄλλοτε πορθιμὸς δι' οὗ ὁ Ἀτλαντικὸς συνεκοινῶνε πρὸς τὸν Εἰρηρικὸν Ὀκεανόν. Ν. Γ.

ΑΙ ΕΝ ΣΙΝΙΚῇ ΠΡΟΟΔΟΙ ΤΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ.

Αἱ πρὸς τὸν πολιτισμὸν πρόοδοι τῶν Σινῶν, ἂν καὶ οὐχὶ ἀνάξια λόγου, παραβληόμεναι ὅμως πρὸς τὰς τῶν γειτόνων των Ἰαπώνων, ἀναντιρρήτως εἰσὶ πολλῶ ὑποδεέστεραι. Βοηθούμενοι ὑπὸ τοῦ μιμητικοῦ πνεύματος αὐτῶν οἱ Ἰάπωνες εἰσήγαγον ἀθρόως καὶ ἄνευ διαταγῆς εἰς τὴν χώραν των πάσας τὰς γνώσεις καὶ πάσας τὰς ἐπιστήμας τῆς Δύσεως, ὥστε ἐπρόκειτο περὶ ἐμπορικῆς παραγγελίας. Ἀνιδρυσαν πανεπιστήμια καὶ συνέστησαν σχολεῖα, ἐν αἷς ξένοι καθηγηταὶ διδάσκουσι τοὺς νέους Ἰάπωνας πάντας τοὺς κλάδους τῆς Εὐρωπαϊκῆς παιδείας. Κατεσκευάσαν σιδηροδρόμους, συνέδεσαν τηλεγραφικὰ σύρματα καὶ ἐξέδωκαν ἀντὶ μεγάλης δαπάνης τὸν γεωλογικὸν χάρτην τῆς πατρίδος των. Ἄλλ' οἱ Σῖναι εἰσὶν, ὡς εἶπομεν, ὑποδεέστεροι τῶν Ἰαπώνων, καὶ πρὸς ταῦτο συνέτειναν ἴσως καὶ τὸ ὅτι ἔχουσι μικροτέραν ἀνάγκην τοῦ ξένου πολιτισμοῦ, διότι αἱ ἐθνικαὶ αὐτῶν γνώσεις εἰσὶν ἀνώτεραι τῶν τῶν γειτόνων αὐτῶν. Ἐπάρχει ὅμως καὶ ἄλλη αἰτία τούτου, ἡ ἐν αὐτοῖς βαθεῖως ἐρριζωμένη πρόληψις, ἡ ἀναγκάζουσα αὐτοὺς ν' ἀκολουθῶσι τὰ ἰ-

χνη τῶν προγόνων των. Εἶναι δὲ πρόδηλον ὅτι πολλῶ δυσκολώτερον να κινήσωμεν τὰ μεγάλα ἢ τὰ μικρὰ σώματα, ὥστε καὶ ἂν οἱ Σῖναι εἶχον τὴν αὐτὴν πρὸς τὸν πολιτισμὸν τάσιν οἶαν καὶ τὰ τέκνα τῆς ἠΓῆς τοῦ ἀνατέλλοντος «Ἡλίου», τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐνεργείας αὐτῶν ἦθελε μένει ἀπαρατήρητον ἐπὶ πλείονα χρόνον ἢ παρὰ ταῖς γείτοσιν αὐτῶν.

Καὶ ὅμως, ἂν καὶ ἐν τῇ Σινικῇ δὲν ὑπάρχει παράδειγμα δυνάμενον να παραβληθῆ πρὸς τὴν παντελῆ μεταμόρφωσιν τῆς Γεδδαῖς καὶ Γιόκοχαμᾶς (*Yedda et Yokohama*) εἰς Εὐρωπαϊκὰς πόλεις, δὲν δυνάμεθα ν' ἀρνηθῶμεν ὅτι αἱ ἐπιστήμαι τῆς Δύσεως δὲν εἰσαγώρησαν, ἔσω καὶ βραδέως, μετὰ τῶν 400 ἑκατομμυρίων κατοίκων τοῦ οὐρανίου κράτους. Καὶ δὲν ἔχουσι μὲν οὔτε σιδηροδρόμους, οὔτε τηλεγράφους, οὐδ' ἐσύστησαν γυμνάσια ἐκτὸς ἐνὸς ἐν τῇ πρωτεύουσῃ, καὶ, ἐξαιρουμένου τοῦ Πεκίνου, οὐδαμῶ ἄλλοθι ζητοῦνται οἱ Εὐρωπαῖοι διδάσκαλοι, οὐχ' ἦττον ὅμως πολλοὶ τῶν μᾶλλον ἀνεπτυγμένων Ἰαπωνῶν παρέβαλον μετὰ προσοχῆς τὸν βαθμὸν τῶν ἐπιστημονικῶν γνώσεων τῆς πατρίδος των, καὶ μετὰ προθυμίας ἐπεδόθησαν εἰς τὸ ν' ἀνακτήσωσι τὸν ἐπὶ τασούτους αἰῶνας ἀπολεσθέντα χρόνον αὐτῶν ἐν τῇ στασιμότητι, ἣτις ἐπεσκίαζε τὴν χώραν ταύτην μέχρι τῆς ἀνιδρύσεως τῆς παρούσης δυναστείας.

Δὲν εἶναι ὑπερβολὴ, ἂν εἶπωμεν ὅτι περὶ τὰ τέλη τῆς δυναστείας τῶν *Ming* (1644) αἱ ἐπιστήμαι ἐν τῇ Σινικῇ ἦσαν ὑποδεέστεραι ἢ κατὰ δύο χιλιάδας ἔτη πρὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης. Καὶ δύσκολον μὲν εἶναι να μάθωμεν, πόθεν ἠρύσθησαν οἱ Σῖναι τὰς γνώσεις αὐτῶν, εἶναι ὅμως ἀναντίρρητον ὅτι τινὲς τῶν ἐπιστημῶν ἐμαλετήθησαν καὶ κατενοήθησαν ὑπὸ τῶν σοφῶν τῆς Κίνας πολλῶ μᾶλλον κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ βασιλέως Δαυὶδ ἢ κατὰ πάσαν ἄλλην μεταγενεστέραν τῆς ἀνιδρύσεως τῶν ταρτάρων αυτοκρατόρων.

Κατὰ τοῦτο αἱ ἱστορίαι τῆς Κίνας ἀνέρ-

χονται εις πηγὰς τοποῦτον ἀρχαίας, ὥστε ἀπέναντι αὐτῶν αἱ περὶ ἀρχαιότητος γνώσεις τῶν Εὐρωπαίων εἶναι ὅλως ἀσήμαντοι. Ἄν π. χ. ἐξετάσωμεν τὴν καταγωγὴν τῆς ἐπιστήμης τῶν ἀριθμῶν κατὰ τοὺς Σίνας, ἀνερχόμεθα μέχρι 4000 ἐτῶν εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ αὐτοκράτορος Οὐαγκι, ὅστις, ὡς ἀναφέρεται, ἐπεφόρτισε τοὺς ὑπουργοὺς του νὰ σχηματίσωσιν ἑννέα ἀριθμητικὰς τάξεις ὡς ἔπεται. 1. Καταμέτρησιν τῶν ἐπιπέδων. 2. Ἀναλογίας. 3. Κανόνας ἐταιριῶν. 4. Εὐρεσιν τῶν ριζῶν. 5. Στερεομετρίαν. 6. Εὐρεσιν τῆς τομῆς τῶν μικτῶν σωμάτων (*règles d'alliages*). 7. Πλεονάσματα καὶ ἐλλείμματα (*excédants et déficits*). 8. Ἐξισώσεις. 9. Τριγωνομετρίαν.

Τὸ *Bibliothor* τῆς Ἱστορίας ἀναφέρει ὅτι ὑπῆρχεν ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος Yao (2300 ἔτη π. Χ.) ἀστρονομικὸν καθίδρυμα, οὗτινος τὰ μέλη εἶχον ἀποκλειστικὸν ἔργον νὰ παρατηρῶσι τὰς κινήσεις τῶν οὐρανίων σωμάτων, νὰ σημειῶσιν τὰ ἡλιοστάσια καὶ τὰς ἰσημερίας, καὶ νὰ συντάττωσι τὸ αὐτοκρατορικὸν ἡμερολόγιον.

Βραδύτερον (1100 ἔτη π. Χ.) εὐρίσκειται ἐν τῷ περὶ τριγωνομετρίας συγγραμμάτι *Tchaopi* γνώσεις πολλῶ ὑψηλοτέρων περὶ τῶν ἀρχῶν τῆς μαθηματικῆς, ὡς φαίνεται ἐκ τῆς ἐπομένης μεταφράσεως τοῦ πρώτου μέρους, ὅπερ δύναται νὰ θεωρηθῆ ὡς περίληψις τοῦ ὅλου συγγραμμάτος.

«Ἐγὼ, ὁ πρῶτος *Tchao-Kung*, ἀποταθείς πρὸς τὸν *Chang Kaon*, εἶπον αὐτῷ: «Ἡκουσα, δέσποτα, ὅτι εἶσαι ἐντριβὴς περὶ τὴν ἀριθμητικὴν δύναμιν νὰ σ' ἐρωτήσω πῶς ὁ γέρον *Fo-hi* ἐσχημάτισε τοὺς βαθμοὺς τῆς οὐρανοῦ σφαιρας; Οὐδεμία κλίμαξ ὑπάρχει διὰ ν' ἀναβῆ τις εἰς τοὺς οὐρανοὺς; Ἴνα μετρήσῃ δι' οἰουδήποτε μέτρου τὴν ἔκτασιν τῆς γῆς; εἶναι πρᾶγμα ἀδύνατον' ἐπεθύμουν λοιπὸν νὰ μάθω πῶς ἐσχημάτισε τοὺς ἀριθμοὺς τούτους;»

Ὁ *Chang-Kaon* ἀπήντησεν. «Ἡ τέχνη τοῦ ὑπολογίζεσθαι ἔχει τὴν ἀρχὴν τῆς ἐκ τοῦ κύκλου καὶ τοῦ τετραγώνου. Ὁ κύ-

κλος παράγεται ἐκ τοῦ τετραγώνου, τὸ τετράγωνον ἐκ τῆς ὀρθῆς γωνίας, ἡ δὲ ὀρθὴ γωνία ἐκ τοῦ πολλαπλασιασμοῦ τῶν ἑννέα ἀριθμῶν. Ἐκ τούτου ἔπεται ὅτι ὄταν χωρίσῃ τις γωνίαν ὀρθὴν εἰς τὰ συστατικὰ μέρη τῆς, ἂν ἡ βᾶσις ᾖ 3, καὶ τὸ ὕψος 4, ἡ γραμμὴ ἢ ἐνώσα τὰ ἀντίθετα σημεῖα θέλει εἶσθαι 5· ὑπολογίσατε τὸ ἐξωτερικὸν μῆκος, καὶ τὸ ἡμισυ τοῦ ποσοῦ θέλει δεικνύει τὴν ἐπιφανείαν τοῦ τριγώνου. Πρόσθετε πάσας τὰς πλευράς, καὶ τὸ ἀποτέλεσμα θέλει ἰσοδυναμεῖ μετὰ τὸ ἄθροισμα 3, 4 καὶ 5. Τὸ τετράγωνον τῆς ὑποτείνουσας ἔν 25, ἰσοδυναμεῖ μετὰ τὸ τετράγωνον τῶν δύο μικροτέρων πλευρῶν τοῦ τριγώνου. Οὕτω δὲ ἀκολουθῶν τὰς ἀρχὰς τῶν ἀριθμῶν τούτων, ὁ *Yu* εὗρε τὸν τρόπον τοῦ ν' ἀποκαταστήσῃ τὴν τάξιν καθ' ὅλον τὸ κράτος.»

Ὁ *Tchao-Kung* ἀνεφώνησε: «Πόσον μεγάλη εἶναι ἡ θεωρία τῶν ἀριθμῶν! Μοι ἐπιτρέπεται νὰ ἐρωτήσω ποία εἶναι ἡ ἀρχὴ τῆς χρήσεως τοῦ ὀρθογωνίου;»

Ὁ *Chang-Kaon* ἀπεκρίθη: «Τὸ ὀρθογώνιον σχηματίζεται ὑπὸ εὐθείων καθέτων. Τὸ εὐθὺ ὀρθογώνιον μεταχειρίζονται πρὸς καταμέτρησιν τοῦ ὕψους, τὸ ἀντίστροφον ὀρθογώνιον πρὸς καταμέτρησιν τοῦ βάθους, τὸ δ' ἐπίπεδον ὀρθογώνιον πρὸς καταμέτρησιν τῶν ἀποστάσεων. Διὰ τῆς περιστροφῆς τοῦ ὀρθογωνίου σχηματίζεται ὁ κύκλος. Διὰ τῆς ἐνώσεως τῶν ὀρθογωνίων σχηματίζεται τὸ τετράγωνον... Ἐπειδὴ δὲ αἱ διαστάσεις τοῦ τετραγώνου λαμβάνονται ὡς βᾶσις, ἡ καταμέτρησις τοῦ κύκλου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ τετραγώνου. Ἡ γνώσις αὕτη ἀρχεται ἐκ τῆς εὐθείας γραμμῆς, ἡ εὐθεῖα γραμμὴ εἶναι ἔν τῶν συστατικῶν μερῶν τοῦ εὐθυγράμμου, τὰ δὲ μέτρα τοῦ ὀρθογωνίου δύνανται νὰ ἐφαρμοσθῶσιν εἰς τὴν κατασκευὴν παντὸς πρᾶγματος.»

Ὁ *Tchao-Kung* ἀνεφώνησε: «Θαυμάσιον τῆ ἀληθεία!»

Ναί, ἀληθῶς θαυμάσιον δυνάμεθα καὶ ἡμεῖς νὰ ἐπαναλάβωμεν. Δυστυχῶς ἡ ἐ-

ἐπαγγελία αὕτη μεγάλων ἀποτελεσμάτων τῆς ἐπιστήμης ἦτο καταδικασμένη νὰ μὴν ἐπι πολλοὺς αἰῶνας πάντῃ ἀδρανής. Ἡμέραι ἀπαίσιαι ἐπῆλθον διὰ τοὺς φίλους τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῶν γραμμάτων. Τὰ βιβλία τῶν ἐκάθησαν, πολλοὶ ἐξ αὐτῶν ἐφρονεύθησαν, οἱ δὲ μείναντες καταδιωκόμενοι ἔζησαν ἀφανεῖς καὶ ἄσχοιοι.

Κατὰ τοὺς ἐπομένους αἰῶνας αἱ ἐπιστημονικαὶ ἔρευναι ἐλάμβανον ἐνίοτε ὄθησίν τινα, καὶ ἐπὶ τῆς δυναστείας τῶν *Yuen* (1280—1368 π. Χ.) σύστημα ἀλγεβρικῶν χρεωστούμενον πιθανὸν εἰς τοὺς ἐμπόρους ἀραβας, οἵτινες τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἤρχισαν νὰ ἐπισκέπτονται τὴν Κίναν εἰσέχθη παρὰ τινος τῶν Σινῶν συγγραφέων ἐν τῷ συγγραμμάτι αὐτοῦ τῷ ἐπιγραφομένῳ: *Κάτοπτρον τοῦ μέτρου τῶν κύκλων*. Ἄλλ' ἄμα τῆ ἀναρρήσει τῶν αὐτοκρατόρων *Ming* (1368 π. Χ.) σκότος ἀμαθείας ἐπεσε κατὰ πάλιν τὴν χώραν, καὶ ἐπὶ διακόσια κατὰ συνέχειαν ἔτη τὰ συγγράμματα τῶν ἀρχαίων ἰθαγενῶν σοφῶν τοσοῦτον ἐλησημονήθησαν, ὥστε, ὅτε οἱ ἱσραηλῆσται Ἰησοῦται ἀπεκάλυψαν τοὺς θησαυροὺς τῆς εὐρωπαϊκῆς ἐπιστήμης εἰς τὴν αὐτὴν τοῦ προστάτου αὐτῶν *Kang-hi*, ἀπεδέχθησαν αὐτοὺς οὐ μόνον ὡς ὑπερέτερους τῶν παρ' αὐτοῖς ἐν χρήσει λογιστικῶν μεθόδων καὶ τοῦ ἐπικρατοῦντος ἀστρονομικοῦ συστήματος, ἀλλὰ καὶ ὡς πρᾶγμα ὅλως νέον καὶ θαυμαστόν. Οὕτω δ' ἐλευθέρου ἀφθέντος τοῖς ἱσραηλῆσταις τοῦ πρὸς τὴν δόξαν καὶ τὴν πρόοδον σταδίου, ἐπεδόθησαν οὗτοι μετὰ ζήλον καὶ προθυμίας εἰς αὐτό. Τὸ ἀστρονομικὸν γραφεῖον ἐτέθη ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν αὐτῶν, καὶ ὁ νέος αὐτοκράτωρ, ἄνθρωπος εὐπαίδευτος, περιποιήθη τιμῶν καὶ σεβόμενος αὐτούς.

Ἡ οὕτω δοθεῖσα ὄθησις εἰς τὰς μαθηματικὰς ἐπιστήμας συνέτεινε συνάμα εἰς τὴν ἐμφάνισιν τῶν ἐγχωρίων συγγραμμάτων, περὶ ὧν προείπομεν. Καίτοι δὲ γενικῶς ἦτο παραδεδεγμένον, ὅτι οἱ ἱσραηλῆσται οἱ εἶχον συμπληρώσει πολλὰς τῶν ἐλλείψεων τῶν ἐγχωρίων ἐπιστημονικῶν συστημάτων,

ἔπαυσαν ὁμοῦ μετὰ ταῦτα τοῦ νὰ κατέχωσι τὴν πρωτεύουσαν θέσιν, ἣν κατ' ἀρχὰς ἐκτίσαντο.

Βραδύτερον δὲ πρὸς τὰς ἐπιστημονικὰς ἐρεῦνας ἔρωσι διεδόθη καθ' ὅλον τὸ κράτος, οἱ δὲ Ἰησοῦται εἶδον ἀξίους αὐτῶν διαδόχους τοὺς ἰθαγενεῖς συγγραφεῖς, πλουτίσαντας τὴν φιλολογίαν τῆς πατρίδος τῶν διὰ πολυαριθμῶν περὶ ἀστρονομίας καὶ μαθηματικῶν σοφῶν συγγραμμάτων. Προσφάτως δ' ἔτι μεταφράσεις διαφόρων εὐρωπαϊκῶν συγγραμμάτων περὶ τῶν ἐπιστημῶν τούτων, ἰδίως δὲ ἡ ἐκδόσις ὑπὸ τοῦ *K. Wylie* τῆς *Πραγματείας περὶ Ἀληθείας τοῦ Μοργάν*, τῶν *Στοιχείων τῆς Ἀναλυτικῆς Γεωμετρίας* καὶ ἄλλα μαθηματικὰ ἔργα τοῦ *Loomis*, τῶν *Στοιχείων τῆς Ἀστρονομίας* τοῦ Ἐραχέλλου καὶ διαφόρων πρωτοτύπων συγγραμμάτων περὶ μαθηματικῶν, ἐδημοσιεύθησαν ἐν Κίνα, ὡς καὶ ἄλλα ἔργα ξένων καὶ ἰθαγενῶν, ἅτινα μετὰ ζήλου ὑπεδέχθησαν αἱ εὐπαίδευτοι τάξεις. Νέαι δὲ ἐκδόσεις πολλῶν ἐκ τῶν συγγραμμάτων τούτων ἐγένοντο ὑπὸ πλουσίων Σινῶν. Ὁ Εὐκλείδης μεταξὺ ἄλλων εἶναι σχεδὸν ἐπίσης γνωστὸς ἐν Κίνα ὅσον καὶ ἐν Εὐρώπῃ.

Αἱ ἰδίως ἐπιστημονικαὶ γνώσεις τῶν Σινῶν περιορίζονται, ὡς καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Αἰγυπτίοις, σχεδὸν ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν ἀριθμητικὴν καὶ τὴν γεωμετρίαν. Περὶ δὲ τῆς γεωλογίας, τῆς οὐρανολογίας, τῆς πνευματολογίας, τοῦ ἠλεκτρισμοῦ, τῆς χημείας, οὐδεμίαν ἔχουσι γνώσιν. Παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἡ ἰατρικὴ συνεβάδιζε μετὰ τῶν μαθηματικῶν ἀλλὰ κατὰ τὴν γένεσιν τῆς ὡς καὶ σήμερον ἀκόμη, ἦτο τέχνη καὶ οὐχὶ ἐπιστήμη κατὰ τὴν ἀκριβῆ σημασίαν τῆς λέξεως. Τὰ ὀγκώδη περὶ ἰατρικῆς συγγράμματα τῶν ἰθαγενῶν, ἅτινα εὐρίσκονται παρ' ἅπασιν σχεδὸν τοῖς βιβλιοπώλαις τοῦ οὐρανοῦ Κράτους, πραγματεύονται ἀποκλειστικῶς περὶ τῶν ἰδιοτήτων τῶν βοτανῶν. Αἱ ἰδιότητες τῶν χόρτων, τῶν φύλλων, καὶ τῶν καρπῶν τῶν φυτῶν ἐπιμελῶς ἐμελετήθησαν ὑπὸ τῶν

ἐμπειρικῶν πάσης ἐποχῆς, ἀλλ' οἱ σοφοὶ οὗτοι οὐδὲν ἄλλο ἐκτὸς τῶν γνώσεων τούτων ἐμελέτησαν. Οὐδεμίαν ἔχουσιν γνώσιν περὶ ἀνατομίας, καὶ παντελῶς ἀγνοοῦσι τὰ στοιχεῖα τῶν ἀπλουστέρων συνθέτων σωμάτων. Ὡς ἐκ τούτου καὶ ἡ κοινωνικὴ θέσις τῶν ἰατρῶν εἶναι ὄλιγος ἔσθις. Θεωροῦσιν αὐτοὺς ὡς ἀγύρτας καὶ ἀπατεῶνας, κατωτέρους καὶ αὐτῶν τῶν ἐν Εὐρώπῃ βοτανοπωλῶν. Ἡ ἄσκησις τῆς ἱατρικῆς εἶναι ἐλευθέρη διὰ τὸν τυχόντα ἄνευ οὐδενὸς προσκόμματος. Ὁ τυχὼν δύνανται νὰ μετέλθῃ τὸν ἱατρὸν, καὶ ἐνόσῳ εἶναι εὐτυχῆς εἰς τοὺς ἀσθενεῖς του, εἶναι ἐλεύθερος νὰ μετέρχεται ἡσύχως τὸ ἐπάγγελμά του· μόνον δὲ ὅταν τις τῶν ἀσθενῶν του ἀποθάνῃ, αἱ ἀρχαὶ φροντίζουσι περὶ αὐτοῦ. Ἡ νομοθεσία αὕτη ἔχει δύο ἀποτελέσματα· ἐμποδίζει τὴν ἐν σώματι εἰσβολὴν τῶν πάντῃ ἀμαθῶν ἱατρῶν, καὶ καθιστᾷ συνάμα τοὺς ἐμπειρικοὺς προσεκτικωτάτους καὶ μετὰ δυσκολίας ἀναδεχομένους ἐπικινδύνους ἀσθενείας.

Περὶ φυσιολογίας δύνανται τις εἰπεῖν ὅτι οἱ Σῖναι οὐδὲν γινώσκουσιν, αἱ δὲ περὶ τῶν λειτουργιῶν τῶν διαφόρων ὀργάνων ἰδέαι αὐτῶν εἶναι οὐ μόνον ἀόριστοι, ἀλλὰ καὶ παράλογοι. Αἱ αὐτοψίαι εἰσὶ παρ' αὐτοῖς ἄγνωστοι· πάσας δὲ τὰς φαντασιώδεις αὐτῶν γνώσεις ἀρύονται ἐκ τῶν παραδόσεων μεγαλοποιουμένων ὑπὸ τῆς φαντασίας των. Κατὰ τοὺς σφωτέρους μύθους τῆς ἱατρικῆς τὸ ἀνθρώπινον σῶμα εἶναι κόσμος μικρὸς συνιστάμενος ἐκ πέντε στοιχείων: τοῦ πυρὸς, τοῦ ὕδατος, τοῦ μετάλλου, τοῦ ξύλου καὶ τῆς γῆς. Ὅταν τὰ στοιχεῖα ταῦτα συνεργάζονται ἐκ συμφώνου, ὁ ἄνθρωπος ἀπολαύει ἐντελοῦς υγείας, ἀλλ' ὅταν παύσῃ ἡ ἰσορροπία, ἐπικρατεῖ ἡ νόσος· ὁ κύριος λοιπὸν σκοπὸς τοῦ ἱατροῦ εἶναι ν' ἀνακαλύψῃ ποῖον τῶν στοιχείων τούτων ἐπεκράτησε τῶν ἄλλων, καὶ πρέπει νὰ περιστάλῃ. Πρὸς ἐπίτευξιν αὐτοῦ, ἐξετάζουσι ἐπιμελῶς καὶ παραβάλλουσι τοὺς διαφόρους παλμῶς τοῦ σώματος· διότι κατὰ τὴν θεωρίαν τῶν αὐτοκλήτων τούτων

σοφῶν τῆς Ἀνατολῆς, ἕκαστον ὄργανον ἔχει ἴδιον παλμὸν συγκοινωνοῦντα μὲ ὠρισμένον τι σημεῖον τοῦ σώματος· καὶ ἐπειδὴ ἕκαστον ὄργανον εἶναι στενωῶς συνδεδεμένον μὲ ἐν τῶν πέντε στοιχείων, εἶναι εὐκόλον ν' ἀνακαλύψῃ τις ἐξετάζων πάντας τοὺς σφυγμοὺς ποῖον τῶν στοιχείων τούτων εἶναι ἐν ἀταξίᾳ, ἀκολούθως ἐξετάζων συλλογὴν συνταγῶν καὶ ἐκλέγων ἐν φάρμακον εἴτε διὰ νὰ «ἐνδυναμόνῃ τὴν ἀναπνοὴν», εἴτε διὰ νὰ «περιστείλῃ τὸ φλέγμα» εἴτε διὰ νὰ «φέρῃ εἰς ἰσορροπίαν καὶ νὰ θερμάνῃ τὸ αἷμα» ἀνὰ περιστείλῃ τοὺς χυμοὺς» «νὰ καθάρσῃ τὸ ἥπαρ», «νὰ ἀποδιώξῃ τὰς βλαβερὰς ὕλας», ἀνὰ βελτιώσῃ τὴν ὄρεξιν» νὰ «ἐπαναφέρῃ τὴν ἁρμονίαν» ἢ νὰ «εὐρύνη τὴν θύραν τῆς ὑπάρξεως.»

Αἱ λειτουργίαι τοῦ ἐγκεφάλου εἰσὶ ὅλως ἄγνωστοι τοῖς ἱατροῖς τῆς Κίνας, ἀν καὶ ἐξήγαγον τὸ συμπέρασμα ἐκ τινος πασιγνώστου πειράματος, ὅτι εἶναι μέχρι βαθμοῦ τινος ἡ ἔδρα τῆς διανοίας. Ὁ δυστυχῆς ὁ χρησιμεύσας τὸ ἀντικείμενον τοῦ πειράματος ἦτο ἐκ τῶν μελῶν τοῦ γυμνασίου Han-lise, ὃν ἔνεκα τῆς εὐρείας αὐτοῦ πολυμαθείας καὶ τῆς υπερβολικῆς μνήμης του ὠνόμασαν «κινήτην βιβλιοθήκην». Ὁ ἀξιόλογος οὗτος ἄνθρωπος ταξιδεύων ποτὲ ἐφιππος ἐν Μογγολίᾳ ἐπεσεν ἐκ τοῦ ἵππου του μετὰ τσαύτης ὀρυγῆς, ὥστε διεσπάρη τὸ κρανίον του. Ὁ ἰθαγενὴς ἱατρὸς, ὃν προσεκάλεσαν, φοβηθεὶς διὰ τὴν ἐπικίνδυνον θέσιν τῆς πληγῆς, ἐδοκίμασε παρὰδοξον πείραμα, νὰ ἀντικαταστήσῃ τὸν ἐγκέφαλον τοῦ ἀσθενοῦς διὰ τοῦ ἐγκεφάλου θηλείας βοῦς· «ἀλλὰ, ἐπιλέγει ὁ χρονογράφος, τὸ πρᾶγμα τσαυτὴν ἔφερον ἀδυναμίαν εἰς τὸ ἔξοχον ἐκείνου πνεῦμα, ὥστε ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἔγεινεν ὅλως διάφορος ἢ ὅ,τι ἦτο προηγουμένως.»

Ἐτέρη δοξασία, οὐχὶ ὅμως ἐπὶ τῆς πείρας ἐρειδομένη, εἶναι ὅτι ὁ ἐγκέφαλος εἶναι στενωῶς συνδεδεμένος διὰ τοῦ νωτιαίου μυελοῦ μετὰ τῶν νεφρῶν.

Αἱ λειτουργίαι ὀργάνων τινῶν περιγρά-

φονται ὡς ἐξῆς ἐν τινι κοινῷ βιβλίῳ ἐπιγραφομένῳ Ὁ Καθρέπτης τῶν Ἱατρῶν.

«Ὁ σπλὴν τριβεταὶ ἐπὶ τοῦ στομάχου καὶ διαλύει τὴν τροφήν· ἐπίσης διατηρεῖ ἐντὸς τῶν πέντε «tchang» τὸ ποσὸν τῆς ἀπαιτουμένης θερμότητος· Ἐπενεργεῖ εἰς τὴν κίνησιν τῶν μυῶν καὶ τῶν χειλέων καὶ διευθύνει οὕτω τὸ ἀνοίγμα τοῦ στόματος· Ἐκτὸς τούτων διευθύνει τὰς ἀποκρῶφους ἰδέας ἡμῶν, ἀποκαλύπτουσα αὐτάς.

«Τὸ ἥπαρ διευθύνει τοὺς τένοντας, καὶ παράγει τοὺς ὄνυχας τῶν χειρῶν καὶ τῶν ποδῶν.

«Ἡ καρδία διευθύνει τὰ αἱματοφόρα ἀγγεῖα, ὠρρίζει τὸ χροῶμα, καὶ δίδει εἰς ἡμᾶς τὴν δύναμιν ν' ἀνοίγωμεν τὰ ὦτα καὶ νὰ κινῶμεν τὴν γλῶσσαν.

«Οἱ νεφροὶ διευθύνουσι τὰ ὄσθα, καλλωπίζουσι τὰς τρίχας καὶ ἀνοίγουσι τὰς ὀπὰς τῶν δύο «yih».

«Τὸ διάφραγμα, τεταμένον ὡς μεμβράνη ὑπὸ τὴν καρδίαν καὶ στενωῶς συνδεδεμένον μετὰ τῶν πλευρῶν καὶ τοῦ νωτιαίου μυελοῦ, χρησιμεύει οὕτως ὡς κάλυμμα εἰς τὸν πυκνὸν ἀτμὸν καὶ ἐμποδίζει τὸν δυσώδη ἀέρα ν' ἀναβῇ.»

Ἡ γολπδόχος κύστις θεωρεῖται ὡς ἔδρα τῆς ἀνδρείας, καὶ, ὥσπερ οἱ Νεοζηλανδοὶ, οὕτω καὶ οἱ Σῖναι φαντάζονται ὅτι ἀποκτῶσιν ἀνδρείαν καὶ τόλμην τρώγοντες τὴν χολὴν τῶν ἀγρίων θηρίων καὶ τῶν ἀτρομήτων ἀνθρώπων, τὴν δὲ θεωροῦνταὺ τὴν οὐχὶ σπανίως δύνανται τις νὰ ἴδῃ ἐφαρμοζομένην κατὰ τὸν θάνατον ληστῶν ἢ ἀποστατῶν διασήμεν ὑπὸ γενναίων νέων πεισματωδῶς διαφιλονεικούντων τὴν μυστικὴν πηγὴν, ἐξ ἧς ὁ τεθνεὺς ἤρθετο τὴν ἀνδρείαν του.

«Ὅτι δ' ἐν τῇ φυσιολογίᾳ φρονοῦσιν ὅτι γινώσκουσι κάλλιον, τὴν κυκλοφορίαν δηλαδὴ τοῦ αἵματος, τοῦτο καὶ παντελῶς ἀγνοοῦσι. Φαίνεται ὅτι οὐδεμίαν ἢ ἐλαχίστην ποιοῦσι διαφορὰν μετὰ τῶν φλεβῶν καὶ ἀρτηριῶν, καὶ ἔχουσι τὰς παραδοξοτέρας ἰδέας περὶ τῆς κυκλοφορίας καὶ τοῦ σκοποῦ πρὸς ὃν χρησιμεύει τὸ αἷμα.

Εὐτυχῶς ὁ λαὸς ἔχει μεγάλην δυσπιστίαν πρὸς τὴν λεγομένην ταύτην ἐπιστήμην τῶν ἰθαγενῶν ἱατρῶν. Οἱ Σῖναι εἰσὶν ἀρκούντως πρακτικοί, ὥστε γινώσκουσι καλῶς τὴν ἀχρηστίαν τῶν ἐμπειρικῶν τούτων ἐν περιπτώσει σπουδαίας ἀσθενείας, καὶ ἀναγνωρίζουσι τὴν ὑπερέχουσαν ἰκανότητα καὶ τὰς γνώσεις τῶν Εὐρωπαϊῶν ἱατρῶν. Ἡ υγεία εἶναι πρᾶγμα τοσοῦτον σπουδαῖον, ὥστε ἡ περὶ αὐτῆς πρόνοια διαλύει πάσας τὰς προλήψεις, καὶ δὲν δισταζοῦσι, καὶ τοὶ ἄλλως προτιμῶσι νὰ κόψωσι μᾶλλον τὸν λαιμὸν τῶν τέκνων των παρὰ νὰ ἀφήσωσιν αὐτὰ νὰ φοιτῶσιν εἰς ἱεραποστόλων σχολεῖα, νὰ συμβουλευῶνται τοὺς ξένους «i-sang», προκειμένου περὶ ἑαυτῶν, τῶν γυναικῶν καὶ τῶν οἰκογενειῶν των. Ἐταιρίαι ἱεραποστόλων ἐπωφελήθησαν ἐκ τῆς διαθέσεως ταύτης τῶν ἰθαγενῶν, συστήσαντες εἰς Πεκῖνον καὶ εἰς διάφορα παράλια μέρη νοσοκομεῖα εὐεργετοῦντα μεγάλως τὸν τόπον. Τὰ καταστήματα ταῦτα οὐ μόνον συνέτειναν νὰ καταστήσωσι γνωστὴν εἰς ὅλην τὴν αυτοκρατορίαν τὴν ὑπεροχὴν τῆς ἱατρικῆς τῶν ξένων, ἀλλὰ καὶ ἐγένοντο σχολεῖα ἱατρικῆς εἰς πολυαριθμοὺς νοήμονας ἰθαγενεῖς, οἵτινες ἔλαβον τὸν βαθμὸν ἱατροῦ συνοδεύοντες τοὺς Εὐρωπαίους εἰς τὰς ἐπισκέψεις τῶν ἀσθενῶν.

Οὐχ ἦττον δὲ καὶ ἡ τυπογραφία εὐηργέτησε μεγάλως τοὺς Σῖνας εἰς τὴν σπουδὴν τῆς ἀνατομίας, καταστήσασα αὐτοῖς γνωστὰς τὰς αἰτίας καὶ τὴν θεραπείαν τῶν ἀσθενειῶν. Ἰδιαιτέρας μείας ἀξία εἶναι τέσσαρα συγγράμματα τοῦ ἱατροῦ Χόψων (Hobson) καὶ διὰ τὴν ἀληθῆ ἀξίαν των καὶ διὰ τὴν προθυμίαν μεθ' ἧς ἐγένοντο δεκτὰ ὑπὸ τῶν Σινῶν ἐπιστημόνων. Ἡ περὶ Φυσιολογίας Πραγματεία, πρῶτον σύγγραμμα τοῦ ρηθέντος ἱατροῦ, ἐκδοθὲν ἐν ἔτει 1854, κατέστη δημοτικώτατον. Τὸ βιβλίον τοῦτο ἐξεδόθη καὶ ἐκ δευτέρου ἐν Καντῶνι ὑπὸ τινος τῶν ἰθαγενῶν μεγιστάνων, μετὰ κολακευτικωτάτου προλόγου. Ἐξ ἑτῆ βραδύτερον, ὁ Κ. Χόψων ἐδημοσίευσεν

Τὰ Πρῶτα στοιχεία τῆς μαιευτικῆς ἐν τῇ Ἀνατολῇ περιέχοντα ὑπὲρ τὰς τετρακοσίας εἰκονογραφίας, ἃς ἤρυστο ἐκ τῶν συγγραμμάτων τοῦ *Liston, Ferguson, Drmitt, Erichsen* καὶ ἄλλων. Ταῦτα παρακολούθησεν ἐν ἔτει 1858 *Πραγματεία περὶ μαιευτικῆς καὶ τῶν νόσων τῶν παιδῶν*, καὶ κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ἐδημοσίευσεν *Πραγματείας περὶ Πρακτικῆς ἰατρικῆς καὶ περὶ ἰατρικῆς ὕλης*. Πάντα τὰ συγγράμματα ταῦτα ἔτυχον ἀρίστης ὑποδοχῆς, οὐχὶ μόνον ἐν Κίνα, ἀλλὰ καὶ ἐν Ἰαπωνίᾳ, ἔνθα ἀνεδημοσιεύθησαν μετὰ πολυαριθμῶν σημειώσεων.

Ἄλλα συγγράμματα τοῦ *Robert, Kerr Lobscheid* συνέτεινον εἰς τὸν αὐτὸν σκοπὸν, συντελοῦντα εἰς τὴν πρόοδον τῶν ἐπιστημονικῶν ἐρευνῶν, καὶ καταστρέφοντα τὰς προλήψεις, αἵτινες φέρουσι πρόσκομμα εἰς τὴν ἐν Κίνα διάδοσιν διαφόρων τῆς Δύσεως γνώσεων.

Ἡ μελέτη τῆς γεωγραφίας τῆς Κίνας καὶ τῆς διασκευῆς τῆς γλώσσης τῶν Σινῶν ἐπισχόλησέ τινας τῶν νεωτέρων σοφῶν, τὰ δὲ συγγράμματα πολλῶν διακρίνονται διὰ τὴν βαθεῖαν μελέτην καὶ τὴν μεγάλην κρίσιν τῶν ἄλλ' ἢ ἀπέχθεια αὐτῶν εἰς τὸ νὰ σπουδάξωσι τὰς γλώσσας, τὴν ἱστορίαν καὶ τὴν γεωγραφίαν τῶν ξένων χωρῶν, περιστέλλει τὸ στάδιον τῶν παρατηρήσεων τῶν καὶ ἐπομένως ἐλαττώνει τὸ πρὸς τὰ συγγράμματα αὐτῶν ἐνδιαφέρον.

Καὶ ὅμως, ὡς ἐκ τῆς φύσεως αὐτῆς τῶν πραγμάτων, αἱ ἐπιστῆμαι καὶ μάλιστα αἱ θεωρητικαί, ἐπὶ πολλὰ ἔτη θέλουσι κάμει βραδυτάτας προόδους. Ἐν μικρᾷ περιφερείᾳ σοφῶν θέλουσιν ἀναντιρρήτως καλλιιεργεῖσθαι ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον, ὃ δ' οὕτω ριπτόμενος σπόρος αὐτῶν θέλει ἐξαπλωθῆ ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐπὶ πάσης τῆς χώρας· σήμερον ὅμως οἱ κυβερνῶντες δὲν προστατεύουσιν αὐτάς. Εἰς πᾶν ὅ,τι ἐπιχειροῦσιν, οὗτοι ζητοῦσιν ἄμεσον συμφέρον, καὶ δὲν φροντίζουσι ν' ἀποκτήσωσι γνώσεις, αἵτινες δὲν φέρουσιν ἄμεσον ἀποτέλεσμα εἰς τὰ πρακτικὰ αὐτῶν συμφέροντα. Οἱ Σῖναι δὲν ἀγαπῶσι τὴν ἐπιστήμην αὐτὴν καθ' ἑαυτὴν,

ἀλλ' ἐνόσω εἶναι χρήσιμος εἰς τὸν προσωρινὸν σκοπὸν τῶν, ἀποθοῦσι δὲ αὐτὴν, ἅμα ἐτύχῳσι τοῦ σκοπομένου τῶν.

Ὡς παράδειγμα δυνάμεθα ν' ἀναφέρωμεν τὴν ἐξόπλισιν καὶ τὴν διάλυσιν τῆς ἐκδρομῆς τοῦ *Lay-Osborn* ἐν ἔτει 1863. Στενοχωρηθεῖσα ἐκ τοῦ πλησίον ὑπὸ τῆς ἐπαναστάσεως *taiping*, ἡ Σινική κυβέρνησις ἀπεράσισε νὰ καταρτίσῃ στόλον ἀτμήρη, ὅστις ἔμελλε νὰ ἔχῃ πλήρωμα ἰθαγενῶν ὑπὸ Ἀγγλῶν διοικουμένων. Πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ σκοποῦ τούτου, ἡ κυβέρνησις ἠγόρασε πλοῖα φορτηγὰ καὶ κανονοφόρους· ἀλλὰ πρὸ τῆς ἀφίξεως τοῦ στόλου ὁ κίνδυνος παρήλθεν. Ὁ συνταγματάρχης *Gordon* εἶχε κυριεύσει τὴν Ναγκίνην καὶ καταβάλλει τοὺς ἀποστάτας· κατὰ συνέπειαν τούτου ἡ σινική κυβέρνησις ἀνεκάλεσε τὸν ἀντιπρόσωπὸν τῆς *Lay*, καὶ ἀπέπεμψε τὸν στόλον εἰς Ἀγγλίαν.

Μετὰ ταῦτα παρουσιάσθησαν καὶ ἄλλαι περιστάσεις αἵτινες καὶ πάλιν ἠνάγκασαν τοὺς Σῖνας νὰ ζητήσωσι τὴν συνδρομὴν τῆς μηχανικῆς τῶν ξένων. Εἰς *Tientsin, Shanghai, Nankin, καὶ Foutchao* ἐσύστησαν ὀπλοποιεῖα, καὶ μάλιστα εἰς τὰς τρεῖς τελευταίας πόλεις καὶ ναυπηγεῖα, ἔνθα κατασκευάζονται πλοῖα πολεμικὰ, καὶ παντοειδῆ πολεμφοδία ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν ξένων μηχανικῶν. Εἰς *Foutchao* τὸ ὀπλοποιεῖον κεῖται παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ Μίνου ἔνθα ἐσύστηθησαν σχολεῖα, ἐν οἷς οἱ ἰθαγενεῖς σπουδάζουσι τὰς ἀναγκαίας γνώσεις, ἵνα γείνωσιν ἀξιωματικοὶ καὶ μηχανικοί. Ὑπάρχουσιν ἐν αὐτοῖς τριακόσιοι περίπου νέοι Σῖναι σπουδάζοντες τὴν ναυτικὴν καὶ τὴν μηχανικὴν ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν ἐξήκοντα ἢ ἑβδομήκοντα καθηγητῶν, μηχανικῶν κτλ. τῶν πλείστων Γάλλων. Ἄγγλος ἀξιωματικὸς διευθύνει τὸ ναυτικὸν σχολεῖον, ὅστις βοηθούμενος ὑπὸ τῶν συναδέλφων του κατάρθωσε νὰ ἀποκαταστήσῃ τοὺς μαθητὰς του καλοῦς ναυτικοὺς καὶ καλοῦς μηχανικοὺς εἰς τὰ ἀτμόπλοια τῆς ἀκτοπλοίας. Διαφορα φορτηγὰ ὀπλισμένα διὰ τηλεβόλων καὶ λέμβοι κανονοφόροι ἐπιτυχῶς ἐρρίφθησαν εἰς τὴν θάλασσαν· ἄλλαι δὲ μετ' οὐ πο-

ENTOMA ΤΥΦΛΑ.

λύ θέλουσιν εἶσθαι ἔτοιμοι. Τὰ πρῶτα ἐκ τῶν πλοίων τούτων μετεχειρίσθησαν εἰς μεταφορὰν τῶν αὐτοκρατορικῶν καρπῶν, καίτοι δὲ ὑπὸ ἰθαγενῶν καθ' ἑλοκληρίαν διοικουμένα, εἶναι ἄξιον παρατηρήσεως ὅτι οὐδέποτε συνέβη δυστύχημα.

Τὰ ὀπλοποιεῖα τῆς Ναγκίνης καὶ τοῦ *Tientsin* εἶναι εἰδικώτερα διὰ τὴν κατασκευὴν ραβδωτῶν τηλεβόλων, ἐκρηκτικῶν μηχανῶν καὶ παντοειδῶν πολεμφοδιῶν· τὸ τοῦ *Shanghai* ὁμοιάζει κατὰ τὴν κατασκευὴν πρὸς τὸ παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Μίνου κείμενον, ἀλλὰ διαφέρει τῶν λοιπῶν κατὰ τοῦτο, ὅτι ἔχει σωματεῖον μεταφραστῶν ἀποκλειστικῶν ἔργων ἐχόντων νὰ μεταφράζωσιν εἰς τὴν σινικὴν γλῶσσαν τὰ ἐπιστημονικὰ συγγράμματα τῶν Εὐρωπαϊῶν καὶ σπουδατὰ ἄρθρα εὐρωπαϊκῶν ἐφημερίδων.

Αὐταὶ εἰσιν αἱ προσπάθειαι, ἃς ἡ σινική κυβέρνησις καταβάλλει διὰ τὴν πρόοδον τῶν ἐπιστημῶν. Μετὰ προθυμίας ἀφιερώνει κατ' ἔτος ἑκατομμύρια διὰ τὴν κατασκευὴν πολεμικῶν πλοίων, ἀλλ' οὐδὲ ὀβολὸν δίδει πρὸς ὑποστήριξιν τῶν ἐπιστημονικῶν ἀληθειῶν. Ἐξοδεύουσι ποσὰ ἀμύθητα διὰ τὴν ἀγορὰν τηλεβόλων Ἀμστρογγ καὶ καρβινῶν, ἀλλ' οὐδόλως φροντίζουσι πρὸς διάδοσιν τῶν ὠφελίμων γνώσεων, οἷων τῆς χημείας, τῆς ὄρυκτολογίας καὶ τοῦ ἠλεκτρισμοῦ.

Εἶναι ἀναντίρρητον ὅτι ἂν τὸ ἐπιστημονικὸν μέλλον τῆς Κίνας ἔμενεν εἰς χεῖρας τῆς κυβερνήσεως, οὐδεμίαν ἠθέλομεν ἔχει ἐλπίδα προαγωγῆς. Ἄλλ' ὡς προείπομεν, μεταξὺ τῶν σοφῶν Σινῶν ζωηρὰ ἀναφαίνεται τάσις πρὸς τὴν σπουδὴν τῶν ἐπιστημῶν. Πλοῦσιοι ἰδιῶται ἀφιερνοῦσι καιρὸν καὶ χρήματα πρὸς ἀνατύπωσιν ἀρχαίων ἐπιστημονικῶν συγγραμμάτων ἰθαγενῶν τε καὶ ξένων, καὶ ἐνῶ ἡ Σινική κυβέρνησις προστατεύει τὰς πρὸς πόλεμον χρησίμους τέχνας, οἱ ἔμποροι ἐγκολποῦνται τὸν ἀτμὸν καὶ τὸν τηλεγράφον χάριν τοῦ ἐμπορίου.

Π.

(ΟΜΗΡΟΣ ΦΥΛ. Ζ΄.)

Ἄπο πολλοῦ εἶναι γνωστὸν ὅτι τὰ σπήλαια καὶ ἐν γένει τὰ μέρη τὰ σκοτεινὰ στεγάζουσι ζῶα τυφλά. Ὅτε κατὰ πρῶτον εὖρον εἰς τὰ σπήλαια τῆς Καρνιόλης τοιαῦτα ἔντομα, ἅπαντες κατεπλάγησαν, οἱ δὲ σοφοὶ ἐσπευσαν νὰ ἐρευνήσωσι πανταχοῦ καὶ νὰ πλουτίσωσι τὴν ἐπιστήμην διὰ τῶν ἀνακαλύψεων τῶν.

Πρὸ εἰκοσαετίας περίπου ὁ Κ. Δελαρουζέ (*Delarouze*) ἀνεκάλυψεν ἐν τινι τῶν Πυρηναίων σπηλαίων ἔντομον ἀόμματον ὅπερ ἀπεκάλεσε *Gallicor*· μετὰ δύο δὲ ἔτη ὁ Κ. Δεσπὲς ἐφείλκυσε τὴν προσοχὴν τῶν ἔντομολόγων ἐπὶ δύο εἰδῶν τυφλῶν κολεοπτέρων τῶν σπηλαίων τῆς Ἀριέγης. Κατὰ τὸ 1859 ὁ Κ. Λίνδερ ἐπεσκεψέθη μέγα μέρος τῶν σπηλαίων τῶν Πυρηναίων καὶ ἀνεκάλυψεν εἶδη τινὰ *Aporhthalmus*, ἅπερ ἀπεκάλεσε *Miras*, *Radamarthos*, *Crypticola* καὶ *Orcinus*· μετ' οὐ πολὺ δὲ ἀνεκάλυψαν ἀλλαχοῦ τὸν *Aiacor* καὶ ἐν ἄλλο εἶδος.

Τῷ 1868 καὶ 1869 Γερμανὸς φυσιολόγος, ὁ Κ. Δίκ (*Dieck*), ἐξηρεύνησεν ὅλα σχεδὸν τὰ σπήλαια τῆς Ἀριέγης· εὗρε δὲ πολλὰ ἀόμματα ἢ τυφλά ἔντομα, τέω, ἄγνωστα, ἅτινα ἀπεκάλεσε *Πλουτῶνας Κέρθερον*, *Ὀρφέα* καὶ τινὰ εἶδη ἀφανοφθάλμων (*Adelops*), ὧν δηλ. οἱ ὀφθαλμοὶ δὲν φαίνονται.

Αἱ ἀνακαλύψεις αὐταὶ διήγειραν τὴν ἀμιλλαν πολλῶν ἔντομολόγων· διὸ τὸν Ἰούνιον τοῦ 1870 οἱ ΚΚ. Ἀμπέλ δὲ Περρέν, δὲ Ρουβουλουάρ καὶ Ἐλερς (*Ehlers*) ἐπεσκεψέθησαν ὅλα τὰ γνωστὰ σπήλαια τῆς Ἀριέγης καὶ εὗρον πλῆθος τῶν εἰδῶν ὅσα παρετήρησεν ὁ Κ. Δίκ, ὡς καὶ πολλὰ ἀφανοφθάλμα, ἅτινα ἀπεκάλεσαν *Στυάγια*, *Ζοφόδια*, *Καταχθόδια*, *Ἐλέρσια*, *Δίκια*, *Μακρόκερα*, κτλ. κτλ. Συγχρόνως ὁ Κ. δὲ λὰ Μπρουλερὴ ἀνεκάλυψε τὸν *Τεϊρσίαν* καὶ πολλὰ εἶδη ἀφανοφθάλμων.

Ἐ Κ. Μαρκὲ, ἀκολουθήσας τὰ ἴχνη τῶν

μνησθέντων έντομολόγων, έπεσεκέφθη τὰ σπήλαια εκείνα, τὰς δὲ παρατηρήσεις του έδημοσίευσεν διά του γαλλικού περιοδικού *Φόσις*.

«Τῶν ἀφθόνων βροχῶν του 'Ιουνίου έν έτει 1873 διευκολυνασῶν πολὺ τὰς τοιαύτας έρεύνας επί τῶν τυφλῶν έντόμων, τὴν 29 'Ιουνίου έ.ν. λέγει, ἀπήλθομεν πρὸς επίσκεψιν του σπηλαίου, ὅπερ καλεῖται Πενὸρ καὶ ὅπερ κεῖται εἰς τὴν ὄχθην χειμάρρου.

«Ἡ εἴσοδος έν τῷ σπηλαίῳ εἶναι χαμηλή· διὸ εἶδε νὰ κύπτωμεν. Εἰς τὸ βάθος αὐτοῦ συνέλαβον δύο ἀομμάτους 'Ορφεῖς, ὧν ὁ εἷς ὠχρότατος, ὁ δὲ ἕτερος έρυθρὸς, ὅπως εἶναι οἱ έν τῷ σπηλαίῳ Ὡμπέρ ἀπαντώμενοι. 'Επί του ὑγροῦ χρώματος έτρεχον πολλοὶ ἀόμματα *Κέρβεροι* καὶ τρεῖς *Τειρσειάι*. Περιέργον ὅμως ὅτι οὐδέν ὀφθαλμαφανές εὔρον εἰς τὸ σπήλαιον, ένῶ πολλὰ εἶδη ἀπαντῶνται εἰς τ' ἄλλα σπήλαια.

«Εἰς Καζαθὲ ἀνεπαύθημεν ὀλίγα λεπτά παρὰ τῷ ἀξιολόγῳ ὀδηγῷ ἡμῶν, μεθ' ὃ έτράπημεν τὴν ἄγουσαν εἰς τὸ σπήλαιον *Estellas*, ἀπέχον ἑπτὰ χιλιόμετρα του χωρίου ὅπερ ἀνεφέρσαμεν (του Καζαθὲ). Ἡ ἄνοδος εἰς τὸ σπήλαιον εἶναι επίπονος, ἀλλὰ οἱ κόποι ἡμῶν ἀντημείφθησαν, ἅμα εφθάσαμεν εἰς τὸν πρὸς ἄν ὄρον, έν του θεάματος ὅπερ παρουσιάσθη πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν. Ἐἰς εἴσοδος εἰς τὸ σπήλαιον εἶναι μεγαλοπρεπής· ὀφείλω ὅμως νὰ συστήσω τοῖς περιηγηταῖς νὰ προσέχωσιν ἀπὸ τοὺς βράχους ὅτινες κείνται ἔξω του στόμιου. Πεζώριο; ὄγκος βράχου ἀπεσπάσθη τῆς βάσεώς του έν ᾧ χράνω εἶς ἡμῶν ἔμελλε νὰ ἐξέλθῃ του σπηλαίου, καὶ έπεσεν ἔξ ὕψους 6 μέτρων, ἀκριβῶς έν τῷ μέτῳ τῆς εἰσόδου.

«'Εν τῷ εὐρεῖ τούτῳ σπηλαίῳ ἔζωγράσαμεν πλῆθος τυφλῶν ἢ ἀνοφθάλμων *Κερβέρων*, τὸν σπανιώτατον *Ἐλέρσιον* Ἀρόφθαλμον, οὗ μόνον έν δείγμα συνέλαβεν εἰς τὸ αὐτὸ μέρος ὁ Κ. Ἐλερ έν έτει 1869. Ὁ ἀφανόφθαλμος *claratus* ζῆ πολυάριθμος μετὰ τινῶν *Καταχθονίων* ἀφανοφθάλμων.

«Μεγάλαι τινὲς ἀραχνίδες (*Ischiropsalis Helwigi*) εἰσὶν ἀνηρητημέναι έν τῶν σκλακτιτίδων, εἰς ὕψος ἰκανὸν ἀπὸ του ἔδαφους. Ἄλλα εἶδη τούτων, μικρότατα, ὑφαίνουσι τὸν ἴστόν των μεταξὺ τῶν σχισμάτων τῶν σταλαγματιτίδων... 'Επί τῶν λίθων εὔρηται μυριάποδα λευκοῦ διαφανοῦς χρώματος καὶ διάφοροι σκώληκες νευροπτέρων. Τέλος μετὰ διαμονὴν δύο ὡρῶν έν τῷ σπηλαίῳ, ἀπεφασίσσαμεν νὰ ἐξέλθωμεν· ἀφαιρέσαντες δὲ λίθους τινὰς πλῆσιον τῆς ὀπῆς εὔρομεν ἕνα *Eschutocephalus* καὶ μίαν *Νυκτερίδιον*, εἶδη παράσιτα τῶν νυκτερίδων, ὧς καὶ περὶ τὰ εἴκοσι *Πυρρηναίκοις Πριστόνυχαις* (*Pristonychus pyrenoeus*).

«'Επεστρέψαμεν εἰς Καζαθὲ καθ' ὅδον δὲ συνελέξαμεν ὑπὸ τοὺς λίθους δύο *Καράβους splendens*, δύο *πυρρηναίους artinus*, κτλ. 'Επί τῶν δενδρυλλίων ἐδυνάμεθα νὰ συλλάβωμεν πλῆθος μικρῶν έντόμων, δυστυχῶς ὅμως ἢ προκεχωρημένη τῆς νυκτὸς ὥρα δὲν ἐπέτρεψεν ἡμῖν νὰ πράξωμεν τούτο.

«Τὴν ἐπιούσαν λίαν πρῶτὴ ἀπήλθομεν πρὸς επίσκεψιν του σπηλαίου δὲ Σινδὲ ὠδ' Ὡμπέρ (*Lubert*), κειμένου ἀπέναντι του ὁμωνύμου χωριδίου· ὅπως δὲ ταχύτερον φθάσωμεν, μετέβημεν διὰ συντομοπάτης ἀτραποῦ καὶ μετὰ μίαν καὶ ἡμισίαν ὥραν πορείαν ἀφίχθημεν εἰς τὸν πρὸς ἄν ὄρον.

«Εἰς τὴν εἴσοδον του σπηλαίου εὔρισκεται ποσότης λίθων παραχωμένων εἰς τὴν ἰλὸν· μετακινήσαντες δὲ τούτους εὔρομεν Ὁρφεῖς ἀομμάτους, ὧν συνελάβομεν περὶ τὰ εἴκοσιν εἶδη.

«'Εν τῷ ἐσωτερικῷ, επί τῶν ὑγρῶν τοίχων ἢ πλευρῶν, εὔρηται ἀόμματα *Κέρβεροι* καὶ *Πλούτωνες*, έν δὲ τοῖς περιτόμασι τῶν νυκτερίδων ἔζων ἀφανόφθαλμοι *claratus* καὶ *Ἐλέρσιος*· ὁ τελευταῖος εἶναι σπανιώτατος καὶ μόνον ἔξ εἶδη συνέλαβον.

«'Αφοῦ διήλθομεν δύο ὥρας εἰς τὸ ὄρατον τούτο καὶ εὐρὺ σπήλαιον, ἐπεστρέψαμεν εἰς Ὡμπέρ, έννοεῖται έντὸς βραχυτέρου χρόνου ἢ ὅσος ἀπητήθη κατὰ τὴν ἄνοδον, καὶ διευθύνθημεν πρὸς τὸ Μουλή. 'Επί τῆς ὀ-

χθῆς του Δεζ καὶ ἀπέναντι του χωρίου κεῖται τὸ λεγόμενον σπήλαιον του *Μουλῆ*. Ἡ εἴσοδος εἶναι στενωτάτη καὶ λίαν χαμηλὴ, ἀφοῦ δὲ διέλθῃ τις δι' ὄχληρου διαδρόμου, φθάνει εἰς εὐρυτάτην αἴθουσαν.

«'Εν τῷ σπηλαίῳ τούτῳ εὔρομεν τυφλοῦς ἢ ἀομμάτους *Πλούτωνας* καὶ *Κερβέρους*, καὶ ἀφανοφθάλμους *claratus* καὶ *Homalotus subcaricola*. Ἡ τελευταία αὕτη ζῆ πολυπληθὴς εἰς τὰς έν διαλύσει ὕλας μετὰ τῶν ἀφανοφθάλμων καὶ τινῶν διπτέρων.»

«'Εν περιλήψει, ἀκριβῶς δύσκολον εἶναι, λέγει ὁ Κ. Περρέν, νὰ ἐξακριβώσωμεν ἀπολύτως τὸν τρόπον του ζῆν τῶν τυφλῶν καὶ λοιπῶν έντόμων τῶν σπηλαίων· δυνάμεθα μόνον νὰ εἰπωμεν ὅτι κατοικοῦσιν εἰς σπήλαια ὑγρὰ καὶ ὅτι ἡ ζήρασις φρονεῖ αὐτὰ ἢ ἀναγκάζει νὰ μεταναστεύσωσιν. 'Εν γένει εἶναι γνωστὸν ὅτι τὰ ἀόμματα ἢ ἀνοφθαλμα τρέφονται ἀπὸ σκώληκας ἢ τέλεια έντομα, ἀπὸ δίπτερα καὶ νευρόπτερα, ὅντα λίαν ἄφθνα εἰς τὰ μέρη εκείνα. Ὅσον ἀφορᾷ τὰ ἀφανόφθαλμα, ταῦτα εὔρηται επί ζωτικῶν οὐσιῶν διαλυομένων καὶ ἐνίοτε εἰς πολυάριθμα.

Τὰ έντομα ταῦτα ἐρεθίζονται ἄρα γε ὑπὸ του φωτός; Τὸ ζήτημα δὲν ἐλύθη εἰσέτι. «Τὰ ὄντα ταῦτα, λέγει ὁ Κ. δὲ λὰ Μπουλερὴ, καὶ τοὶ στερούμενα ὀφθαλμῶν, φέρονται ἀπολύτως ὡς εἰ ἔβλεπον. Οὐδέν έν τοῖς κινήμασιν αὐτῶν ἐμφαίνει ὅτι εἶναι τυφλά· διότι βλέπει τις αὐτὰ περιπατοῦντα, τρέχοντα, ἰστάμενα, έρευνῶντα τὸ ἔδαφος, ζητοῦντα τὴν τροφήν των καὶ φεύγοντα τοὺς δακτύλους του θηρευτοῦ, ὅστις θέλει νὰ τὰ συλλάβῃ».

«Ὅταν έν τινι σπηλαίῳ πλησιάζωσιν ἀνηρητημένον κηρίον εἰς τυφλὸν έντομον ἢ εἰς *Πριστόνυχαις* (*Pristonychus*), οὗ οἱ ὀφθαλμοὶ εἶναι ἐντελῶς ἀνεπτυγμένοι καὶ ὅστις δύναται νὰ ζήτη εἶς τε τὸ φῶς τῆς ἡμέρας, ὡς καὶ εἰς τὰ σκοτεινότετα μέρη, τὰ δύο έντομα ἢ μένον ἀναίσθητα καὶ ὡς ὑπνώττοντα ἢ φαίνονται ἐξεγειρόμενα αἰφνης καὶ φεύγοντα τάχιστα, καὶ ἂν ὁ

θηρευτὴς ἀπέχῃ· τούτέστιν ἀμφοτέρα πράττουσι τὸ αὐτὸ.

Ἡ ὕσφρησις παρὰ τοῖς έντόμοις τούτοις φαίνεται καλῶς ἀνεπτυγμένη· οὐδεμία δὲ ἀμφιβολία ὅτι ὑπ' αὐτῆς ὀδηγοῦνται ὅταν πρόκειται νὰ ζητήσωσι τροφήν.

«'Εν τέλει σημειοῦμεν ὅτι αἱ τρίχες, αἱ καλύπτουσαι τὰ κεράτια καὶ τοὺς πόδας τῶν ἀομμάτων καὶ λοιπῶν έντόμων τῶν σπηλαίων, εἰσὶ συνήθως μακρύτεραι ἢ παρὰ τοῖς έντόμοις τοῖς ἔχουσιν ὀφθαλμούς (α). Αἱ σκληραὶ τρίχες ἀναπτύσσονται πολὺ εἰς τινὰ εἶδη έντόμων, τὸν *Πλούτωνα*, λ. χ., τὸν *Κέρβερον*, κτλ· παθανώτατον δὲ ὅτι αὐτὰ βοηθοῦσι μεγάλως τὰ έντομα ἰν' ἀποφεύγωσι τὰ περὶ αὐτὰ ἐμπόδια.

Λ. Ο. Σ.

ΦΥΛΑΚΤΗΡΙΑ ΕΚ ΤΕΜΑΧΙΩΝ ΚΡΑΝΙΟΥ.

Ἄχρι τουδε ἠγνόουν ὁποῖαν θρησκείαν εἶχον οἱ ἄνθρωποι τῆς λιθίνης ἐποχῆς· πρὸ διετίας ὅμως εὔρον ἴχνη λατρείας ἀρχαιοτάτης καὶ ὅλως ἀγνώστου· ἰδοὺ δὲ πῶς ἀπεκαλύφθησαν αἱ δαισιδαιμονίαι τῶν πρυπατόρων ἡμῶν.

Ἡ ἀνοκάλυψις ὀφείλεται εἰς τὸν έν *Mervejols* διδάκτορα Προυνιέρ (*Prunieres*). Ἐνῶ ἐκαθάριζε κρανία προσερχόμενα έν τῶν ἐπιταφίων βράχων (*dolmens*) τῶν ἀρχαίων Γαλατῶν εὔρεν έν τῷ ἐσωτερικῷ ἐνὸς αὐτῶν πλάκα ὀστεώδη, ἧς τὰ ἄκρα ἦσαν ἐπιμελῶς στιλπνωμένα καὶ ἦτις προδήλως εἶχε κατασκευασθῆ ἀπὸ τεμάχιον ἀνθρωπίνης κεφαλῆς, ἀναμφισβόλως ἀπὸ βρεγματικὸν ὀστοῦν.

Τὸ κρανίον, έν ᾧ ἦν ἡ ὀσ εὐώδης αὕτη πλάξ, παρουσίαζε μίαν ὀπῆν, δι' ἧς πιθανῶς εἰσέχθη· εὐκόλως ὅμως ἔβλεπέ τις ὅτι

(α) Δύο εἶδη του *Trechus* ἄτινα διέρχονται μέρος του βίου των ὑπὸ τὸ ὕδωρ, ἀποτελοῦσιν ἐξαιρέσιν τοῦ κανόνος· διότι τὰ έντομα ταῦτα, καὶ τοὶ προικισμένα δι' ἐντελῶν ὀφθαλμῶν, ἔχουσιν εἰς τὸ σῶμα τρίχας μεγάλας, ὡς καὶ τὰ ἀόμματα.

δὲν προήρχετο ἐκ τοῦ κατεστραμμένου μέρους, διότι ἦτο χονδροτέρα ἢ τὰ ἄλλα ὀστά τῆς κεφαλῆς καὶ δὲν εἶχε τὸ αὐτὸ χρῶμα.

Ἐξετάζοντες τὸ κρανίον αὐτὸ εἰς τὸ μέρος ὅπου εἶχεν ἀκρωτηριασθῆ, εἶδον ὅτι καὶ ἄκρα τῆς ὀπῆς ἦσαν καλῶς ἐστιλβωμένα καὶ κατατετημημένα ἐκ τῆς ἐξωτερικῆς ἐπιφανείας· οὐδεμία δὲ ἀμφιβολία ὅτι ἡ ἐπὶ τοῦ κρανίου τούτου παρουσιαζομένη μεγάλη ὀπή ἐγένετο, ὅπως καὶ ἡ ὀστεώδης πλάξ, ὑπὸ ἀνθρώπου πρὸς τοῦτο ἐργασθέντος.

Ἄρα γε ὁ ἄνθρωπος εἰσήγαγεν ἐν τῇ κεφαλῇ ἐκείνῃ τὴν ὀστεώδη πλάκα; Κατ' ἀρχὰς ἐδύνατό τις νὰ ὑποθέσῃ ὅτι τοῦτο συνέβη ἐκ τύχης· ὅτε ὅμως ἐγένοντο καὶ ἄλλαι ὅμοιαι ἀνακαλύψεις, ὡμολόγησαν ὅτι ἀνθρώπινος χεὶρ εἰσήγαγε τὴν ὀστεώδη πλάκα εἰς τὴν κεφαλὴν νεκρῶν τινων. Πρὸς τίνα τάχα σκοπὸν; — ἄγνωστον· ἀλλ' οὐδόλως δύσκολον νὰ πιστεύσωμεν ὅτι ἦν θρησκευτικὸν τὸ ἔθιμον.

Ἄλλα κρανία, εὐρεθέντα ὑπὸ τοῦ Κ. Προυνιέρ ἔχουν μὲν ὅπῃ εὐρεῖαν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἦττον, μεγάλην ὡς πεντάφραγον, ἀλλὰ δὲν φέρουσιν ὀστεώδη πλάκα. Ὁ Κ. Προυνιέρ ἔτι μᾶλλον ἐξεπλάγη πεισθεὶς ὅτι αἱ διατρήσεις αὗται ἐγένοντο ζῶντος τοῦ ἀνθρώπου, διότι τὰ λεπτὰ καταστάντα ἄκρα τῶν κρανίων προδήλως εἶχον ἀρχίσει νὰ ἐπουλῶνται· συνεχῶς μάλιστα ἢ ἀπώλεια τῆς οὐσίας ἀνεπληροῦτο καθ' ὅλοκληρίαν. Οἱ σοφοί, εἰς οὓς ὁ Κ. Προυνιέρ ἀνεκοίνωσε τὴν ἀνακάλυψίν του, ἐνθυμήθησαν τότε ὅτι ἐπὶ πολλῶν κεφαλῶν παρετήρησαν ὅπας ἀναλόγους, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἦττον ἐπουλωμένας. Ἀχρι τοῦδε πρὸς ἐξήγησιν αὐτῶν ὤφειλον νὰ παραδεχθῶσιν ὅτι ἐγένοντο ὑπὸ πελέκους καταφερθέντος ὑπὸ ἀθλητικῆς χειρὸς, ὅπως οἱ ἵππεις καὶ νῦν διὰ τῆς σπάθης ἀφαιροῦσιν ἐνίοτε τεμάχια τῆς κεφαλῆς· ὅποιαν ὅμως δύναμιν ἔπρεπε νὰ ὑποθέσῃ τις εἰς τοὺς ἀνθρώπους τῶν ἀπωτάτων ἐκείνων χρόνων, κατορθοῦντας νὰ ἐπιφέρωσι τόσον φοβεράς πληγὰς διὰ λιθίνων πελέκων! Ἡ ἐξήγησις ἄρα δὲν ἐφαίνετο καλὴ· ἀλλὰ τὸ πολῦτιμον εὑρημα τοῦ Κ. Προυνιέρ καὶ ἡ

πολυτιμότερα ὀξύνια αὐτοῦ διέλυσαν πᾶσαν ἀμφιβολίαν. Ἄφοῦ τῶντι τὰ κρανία, ἅτινα εἶχεν εὐρεῖ εἰς Μαρβεζόλ, συνεχῶς ἦσαν τρυπημένα, ἦτο δυνατόν νὰ παραδεχθῶσιν ὅτι αἱ πληγαὶ αὗται ἐγένοντο διὰ συμβάντος ἐκτάκτου, διὰ φοβεράς τούτεστι πληγῆς διὰ πελέκους; διατὶ δὲ εἰς τὸ Μαρβεζόλ τόσοι εἶχον συνέλθει τραυματῆαι;

Πρόδηλον, ἀπ' ἐναντίας, ὅτι ἐκουσίως καὶ ἐκ προμελέτης οἱ ἄνθρωποι ἐκείνοι ἀφῆρουν μέρος τῆς κεφαλῆς, ἢ, ἵνα καλλίτερον εἰπωμεν, ἀνετίτρανον ὁ μὲν τὸν δέ· ἀλλὰ πρὸς τίνα σκοπὸν ἐνήργουν τὴν ὀδυνηρὰν καὶ συνεχῶς ἐπικίνδυνον ἐγχείρισιν ταύτην; Περὶ τούτου πολλὰ ἐγένοντο ὑποθέσεις.

Πολλοὶ παραδέχονται, ὅπερ ὀπωσοῦν πιθανόν, ὅτι τοῦτο ἐγένετο πρὸς σκοπὸν θεραπευτικόν. Τῶντι· ἡ ἀνάτρησις ἦτο γνωστὴ καὶ ἐγένετο κατ' αὐτοὺς τοὺς ἀπωτάτους χρόνους. Ὁ Ἰπποκράτης ὁμιλεῖ περὶ αὐτῆς ὡς περὶ πράγματος κοινοτάτου· καὶ τοι δὲ ὁ πατὴρ τῆς ἰατρικῆς ἀναφέρει τοὺς συγγραφεῖς ἐξ ὧν ἐρανίζεται καὶ ὀνομάζει τοὺς ἐφευρέτας τῶν ἐγχειρίσεων καὶ τῶν φαρμάκων ἂ συνίστα, δὲν λέγει τίς ὁ ἐφευρέτης τῆς ἀνατρήσεως. Ὅπως δὲ ἡ ἀνάτρησις ἀνάγεται εἰς ἀρχαιοτάτους χρόνους καὶ νῦν δὲ εἶναι ἐν χρήσει παρὰ τοῖς βαρβάρους λαοῖς.

Ὁ Κ. βαρώνος Λαρρὺ (*Larrey*) ἐν ἀνακοινώσει του πρὸς τὴν ἀκαδημίαν τῆς ἰατρικῆς, διηγεῖται ὅτι φυλαὶ τινες Καβυλῶν καὶ ἤδη ἐνεργοῦσιν ἀνατρήσεις διὰ τεσσαρῶν πρισμάτων (πριονισμάτων) ἅτινα διασταυροῦνται οὕτως, ὥστε νὰ σχηματίσωσι τετράγωνον· φαίνεται δὲ ὅτι οἱ λαοὶ οὗτοι συνεχῶς προσφεύγουσιν εἰς τὴν ἐγχείρισιν ταύτην. Ὁ στρατηγὸς Φαϊδερβὲ ἐδωρήσατο εἰς τὴν ἰατρικὴν σχολὴν δύο κρανία φέροντα ἔχνη τῆς ἐγχειρίσεως ταύτης, ἅτινα εὗρεν εἰς Ῥιωνίαν (Ἀλγερίαν).

Ὁ Κ. *Squier* ἐπαρουσίασεν εἰς τὴν ἐταιρείαν τῆς ἀνθρωπολογίας κρανίον ἐξαχθὲν ἐξ ἀρχαίου περουβιανοῦ τάφου· ἐπὶ τοῦ κρανίου δὲ βλέπει τις εὐκρινῶς τὰς ὀκτῶ ἄκρας

τοῦ πρίσματος. Τὰ ἔχνη τῆς φλογώσεως, ἅτινα ἐφαίνοντο πέριξ τοῦ ὄσου, ἀπεδείκνυον ὅτι ἡ ἐγχείρισις ἐγένετο μίαν σχεδὸν ἑβδομάδα πρὸ τοῦ θανάτου. Ἐὰν ὁ ἄνθρωπος ἤθελεν ἐπιζήσει πολλά ἔτη, τὰ ἔχνη τῆς τομῆς ἤθελεν ἐξαλειφθῆ καὶ αἱ τέσσαρες γωνίαι τοῦ ἀνατμηθέντος μέρους ἤθελεν καταστῆ στρογγύλαι.

Ὁ Κ. Σέλ διηγήθη ἐν τῇ Συνόδῳ τῆς Αἴθης ὅτι εὗρεν εἰς τὰς Καναρίους νήσους κρανίον ἀνάλογον πρὸς τὰ τοῦ Κ. Προυνιέρ· τὸ εὑρημα δὲ εἶναι τοσοῦτον μᾶλλον σπουδαῖον, καθ' ὅσον ἀποδεικνύει ὅτι αἱ νῆσοι αὗται εἶχον ἀποικισθῆ ἄλλοτε ὑπὸ Ἀφρικανῶν μαύρων.

Ὁ ἀγγλικὸς Ἰατρικὸς Χρόνος τῆς (4)16 Ἀπριλίου 1874 ἀναφέρει ὅτι οἱ σοφοὶ τῆς Νοτίου θαλάσσης προβαίνουσιν εἰς ἀνατρήσεις, χρώμενοι ὑέλῳ, ἐπὶ πολλῶν νοσημάτων τῆς κεφαλῆς, ἥτοι σκοταδιναίσεως, νευραλγίας, κτλ. «Τὸ φάρμακον, λέγει, συνίσταται εἰς τὸ νὰ ποιήσωσιν εἰς τὸ τριχωτὸν δέρμα τομὴν ἐν σχήματι T, καὶ νὰ ἐκδώρωσιν αὐτὸ τὸ κρανίον διὰ τεμαχίου τετρασμένης ὑέλου ἕως αὐτῆς φθᾶσωσιν εἰς τὴν ἐπικρανίδα καὶ ἀνοιχθῆ ὀπή μεγάλη ὅσον δίφραγμα.»

Ἡ θεραπευτικὴ τῶν ἀγγρίων ἐκείνων δὲν εἶναι ἀμικτος ἀλλοκότων θρησκευτικῶν ἰδεῶν. Κατ' αὐτοὺς, αἱ ὀδύνη, ὑφ' ὧν κατατρώχεται ὁ ἄνθρωπος, προξενοῦνται ὑπὸ κακοποιοῦ δαίμονος εἰσδύοντος εἰς τὸ σῶμά του. Ὅταν ἄρα πάσχη ἡ κεφαλὴ του, ἀνάγκη νὰ διανοίξωσι τῷ κακῷ πνεύματι θύραν, δι' ἧς νὰ ἐξέλθῃ, καὶ πρὸς τοῦτο ἀνοίγουσιν ὀπὴν εἰς τὴν κεφαλὴν, ὥστε δι' αὐτῆς νὰ ἀπέλθῃ. Διὰ τῆς αὐτῆς ὁδοῦ ἐξῆλθε τῆς κεφαλῆς τοῦ Διδὸς ἡ Ἀθηνᾶ, τοῦ Ἡραίστου διαρρήξαντος τὸ κρανίον.

Δύναται τις ὅθεν νὰ παραδεχθῆ ὅτι οἱ τῆς λιθίνης ἐποχῆς ἄνθρωποι ἐτρέπων τὴν κεφαλὴν, ἀλλὰ διατὶ διετίτρανον τοὺς νεκρούς; διατὶ εἰσήγαγον εἰς τὸ κρανίον τινῶν πλάκας ὀστεώδεις; Πρόδηλον ὅτι ἡ ἰατρικὴ οὐδὲν ἔχει κοινὸν πρὸς τὰς τοιαύτας μετὰ θάνατον ἐγχειρίσεις καὶ ὅτι

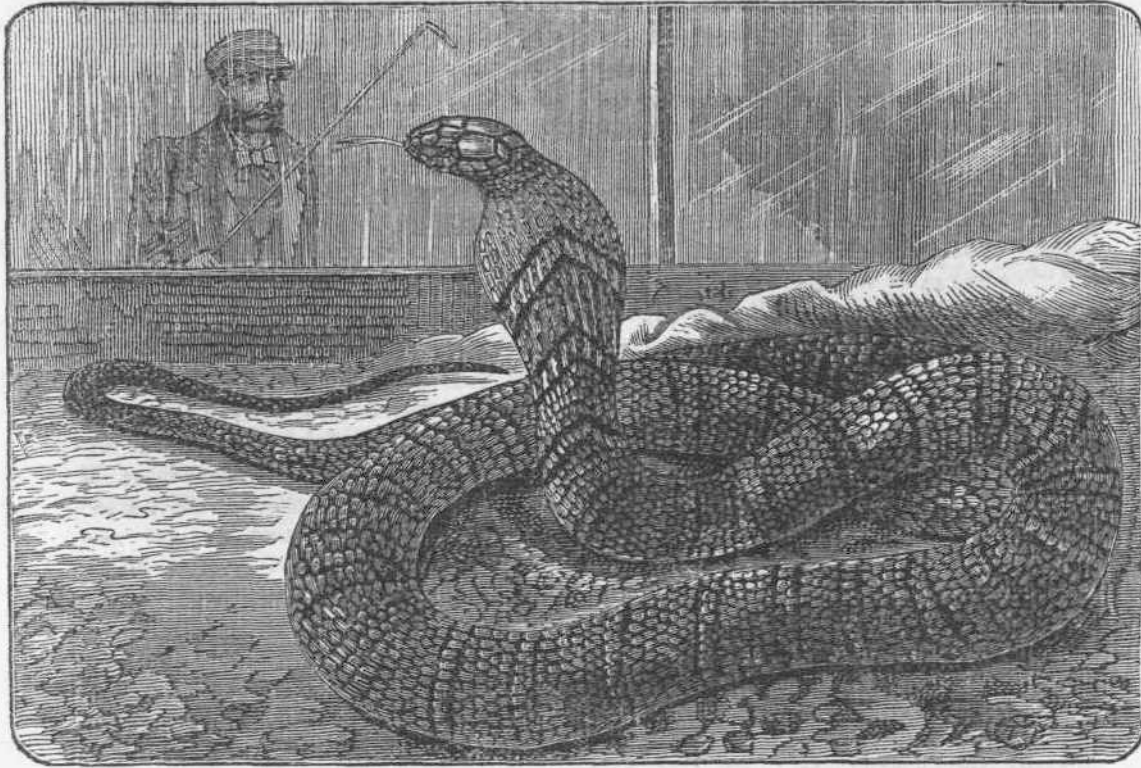
οἱ προπάτορες ἡμῶν τοῦτο ἐπραττεν ἐκ θρησκευτικοῦ καθήκοντος.

Οἱ ἄνθρωποι ἐκείνοι εἶχον θρησκείαν. Ὁ Κ. Ἰωσήφ *de Baye* ἀνεκοίνωσε εἰς τὴν ἐταιρείαν τῆς ἀνθρωπολογίας ὅτι εἰς μνημεῖά τινα (σπήλαια) τῆς λιθίνης ἐποχῆς ἀνεκάλυψε χονδροειδεῖς καὶ ἀμόρφους εἰκόνας θεοτήτων· ἀκριβῶς δὲ εἰς τὰ αὐτὰ σπήλαια ὁ Κ. Προυνιέρ εὗρε τὰ τρυπημένα κρανία.

Ἐπειδὴ ἐπὶ ζῶντων κυρίως διετίτρανον, ὡς ἀπεδείχθη ἐκ τῶν εὐρεθέντων κρανίων, κεφαλὰς νέων καὶ παιδίων, ὑπέβησαν ὅτι ἡ ἐγχείρισις εἶχε σχέσιν πρὸς τὴν θρησκείαν, πρὸς μυστήρια αὐτῆς. Οἱ ἱερεῖς τῶν ἀρχαίων ὤφειλον νὰ ἦναι μεμνημένοι εἰς ὅλα τὰ μυστήρια. Φαίνεται δὲ ὅτι οἱ εἰς τὴν ἐγχείρισιν ὑποβαλλόμενοι δὲν ἀπέθνησκον. «Τί εἶναι, λέγει ὁ Κ. Μπερτελλιόν, ἡ μεθοδικὴ ἐντομὴ ταῦν κρανίων ἀπέναντι τῆς ἐντομῆς τῆς κοιλίας; Γνωστὸν ἐντούτοις ὅτι παρὰ τοῖς μαύροις τῆς δυτικῆς Ἀφρικῆς ἄτομά τινα ἵνα μνηθῶσιν εἰς τὴν ἀγιοσύνην καὶ δοκιμάσωσι τὰς ἀρετὰς τῶν φυλακτηρίων των, διανοίγουσι τὴν κοιλίαν ἰδίαις χερσὶ, ἀναπνίξουσι τὰ ἔντερα των ἔξω, ἔπειτα θέτουσι πάλιν καὶ ράπτουσι μόνον τὴν πληγὴν. Πολλοὶ τῶν δυστυχῶν τούτων θνήσκουσι, τινὲς ὅμως σώζονται καὶ γίνονται οἱ ἅγιοι τῆς φυλῆς των.»

Οἱ ἐπιζητῶντες εἰς τὴν ἀνάτρησιν ἀναμφιβόλως ἀπεδεικνύοντο πρόσωπα σεβαστά, τιμώμενα ζῶντα καὶ μετὰ θάνατον. Ἐκ τοῦ ἱεροῦ κρανίου των ἀπέσπων πλάκας ὀστεώδεις, ἃς ἐτήρουν ὡς λείψανα ἅγια ἢ ἔφερον ὡς φυλακτήρια, διότι πολλὰ τῶν ὀστεωδῶν πλακῶν εἰσὶ τρυπημένα, ὥστε ἀνηρτῶντο ἐκ τοῦ λαιμοῦ.

Π. Γ. Ε.

ΟΦΙΣ Ο ΟΦΙΟΦΑΓΟΣ.

Τὸ φοβερόν τοῦτο ἑρπετόν, ζῆ κυρίως ἀπὸ ὄφεις, οὗς συλλαμβάνει μετὰ μεγίστης δεξιότητος· εἶναι δὲ ἰσθόλον καὶ τὸ δῆγμα του ἐν ἀκαρεὶ σχεδὸν ἐπιφέρει θάνατον. Εὐρίσκεται εἰς τὰ θερμὰ κλίματα, κυρίως εἰς ὅλην τὴν Ἰνδικὴν χερσόνησον, εἰς τὰς νήσους Ἀνδαμάν, εἰς Ἰάβαν, εἰς Σουμάτραν, εἰς Βόρνεον καὶ εἰς τὰς Φιλιππίνας. Οἱ κ. κ. Δουμπερὶλ καὶ Βιθρίν ἀπήντησαν αὐτὸ καὶ εἰς Νέαν Γουινέα καὶ εἰς Κογιγγίνην, ὁ δὲ κ. Καντόρ εἰς Πενάνγ.

Πρῶτος περιέγραψε τὸν ὄφιν ὁ Σλέγγελ, μετ' αὐτὸν δὲ ὁ Λεσσὼν, ὁ Ἐλλιοτ καὶ ἄλλοι.

Τὸ ἑρπετόν ζῆ ἐπὶ δένδρων ὑψηλῶν ἀνά

μέσον τῶν κλάδων· ἔχει δὲ συνήθως μῆκος δέκα μέχρι δεκατεσσάρων ποδῶν. Τὸ χρῶμα του εἶναι μέλαν ἢ ελαιόχρουν.

Οἱ αὐτόχθονες τῆς Ἰνδικῆς φοβοῦνται πολὺ τὸν ὄφιν τοῦτον, καὶ δικαίως, διότι, ὡς εἴπομεν, τὸ δῆγμα του ἐν ἀκαρεὶ σχεδὸν ἐπιφέρει θάνατον. Α.

ΠΟΙΚΙΛΑ.

Καλλιέργεια τοῦ τεύου ἐν τῇ Ἰνδικῇ.— Ἡ Ἀγγλικὴ κυβέρνησις, ἢ μάλλον τὸ ἀρμόδιον ὑπουργεῖον ἐδημοσίωσεν ἀρτίως ἐκ-

θεσιν περὶ τῆς καλλιέργειας τοῦ τεύου ἐν τῇ Βεγγάλῃ κατ' ἀρχὰς ὀλίγιστοι, δύο μόνον, ἠθέλησαν νὰ δοκιμάσωσιν ἐν τῷ δένδρον τοῦτο δύναται νὰ εὐδοκιμήσῃ ἐν τῇ Ἰνδικῇ, καὶ κατὰ τὸ 1856 ἐφότευσαν τοιαῦτα εἰς Ἀσάμ, τόσον δὲ ἐπέτυχον, ὥστε αἱ φυτεῖαι κατέχουσιν ἤδη ἔκτασιν 804,582 στρεμμάτων. Ἦδη τὸ τεῖον καλλιεργείται εἰς τὰς ἐπαρχίας Ἀσάμ, Δάκας, Σελέτ, Καχάρ, Κοῦχ-Βεχάρ, Τσιταγόγα, Χότα-Ναγπούρ, Λοχαρδούγκα, κτλ. Ἡ ἀξία του κατ' ἔτος πωλουμένου καὶ εἰς διάφορα μέρη στελλομένου τεύου ἀνέρχεται εἰς μέγα ποσὸν χρημάτων.

Νέον ἔλαιον.— Ἐν τῷ μακρῷ καταλόγῳ τῶν νοθευμένων προϊόντων καταλεπτόν τὸ ἐκ τῆς ἀποβράσεως κυνῶν παραγόμενον ἔλαιον, ὅπερ αἰσχροκερδεῖς κατασκευάζουσιν ἐν Ἀμερικῇ καὶ πωλοῦσιν ὡς *γνήσιον μουρουόλαδον*. Τὸν δόλον τοῦτον ἀναφέρει ἐπιστημονικῇ ἐφημερίδι. Ἐν ἀγίῳ Φραγκίσκῳ τῆς Ἀμερικῆς ὑπάρχει κατάστημα, ὅπερ ἀγοράζει πρὸς 40 ἑκατοστὰ τοῦ ταλλήρου, ἦτοι δύο φράγκα, τοὺς φονευομένους κῦνας. Τὰ πτώματα τῶν δυστυχῶν ζῶων μεταφέρονται εἰς ἐργοστάσιον καὶ ἐκεῖ ἀνατέμονται. Τὰ δέρματα πωλοῦνται εἰς βιομηχάνους, κατασκευάζοντας χειρόκιμα, αἱ δὲ τρίχες ἀγοράζονται ὑπ' ἄλλων βιομηχάνων. Τὸ κρέας τίθεται εἰς μέγαν λέβητα, ὅπου βράζει ἕως οὗ τὰ ὅστα ἀποχωρισθῶσι τῆς σαρκός· τούτου γενομένου ἐξάγουσι τὰ ὅστα, ἅτινα πωλοῦσιν εἰς τοὺς διυλιστὰς τῆς Ζαχάρεως. Καὶ ταῦτα μὲν καλῶς ἔχουσιν ὁπωσδήποτε, ἀλλ' ὁ πρακτικὸς τῶν Ἀμερικανῶν νοῦς δὲν ἀρκεῖται μέχρι τούτου. Εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς βραζούσης ὑγρᾶς μάζας ἀνέρχεται ὕλη παχυντα, ελαιώδης, ταύτην δὲ ἐξαφρίζουσι μετ' ἐπιστάσιος καὶ μεταποιοῦσιν εἰς *μουρουόλαδον*. Τὸ ὑπόλοιπον χρησιμεύει εἰς τροφήν τῶν χυίρων.— Οἱ Ἀμερικανοὶ καὶ ἀπὸ τὴν μυῖαν παρίζονται λιπος, τὸ δὴ λεγόμενον.

Εὐτυχῶς ἡ Καλιφορνία ἔχει προϊόντα

πολὺ καλλίτερα. Αἱ ἀμπελοφυτεῖαι προάγονται ὁσημέραι καὶ οἱ οἶνοί της εἶναι ἤδη περιζήτητοι ἐν ἀπάσῃ τῇ Ἀμερικῇ, ἐν Αὐστραλίᾳ καὶ ἐν Εὐρώπῃ, ἰδίως ἐν Γερμανίᾳ καὶ Ἀγγλίᾳ· γίνεται δὲ ἐξαγωγή καὶ διὰ τὰς Σανδουϊχικὰς νήσους καὶ πολλὰ ἄλλα μέρη. Κυρίως προτιμῶσι τὸν λευκὸν, τὸν μοσχάτον καὶ τὸν τοκαῆ λεγόμενον, ἤρχισαν δὲ νὰ κατασκευάζωσι καὶ *καμπανίτην* οὐχὶ κατώτερον τοῦ γαλλικοῦ. Μετ' ὀλίγα ἔτη οἱ οἶνοι τῆς Καλιφορνίας ἢ ἀντικαταστήσωσιν εἰς τὸ ἐμπόριον τοὺς γαλλικοὺς, γερμανικοὺς καὶ οὐγγρικοὺς.

Ἐν τινὶ φύλλῳ τῶν *Ἡμερησίων Νέων* τοῦ Λονδίνου κατεχωρίσθη προσφάτως πολὺγλωττος ἀγγελία ἀληθῶς παράδοξος. Ἡ ἀγγελία αὕτη ἐδημοσιεύθη εἰς ἐβδομήκοντα πέντε διαφόρους γλώσσας, μετὰ τῶν ἰδίων ἐκάστης χαρακτῆρων, ἦτοι Ἰνδικῆν, περσικῆν, ἑβραϊκῆν, σασκρικτικῆν, ἀραβικῆν, σιαμικῆν, βεγγολικῆν, μαλαϊκῆν, κινεζικῆν, συριακῆν, τουρκικῆν, ἀρμενικῆν, ἑλληνικῆν, κτλ., κτλ.

Μία μόνη καταχώρισις ἐστοίχισε 500 λίρας.

Ἡ δεσποινὶς Φραγκίσκα Τιβουρτίας, γεννηθεῖσα ἐν τῇ πρωσικῇ νήσῳ Βούργεν καὶ ἡλικίας εἴκοσι τριῶν ἐτῶν, ὑποστᾶσα τὰς ἐξετάσεις της ἐν τῇ ἰατρικῇ σχολῇ τῆς Ζυρίχης ἔλαβε κατ' αὐτὰς δίπλωμα διδάκτορος τῆς ἰατρικῆς, χειρουργικῆς καὶ μαιευτικῆς. Ὁ πρύτανις τοῦ πανεπιστημίου ἐν τῇ προσφωνήσει του ἐπήνεσε πολὺ τὸν ζῆλον, τὴν ἐπιμέλειαν καὶ τὰς προόδους τῆς νέας.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν αὐτοκτονιῶν αὐξάνει ἐν Αὐστρίᾳ διὰ τρόπον καταπληκτικόν. Ἐνῶ ἀπὸ τοῦ 1819 μέχρι τοῦ 1827 ὁ καταμέσον ὄρον ἐτήσιος ἀριθμὸς δὲν ὑπερέβαινε τοὺς 400, ἤδη ἐδιπλασιάσθη. Αἱ αὐτοκτονίαι τῶν γυναικῶν δὲν πύξυσαν ὅπως τῶν ἀνδρῶν. Κυρίως δὲ ὀλιγώτεροι αὐτοκτονοῦ-

σιν εἰς τὰς νοτίους ἐπαρχίας (19 0)0) καὶ περισσότεροι εἰς τὰς βορείους (24 0)0). Παρατηρητέον ὅτι οἱ πλείστοι τῶν αυτοκτονούντων εἰσὶ νέοι, ὀλίγιστοι δὲ σχετικῶς γέροντες.

Ἡ πρωτεύουσα καὶ αἱ περίξ πόλεις παρέρχουσιν ἀπὸ ἡμῶσιν αἰῶνος τοὺς πλείστους τῶν αυτοκτονουμένων ὡς πρὸς τὴν θρησκείαν δὲ τὴν πρώτῃν θέσιν κατέχουσι σχετικῶς οἱ διαμαρτυρούμενοι, μετ' αὐτοῦ οἱ καθολικοὶ, ἔπειτα οἱ ὀρθόδοξοι καὶ τελευταῖοι οἱ Ἑβραῖοι· οὗτοι 4 πρὸς 4. Διάφορα εἶδη θανάτου ἐκλέγουσιν οἱ θέλοντες νὰ θέσωσι τέρμα εἰς τὴν ζωὴν των. Εἰς Σαλτζμποςρον, Γαλλικίαν, Καρινθίαν καὶ τὸ Τυρόλον κυρίως ἐκλέγουσι τὸ ὕδωρ, εἰς τὰς μεγαλοπόλεις, ὡς εἰς τὴν Βιέννην, ποιοῦσι χρῆσιν δηλητηρίου, διότι εὐκόλως εὐρίσκουσιν αὐτό.

Ἐξ ἐτέρας ἐκθέσεως συναγόμεν ὅτι ἐξ ἀνόμων γάμων πολλὰ τέκνα γεννῶνται εἰς τὰς ὀρεινὰς χώρας, ἧτοι 26 0)0 εἰς τὴν ἄνω Στυρίαν καὶ τὰς Νορδικὰς Ἄλπεις καὶ 68 0)0 εἰς *Saint Veit*, ἐν Καρινθίᾳ. Τὰ μέρη ἐκεῖνα ἐν γένει εἶναι πτωχὰ, οἱ δὲ ἐκ τοῦ ἐδάφους ζῶντες ἐργάται νυμφεύονται ἀργὰ ἢ καὶ θνήσκουσιν ἄγαμοι. Τὰ ἦθη δὲν εἶναι ἐκεῖ ἀγνά καὶ οὐδόλως θεωρεῖται ἀξιόμμεπτος ἡ γυνὴ πολλάκις. — Κυρίως οἱ Γερμανοὶ ἔχουσι τὰ περισσότερα νόθα, μετ' αὐτοῦ δὲ Ἑβραῖοι, μάλιστα ἐν τῇ ἀνατολικῇ Γαλλικίᾳ καὶ ἐν τῇ δυτικῇ Μπουκοβίᾳ.

Τὸ ἀγγλικὸν πολεμικὸν *Challenger* μετὰ τριετῆ πλοῦν ἐπανῆλθεν εἰς Πλυμούθην καὶ ἀπεσβίβασεν ἀληθεῖς ἐπιστημονικοὺς θησαυροὺς, ἧτοι συλλογὰς φυσικῆς ἱστορίας, θαλάσσια φυτὰ, ὄστρακα, μαλάκια κτλ, συλλεχθέντα κατὰ τὸν μακρότατον τοῦτον καὶ μοναδικὸν πλοῦν ὑπὸ διαφόρων ἐπιστημόνων, ἐπιβαινόντων τοῦ πλοίου. Τὸ *Tsá-l-leγγερ* διέπλευσεν αἰσίως 68,18½ ἀγγλικά μίλλια.

Περίληψιν τῆς θαλασσοπορίας ταύτης θέλομεν δημοσιεύσει προσεχῶς.

Ἐν Λονδίῳ πρόκειται νὰ συστηθῇ εἰδικὸν σχολεῖον καὶ νοσοκομεῖον, ἐν οἷς νὰ μαρφῶνται νοσοκόμοι, ἄνδρες καὶ γυναῖκες. Ἡ ἐπί φιλανθρωπία γνωστὴ μὲς Νιχιτιγκάλ, ἧτις πρώτη ὑπεκίνησε τὸ ζήτημα, ζητεῖ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον 20,000 λίρας στερλίνας καὶ ἐτησίαν πρόσδοτον 5000 λιρῶν ἵνα φέρῃ εἰς αἰσίον πέρας τὸ ἔργον.

Κατὰ τὴν ἀπογραφὴν τὴν γενομένην τὴν 11ην Δεκεμβρίου 1875 ἔ. ν., ὁ ὅλος πληθυσμὸς τῆς γερμανικῆς αὐτοκρατορίας ἀνήρχετο εἰς 42,757,812 ψυχὰς, ἧτοι ἐντὸς τετραετίας ἠῤῥξησε κατὰ 1699,020 ἄτομα.

Ὁ πληθυσμὸς τῆς Γαλλίας τῷ 1872 συνεποσοῦτο εἰς 36,102,921 ψυχὰς. 35,676,943 ἦσαν Γάλλοι καὶ 740,668 ἄλλοδαποὶ, ἧτοι 347,558 Βέλγαι, 112,572 Ἴταλοὶ, 64,808 Ἀλσατιανοὶ καὶ Λοθηραγκιανοὶ, προτιμήσαντες τὴν γερμανικὴν ἐθνικότητα, 52,754 Ἰσπανοὶ, 52,950 Ῥῶσοι, 42,834 Πολωνοὶ, 39,364 Γερμανοὶ, 26,003 Ἀγγλοὶ, κτλ.

Ὁ πληθυσμὸς τοῦ Λονδίνου κατὰ τὴν πρώτῃν ἐξαμηνίαν τοῦ 1875, ἧτοι μέχρι τῆς 18)30 Ἰουνίου, συνέκειτο ἀπὸ 3,445,160 ψυχὰς· ἀνάλογως δὲ τῆς αὐξήσεως τοῦ πληθυσμοῦ αὐξάνουσι καὶ αἱ πρόσδοτοι τῆς πόλεως. Αἱ ἐταιρεῖαι τοῦ φωταερίου εἰσέπραξαν κατὰ τὸ ἀπελθὸν ἔτος λίρας στερλίνας 2,981,389, αἱ ἐταιρεῖαι πρὸς διοχέτευσιν τοῦ ὕδατος 1,131,034 λίρας. Κατὰ μέσον ὄρον ἀναλογεῖ 1 λίρα κατ' ἄτομον ἐτησίως διὰ φωτισμὸν καὶ ὕδωρ.